

Mestna občina
Ljubljana
Mestna uprava

Oddelek za kulturo

Ambrožev trg 7
1000 Ljubljana
telefon: 01 306 48 45
faks: 01 306 12 60
glavna.pisarna@ljubljana.si
www.ljubljana.si

Strategija razvoja kulture
v Mestni občini Ljubljana 2020-2023,
z usmeritvami do leta 2027
/Predlog za javno razpravo/

Kazalo

1. Uvod	4
1.1 Novim kulturnim izzivom naproti	4
1.2 Prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti na področju kulture v MOL	6
1.3 Grafični prikaz realizacije proračuna MOL za kulturo (2016–2019)	9
2. Vizija	9
3. Poslanstvo	9
4. Temeljne vrednote	10
5. Temeljna načela kulturne politike MOL	10
6. Upravljanje kulture v kriznih razmerah	10
7. Splošni strateški cilji	12
8. Podpora javnemu in nevladnemu sektorju v kulturi kot nosilcema kulturnega razvoja MOL	13
9. Strateški cilji in ukrepi na posameznih področjih kulture	14
9.1 Uprizoritvene umetnosti	14
9.1.1 Gledališče	15
9.1.2 Sodobni ples	17
9.2 Vizualne umetnosti	19
9.3 Glasbene umetnosti	24
9.4 Intermedijske umetnosti	27
9.5 Knjiga in knjižnična dejavnost	28
9.5.1 Knjiga in bralna kultura	28
9.5.2 Knjižnična dejavnost	32
9.6 Film	34
9.7 Mediji	36
9.8 Podporni kulturni programi	36
9.9 Transdisciplinarni kulturni programi	37
10. Župančičeve nagrade	38
11. Javni zavodi s področja kulture	38
12. Profesionalne nevladne organizacije s področja kulture	39
13. Ljubiteljske kulturne dejavnosti	39
14. Varstvo kulturne dediščine	42
15. Kultura v javnem prostoru	53
16. Medpodročno sodelovanje	54
16.1 Kulturno-umetnostna vzgoja	54

16.2 Kulturni turizem	56
16.3 Mladi v kulturi in umetnosti	59
16.4 Participativni (skupnostni) projekti v četrtnih skupnostih MOL	62
16.5 Kulturni programi za večjo socialno vključenost pripadnikov ranljivih družbenih skupin	63
17. Kreativna Ljubljana.....	63
17.1 Kulturne in kreativne industrije	63
17.2 Center Rog.....	65
18. Regionalno kulturno sodelovanje	68
19. Mednarodno kulturno sodelovanje	70
19.1 Sodelovanje z evropskimi mesti in mednarodnimi organizacijami na področju kulture	70
19.2 Kandidatura MOL za pridobitev naziva Evropska prestolnica kulture za leto 2025	71
19.3 Podpora kulturnim projektom, ki so sofinancirani iz proračuna EU	72
19.4 Mobilnost umetnikov in kulturnih delavcev v evropskem prostoru	72
20. Digitalna preobrazba v kulturi.....	73
21. Investicijski projekti MOL na področju kulture 2020–2023.....	74
22. Statistika kulturnega dogajanja, spremljanje in poročanje	75
22.1 Statistika kulturnega dogajanja	75
22.2 Spremljanje in poročanje	76

1. Uvod

1.1 Novim kulturnim izzivom naproti

Mestna občina Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: MOL) od leta 2008 načrtuje in izvaja svojo kulturno politiko na podlagi štiriletnih strategij razvoja kulture v mestu. Strategija razvoja kulture v MOL 2020-2023, z usmeritvami do leta 2027, je četrti strateški dokument, ki določa cilje, ukrepe in aktivnosti MOL na področju kulture v naslednjih štirih letih. Po treh zaporednih kulturnih strategijah ugotavljamo, da usklajeno in načrtno delovanje Oddelka za kulturo Mestne uprave MOL (v nadaljnjem besedilu: Oddelek za kulturo), drugih organov Mestne uprave MOL, Mestnega sveta MOL, javnih zavodov in nevladnih organizacij (v nadaljnjem besedilu: NVO) s področja kulture, ki sodelujejo pri oblikovanju, sprejemanju in izvajanju kulturne politike MOL, kaže svoje rezultate v nenehnem povečevanju širine, inovativnosti in raznolikosti kulturne ponudbe ter umetniškega ustvarjanja. Živahno umetniško in kulturno življenje bistveno prispeva k oblikovanju skupnosti kot odprte in razmišljujoče ter prispeva k mednarodni prepoznavnosti Ljubljane kot odprtega, multikulturnega in svetovljanskega mesta. Dosežki, ki so vidni tako v številnih kulturnih dogodkih, umetniških presežkih, kakor tudi v posodobljeni kulturni infrastrukturi (Švicarija, Plečnikova hiša itn.), so v prvi vrsti rezultat prepoznanega pomena kulture za trajnostni razvoj MOL, in sicer kot ključnega dejavnika kakovosti življenja njegovih prebivalcev in prebivalk.

Četrti strateški dokument je začel nastajati v običajnih razmerah, zaključil pa se je v izrednih okoliščinah, ko sta se Slovenija in ves svet soočila s povsem novo vrsto krize, ki jo je povzročila globalna virusna okužba, ki je v marsičem korenito spremenila način življenja vsakega prebivalca in prebivalke MOL in države. Novonastale razmere odpirajo tudi nova vprašanja v zvezi z delovanjem javnih kulturnih zavodov, poklicnih in ljubiteljskih NVO s področja kulture, kakor tudi posameznih umetnikov in umetnic. V izrednih razmerah ni postavljeno pod vprašaj zgolj izvajanje kulturnih projektov in programov, temveč je ogrožena tudi osnovna materialna in socialna eksistenca vseh deležnikov v procesu nastajanja, še najbolj pa samozaposlenih v kulturi. Ena izmed najbolj pogosto rabljenih besed v teh kriznih časih je solidarnost, ki je, in to ni naključje, osnovna tema kandidature MOL za naziv Evropske prestolnice kulture 2025 (v nadaljnjem besedilu: EPK 2025).

Druga posebna okoliščina, ki v določeni meri določa prednostne naloge in cilje nove kulturne strategije, je dejstvo, da se je MOL, skupaj s še tremi slovenskimi mesti (Nova Gorica, Ptuj in Piran) konec februarja 2020 uvrstila v finalni izbor mest, ki se potegujejo za naziv EPK 2025. Priprava kandidature je sama po sebi zelo zahtevna in obsežna strokovna naloga, ki terja vrsto natančnih odgovorov, utemeljenih s konkretnimi in uresničljivimi projekti, na ključno vprašanje: Kako postaviti kulturo v kontekst dolgoročnega razvoja MOL? Priprave na kandidaturo smo tako hkrati izkoristili za definiranje ne le glavnih infrastrukturnih in programskih projektov za naslednje štiriletno obdobje, temveč tudi za temeljit konceptualni premislek o tem, kako lahko MOL pospeši svoj gospodarski in družbeni razvoj s pomočjo kulture. Koncept 'urbanega razvoja na podlagi kulture' (*culture-based urban development*) kot konceptualna podlaga pričujoče strategije sloni na širšem razumevanju kulture, ki presega tradicionalne (administrativne) delitve kulturnih dejavnosti na umetnost, kulturno dediščino, knjižničarstvo, ustvarjalne industrije itn.

Skrb MOL za področje kulture je tudi doslej močno presegala zakonsko določene obveznosti lokalne skupnosti, kar se kaže v sofinanciranju in podpori številnim umetniškimi in kulturnim programom in projektom. Zakonski predpisi, enako kot večletna odsotnost nacionalnega programa za kulturo kot državne kulturne strategije, MOL ne ovirajo, da ne bi izvajala odgovorne kulturne politike, ki skrbi za zagotavljanje stabilnih pogojev za vse umetnike, javne kulturne zavode, NVO s področja kulture in druge akterje kulturnega življenja, ki delujejo v javnem interesu.

Ni dvoma, da raznolikost, kakovost, dostopnost in količina kulturne ponudbe, ki jo lahko uživajo tako prebivalci kot obiskovalci Ljubljane, presega povprečje kulturne ponudbe v drugih, po velikosti primerljivih evropskih mestih. Četudi je Ljubljana kulturna prestolnica Slovenije je prav, da se ne oziramo po drugih mestih, ampak da si zastavljamo drzne cilje, ko gre za doseganje najvišje stopnje kulturnega standarda in ustvarjalnosti. V naslednjih štirih letih bomo dodatno okrepili kakovost kulturnega življenja in mednarodno prepoznavnost Ljubljane, ki bo tako postala še bolj prepoznavna po svetu ne le po svoji vrhunski kulturni in umetniški ponudbi, temveč tudi po vpetosti kulture v vse pore življenja njenih prebivalcev. Uresničevanje slednjega cilja je še posebej velik izziv za vse umetnike in umetnice ter kulturne delavce in delavke, ne glede na to, ali so zaposleni/e v javnih kulturnih zavodih, ali delujejo znotraj NVO s področja kulture, ali pa so samostojni ustvarjalci oziroma ustvarjalke na področju kulture. Še več, gre za cilj, katerega uresničevanje terja aktivno povezovanje kulturnega in ustvarjalnega sektorja z drugimi sektorji, še posebej z naslednjimi področji: izobraževanje, mladinska politika, turizem, socialno varstvo, mednarodno sodelovanje, urejanje prostora in varstvo okolja.

V primerjavi s preteklimi strateškimi dokumenti, prinaša nova kulturna strategija vrsto vsebinskih novosti, ki v konceptualnem smislu pomenijo vzpostavitev nove paradigme kulturne politike MOL. Lestvico ambicioznosti dvigujemo na višjo raven. Izhajamo iz spoznanja, da je napredna samo tista kulturna politika, ki se je sposobna nenehno prilagajati in odgovarjati na izzive tako kulturnega in ustvarjalnega sektorja kot tudi celotne družbe. Med vsebinskimi novostmi, ki jih MOL, skladno s to strategijo, uvaja na področju kulture do konca leta 2023, poudarjamo naslednje:

- okrepljena mednarodna usmerjenost z namenom še močnejšega umeščanja Ljubljane kot globalno prepoznavnega mesta, ki svojim prebivalcem in prebivalkam, kakor vsem obiskovalcem in obiskovalkam ponuja kulturne in umetniške programe najvišjega kakovostnega nivoja,
- okrepljeno kulturno sodelovanje z vsemi (25) občinami znotraj Ljubljanske urbane regije s ciljem ustvarjanja novih občinstev, nove regionalne kulturne identitete, trajnih povezav kulturnih producentov ter mobilnosti umetnikov in umetnic,
- razširitev mreže umetniških rezidenc za tuje umetnike in umetnice,
- podpora participativnim kulturnim projektom in programom, ki krepijo socialno kohezijo in vključenost pripadnikov ranljivih skupin v družbeno življenje,
- podpora skupnostnim projektom, ki jih bodo predlagali prebivalci in prebivalke MOL, s ciljem izboljšanja kakovosti življenja v njihovih lokalnih okoljih,
- uvedba transdisciplinarnih kulturnih programov kot novega razpisnega področja, da bi se presegle vsakršne omejitve za umetniško ustvarjalnost, ki so posledica administrativnega razvrščanja programov po kulturnih dejavnostih.

1.2 Prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti na področju kulture v MOL

Strateški cilji in ukrepi kulturne politike MOL izhajajo iz naslednjih prepoznanih prednostih in slabostih ter priložnostih in nevarnostih za nadaljnji razvoj kulture v MOL:

PREDNOSTI	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none">– stabilno financiranje umetnosti in kulture iz proračuna MOL z večletnim trendom naraščanja podpore MOL kulturnemu in ustvarjalnemu sektorju– izjemno bogata in raznolika kulturna ponudba, ki je primerljiva s kulturno ponudbo v precej večjih evropskih mestih– veliko število profesionalnih kulturnih producentov, ki vsako leto organizirajo na tisoče vrhunskih umetniških in kulturnih dogodkov: 11 javnih kulturnih zavodov MOL in 18 nacionalnih javnih kulturnih zavodov, 56 NVO s področja kulture (v nadaljnjem besedilu: NVO), ki se sofinancirajo na podlagi štiriletnih pogodb, preko 100 drugih NVO in samostojnih umetnikov, preko 100 ljubiteljskih kulturnih društev itn.– izkazana sposobnost MOL, da v skladu z najvišjimi profesionalnimi standardi uspešno izvede tudi največje mednarodne dogodke, kot sta npr. Svetovna prestolnica knjige 2010 in Unescovo mesto literature (vsako leto po letu 2015)– velik del vrhunske umetniške in kulturne ponudbe presega lokalni in regionalni značaj in je namenjen ne le prebivalcem in prebivalkam MOL, temveč vsem državljanom in državljanke Slovenije in tujim obiskovalcem– privlačnost Ljubljane za turiste zaradi bogate kulturne dediščine in pestre ponudbe tako visoke kot popularne kulture– mednarodna prepoznavnost Ljubljane kot mesta z živahno umetniško skupnostjo– strukturirani dialog Oddelka za kulturo s predstavniki vseh segmentov kulturnega sektorja, ki je podlaga za skupno oblikovanje ključnih ciljev in ukrepov kulturne politike MOL, kakor tudi za sprotno reševanje tekočih problemov– številni festivali in brezplačne kulturne	<ul style="list-style-type: none">– neusklajenost strateških ciljev MOL in države na področju kulture– ni sistemsko urejeno (razen na področju varstva kulturne dediščine) vprašanje sofinanciranja šestih javnih zavodov, ki jih je ustanovila MOL, pretežno pa jih sofinancira država– nesorazmerje med obsegom kulturne ponudbe v ožjem mestnem središču in drugimi predeli MOL– pomanjkanje lastnih sredstev MOL za velike infrastrukturne projekte in obnovo kulturnih spomenikov– neustrezne prostorske razmere nekaterih javnih zavodov (npr. MGL)– zastarela tehnična oprema nekaterih javnih zavodov in NVO s področja kulture– pomanjkanje primernih prostorov za skladiščenje in delo v ateljejih za nevladne organizacije in samozaposlene v kulturi– pomanjkanje vadbenih prostorov za uprizoritvene umetnosti, predvsem na področju sodobnega plesa, performansa in novih/eksperimentalnih/transdisciplinarnih umetniških praks (ki jih producirajo in predstavljajo predvsem profesionalne nevladne organizacije)– po podatkih Eurobarometra je dostopnost do kulture nekaj slabša: število prebivalcev Ljubljane, ki so bili zadovoljni s kulturno ponudbo (82%) se je leta 2015 zmanjšalo za 6% v primerjavi z letom 2012.

prireditve na javnih površinah

- vrhunski programi kulturno-umetnostne vzgoje (festival Bobri), ki so mednarodni primeri dobre prakse
- usklajeno načrtovanje in izvajanje strateških ciljev in aktivnosti kulturne politike z drugimi javnimi politikami MOL, zlasti s turistično, izobraževalno, prostorsko, socialno, mednarodno, okoljsko in mladinsko politiko.

PRILOŽNOSTI	NEVARNOSTI
<ul style="list-style-type: none"> – krepitev mednarodnega ugleda Ljubljane kot »mesta kulture«, ki je zgled za druga evropska in svetovna mesta po tem, kako je kultura vključena v življenje mesta kot ključni element kakovosti bivanja – pridobitev naziva Evropska prestolnica kulture 2025 – sofinanciranje strateških projektov (Galerija Cukrarna, Rog, Minipleks mestni kino, Palača Cukrarna, Baragovo semenišče) iz skladov EU – razvoj kulturne diplomacije MOL, ki bo okrepila mednarodno prepoznavnost ne samo Ljubljane, temveč tudi Ljubljanske urbane regije in celotne države – razvoj intenzivnih partnerskih odnosov na področju umetnosti in kulture z evropskimi mesti, kakor tudi z mesti na drugih celinah – vpis »Plečnikove Ljubljane«, tj. izbranih stavbnih in urbanističnih del arhitekta Jožeta Plečnika, na Unescov Seznam svetovne kulturne in naravne dediščine – krepitev regionalnega kulturnega sodelovanja in tesnejše povezovanje s 25 občinami Ljubljanske urbane regije – krepitev kulturne ponudbe zunaj ožjega mestnega središča v sodelovanju s četrtnimi skupnostmi MOL – povečanje obsega kulturnih programov in projektov, ki prispevajo k boljši socialni vključenosti ranljivih in marginaliziranih družbenih skupin – ustvarjanje novih delovnih mest v kulturnem in ustvarjalnem sektorju – krepitev kulturne ponudbe v digitalni obliki – umestitev projektov s področja kulture MOL v nacionalne strateške dokumente. 	<ul style="list-style-type: none"> – odsotnost posluha nacionalne kulturne politike za strateške projekte MOL na področju kulture, ki so nacionalnega in mednarodnega značaja – nezadostna podpora Ministrstva za kulturo in drugih državnih institucij pri uresničevanju skupnih strateških ciljev (npr. na področju razvoja regionalnega kulturnega sodelovanja in mednarodnih kulturnih odnosov) – zastarela zakonska regulativa, ki ne sledi spremembam v načinu produkcije, distribucije in konzumiranja sodobnih kulturnih vsebin – zmanjšanje deleža sofinanciranja infrastrukturnih projektov iz državnega proračuna in skladov EU (npr. zmanjšanje sredstev za kohezijsko politiko) – zmanjšanje števila tujih obiskovalcev zaradi kulturnega turizma in domačih obiskovalcev kulturnih prireditev zaradi ekonomske krize ali drugih nepredvidljivih okoliščin (npr. nevarnost virusne okužbe) – devastacija kulturne dediščine kot posledica vandalizma in nezadostnega vlaganja v obnovo – pretirana koncentracija kulturne produkcije NVO s področja kulture v drugi polovici leta – krepitev trenda zmanjševanja sredstev iz državnega proračuna za javne zavode, ki jih je ustanovila MOL, pretežno pa se sofinancirajo iz državnega proračuna.

1.3 Grafični prikaz realizacije proračuna MOL za kulturo (2015–2019)

Iz podatkov, ki zajemajo tako sredstva za delovanje, programe in projekte, kot tudi sredstva za obnovo javne kulturne infrastrukture, je razvidno, da MOL v zadnjih petih letih kontinuirano povečuje sredstva za kulturo. Povečanje deleža za kulturo znotraj proračuna MOL za 64.7% v obdobju 2015-2019 uvršča Ljubljano med vodilna evropska mesta na področju sistematične skrbi za kulturo. Ne preseneča, da Ljubljana postaja zgled načrtovalcem kulturnih politik v drugih evropskih mestih, še posebej pa v bližnji regiji srednje in jugovzhodne Evrope.

Leto	Letni mestni proračun za kulturo v mestu (v evrih)	Letni proračun za kulturo v mestu (v % skupnega letnega proračuna za mesto)
2015	23.952.609	7,51 %
2016	25.288.179	9,36 %
2017	28.569.650	10,8 %
2018	33.529.140	10,61 %
2019	37.021.122	11,1 %

2. Vizija

Vizija MOL je postati globalno mesto kulture, to je mesto, ki je prepoznavno po vsem svetu po svoji bogati kulturni dediščini, sodobni kulturni infrastrukturi, ki omogoča vrhunsko umetniško ustvarjanje, živahnemu kulturnemu utripu in odličnosti celotne kulturne ponudbe. Želimo biti mesto, ki omogoča in varuje svobodni umetniški izraz tako za slovensko/ljubljansko umetniško skupnost kot tudi za vse gostujoče umetnice in umetnike.

Želimo biti zgled za druga mesta po vključenosti kulture v vse segmente življenja njegovih prebivalcev in prebivalk, kakor tudi mesta kot celote. Naša vizija je mesto, ki ga bistveno zaznamuje kultura kot del vsakdanjega življenja, kar se na vsakem koraku kaže v odnosu njegovih prebivalcev in prebivalk tako do skupne snovne in nesnovne dediščine, kot do drugih ljudi, narave in urbanega okolja.

3. Poslanstvo

Poslanstvo MOL na področju kulture je zagotavljanje javnih kulturnih dobrin in storitev vsem prebivalcem in prebivalkam MOL. Bistveni del poslanstva je širitev dostopnosti kakovostnih kulturnih vsebin, ki se financirajo ali sofinancirajo iz proračunskih sredstev MOL. Pri tem še posebno pozornost namenjamo prebivalcem in prebivalkam ter družbenim skupinam, ki imajo iz ekonomskih, socialnih ali drugih razlogov oviran dostop do kulture.

MOL uresničuje svoje poslanstvo tako, da zagotavlja finančne, infrastrukturne, organizacijske in druge pogoje za nemoteno delovanje javnih kulturnih zavodov MOL, NVO s področja kulture, ljubiteljskih kulturnih društev, samostojnih ustvarjalcev na raznolikih umetniških in kulturnih področjih ter drugih organizacij, ki delujejo v javnem interesu in ustvarjajo kakovostne kulturne dobrine in storitve, ki

zaradi svojega pomena za kulturno identiteto Ljubljane ne morejo biti prepuščene tržnim mehanizmom.

4. Temeljne vrednote

Umetniško in kulturno ustvarjanje temelji na vrednotah svobode izražanja, solidarnosti, strpnosti, odprtosti, spoštovanja različnosti in medkulturnega dialoga. Udejstvovanje meščank in meščanov v kulturnem življenju krepi medsebojno razumevanje in občutek pripadnosti skupnosti.

Za MOL je kultura vrednota sama po sebi, ki na individualni ravni bogati kakovost življenja vsakega meščana, meščanke, na ravni mesta pa je močan gradnik skupnostne identitete.

Za MOL je kultura javna dobrina, ne tržno blago, ker imajo kulturne dobrine in storitve trajno duhovno vrednost, ki se ne izkazuje izključno s takojšnjimi neposrednimi ekonomskimi učinki.

MOL podpira kulturne in umetniške dejavnosti javnih, NVO in ljubiteljskih organizacij zaradi kulture in umetnosti lastnih vrednosti ter nasprotuje vsakršni ekonomski ali politični instrumentalizaciji, ki bi omogočala zmanjševanje proračunske podpore.

5. Temeljna načela kulturne politike MOL

Kulturna politika MOL temelji na naslednjih temeljnih načelih:

- raznolikost umetniških in kulturnih vsebin, ki vključuje podporo vsem oblikam umetniškega in kulturnega ustvarjanja, ki ustrezajo strokovnim kriterijem kakovosti in vrhunskosti,
- dostopnost javnih kulturnih dobrin in storitev vsem prebivalcem in prebivalkam MOL, ne glede na socialni status, življenjsko obdobje, jezik, narodnost, oviranost ali katerokoli drugo osebno okoliščino,
- pravica vseh prebivalcev in prebivalk MOL do udejstvovanja v kulturnem življenju.

6. Upravljanje kulture v kriznih razmerah

Kot že omenjeno, pričujoča strategija nastaja v izrednih razmerah, ko še vedno vlada negotovost glede oblike in načina izvajanja kulturnih dogodkov v letu 2020 in nemara celo tudi naprej. Kultura sodi med sektorje, ki jih je pandemija najbolj prizadela. Kulturne ustanove so bile med prvimi javnimi in zasebnimi institucijami, ki so morale zapreti svoja vrata za obiskovalce, eden prvih vladnih ukrepov zaradi razglašene epidemije pa je bila prav prepoved zbiranja ljudi na javnih prireditvah v zaprtih prostorih. Začasna zaustavitev opravljanja dejavnosti v kulturi je še posebej hudo prizadela vse tiste, ki niso v rednem delovnem razmerju v javnih kulturnih zavodih oziroma ki samostojno (z osebnim delom) opravljajo poklice v kulturi. Samozaposleni v kulturi, le-teh je v Sloveniji okrog 3.000, od tega jih večina ima prebivališče na območju MOL, so tudi sicer najbolj ranljiva skupina kulturnih delavcev. Kot prekarni delavci so eksistenčno odvisni od začasnih in občasnih delovnih aktivnosti, zato imajo nižjo socialno varnost. V času (prve) razglašene epidemije so se tako javni zavodi kot NVO-ji na področju kulture v MOL organizirali na način, da so svoje vsebine in delo prenesli na splet in iskali načine, da ohranjajo stik z občinstvom. Pomen umetnosti in kulture je v kriznih časih še posebej pomemben, saj je bilo čas nemogoče preživeti brez kakovostnih izobraževalnih vsebin, filma, knjig, glasbe, posnetkov gledaliških predstav.

Ne glede na to, je izziv, na katerega bo potrebno najti odgovor skozi dialog tako z javnimi zavodi, kot z NVO in samozaposlenimi v kulturi, vprašanje ustreznega razmerja med kulturnimi dogodki v fizičnem prostoru in kulturnimi vsebinami na spletu. Oba segmenta kulturne ponudbe sta izjemno pomembna in se dopolnjujeta, tako da kulturna ponudba na spletu ne more v celoti nadomestiti žive

umetnosti, ki je za ljudi ključnega pomena. Enako pomembno je tudi vprašanje ustreznega razmerja med kulturnimi dogodki v ustanovah in kulturnimi prireditvami na prostem.

Poleg temeljnih načel, navedenih v prejšnjem poglavju, je kulturna politika MOL v času trajanja kriznih razmer zavezana k spoštovanju naslednjih dodatnih načel:

1. zavedajoč se velikega ekonomskega in družbenega pomena kulture, se tudi v letu 2020, enako kot v preteklih štirinajstih letih, proračunska sredstva, ki jih MOL namenja za kulturo, ne zmanjšujejo, prav tako se nadaljujejo vse investicije na področju kulturne infrastrukture,
2. MOL si bo v obdobju 2021-2023 prizadevala ohraniti trend naraščanja proračunskih sredstev in stabilnost le-teh za kulturo, kar je tesno povezano z realizacijo ključnih infrastrukturnih projektov (Galerija Cukrarna, minipleks, Rog itn.) in morebitno pridobitvijo naziva Evropska prestolnica kulture za leto 2025,
3. MOL bo, kot ustanoviteljica 11 kulturnih javnih zavodov vestno skrbela za stabilnost njihovega delovanja, saj to pomeni ohranjanje kakovostnih umetniških vsebin kot tudi stalnost in stabilnost sodelovanj med javnimi zavodi, samozaposlenimi v kulturi in NVO,
4. načrtovani infrastrukturni projekti, zlasti kapitalne naložbe v kulturne objekte, se bodo izvajali še naprej, skladno s proračunskimi možnostmi MOL, pri čemer bo dinamika njihove realizacije, če bo to nujno, prilagojena danim razmeram,
5. Oddelek za kulturo bo dinamično in na način realizacija kulturnih programov in projektov, ki so jih odobrile strokovne komisije, usklajeval z vsakim izvajalcem posebej, in sicer ob upoštevanju spremenjenih okoliščin in s ciljem iskanja najboljših rešitev tako za same izvajalce, kot z vidika ohranjanja profesionalnosti in kakovosti izvedbe,
6. najemniki poslovnih prostorov MOL, ki izvajajo dejavnosti s področja ustvarjalnih industrij (oblikovanje, umetnostna obrt, antikvariati, starinarnice ipd.), bodo oproščeni plačila najemnine,
7. MOL bo, z namenom iskanja najboljših mehanizmov za upravljanje kulture, okrepila mednarodno sodelovanje in izmenjavo izkušenj z drugimi evropskimi mesti, še posebej z mesti kot sta na primer Berlin in Dunaj, katerih kulturna politika je tudi sicer zgled za druga mesta,
8. MOL bo okrepila dialog s samozaposlenimi v kulturi in predstavniki poklicnih NVO na področju kulture, z namenom pravočasne informiranosti o položaju nevladnega civilnega sektorja v kulturi in morebitni potrebi po uvajanju začasnih ukrepov dodatne finančne pomoči MOL za najbolj ogrožene skupine umetnikov in usvarjalcev.

Oddelek za kulturo izvaja cikel spletnih videokonferenc in pogovorov z evropskimi umetniki in kulturnimi delavci ter predstavniki evropskih mest z naslovom "Plan B za kulturne politike evropskih mest" (podnaslov: "Kako evropska mesta pomagajo kulturi v času krize"). Pogovori bodo potekali v sodelovanju z Zavodom Motovila (CED Slovenija) in člani evropske mreže centrov Ustvarjalna Evropa. Namen tega projekta je izmenjava izkušenj med evropskimi mesti v zvezi z zagotavljanjem pomoči umetniškimi in kulturnim ustvarjalcem v času krize, ki jo je sprožila pandemija koronavirusa. Primeri dobre prakse so lahko zgled za druga evropska mesta, zato so lahko tuje izkušnje zelo koristne v času, ko je treba poiskati nove načine delovanja kulturnih subjektov. Kako evropska mesta pomagajo kulturnim in kreativnim sektorjem v kriznih časih? Katere splošne in posebne (sektorske) ukrepe pri tem sprejemajo? S kakšnimi oblikami neposredne (denarne) in posredne (nedenarne) pomoči je mogoče doseči najboljše učinke? Kako je zagotovljena finančna vzdržnost začasnih ukrepov, ki jih sprejemajo nekatera mesta? Katere nove mehanizme podpore bi bilo potrebno vgraditi v mestne kulturne strategije? Na ta in podobna vprašanja želimo odgovoriti skozi spletne pogovore z umetniki,

ustvarjalci, kulturnimi institucijami, predstavniki mestnih organov, pristojnih za kulturo, ter drugimi akterji kulturnega in kulturnopolitičnega življenja v evropskih mestih.

7. Splošni strateški cilji

Splošni cilji kulturne politike MOL v obdobju 2020-2023 so naslednji:

1. vzpostavljanje Ljubljane kot globalnega mesta kulture, ki je prepoznavno kot središče vrhunske kulture in umetnosti na svetovni ravni,
2. krepitev udeležbe prebivalcev in prebivalk MOL v kulturnem življenju, ob promociji kulturne participacije kot bistvene sestavine kakovosti življenja,
3. povečanje dostopnosti kakovostnih kulturnih vsebin za vse prebivalce in prebivalke MOL,
4. krepitev regionalnega kulturnega sodelovanja,
5. krepitev mednarodne prepoznavnosti Ljubljane kot umetnikom in umetnicam iz celega sveta prijaznega mesta s sodobno mrežo umetniških rezidenc,
6. podpora participativnim kulturnim projektom in programom, ki krepijo socialno kohezijo in vključenost ranljivih skupin v družbeno življenje,
7. spodbujanje aktivnega kulturnega življenja občanov in občank v četrtnih skupnosti MOL prek skupnostnih umetniških projektov,
8. izboljšanje infrastrukturnih pogojev za delovanje javnih zavodov na področju kulture, ki jih je ustanovila MOL (Galerija Cukrarna, Minipleks mestnega kina, Baragovo semenišče, Križanke itn.),
9. konsolidiranje finančnih, infrastrukturnih in drugih pogojev za delovanje nevladnega kulturnega sektorja,
10. krepitev medpodročnega povezovanja in sodelovanja izvajalcev kulturnih programov in projektov, ne glede na njihov pravni status, ki presega tradicionalne administrativne delitve na kulturne dejavnosti,
11. krepitev povezovanja in sodelovanja med nacionalnimi javnimi zavodi in javnimi zavodi MOL na področju kulture,
12. krepitev sodelovanja med NVO in javnimi zavodi na področju kulture ter med NVO samimi,
13. krepitev medpodročnih povezav kulture z okoljem, izobraževanjem, mladimi, socialo in zdravjem,
14. krepitev ekonomskih potencialov ustvarjalnega sektorja,
15. povečanje števila turistov, ki prihajajo zaradi bogate kulturne dediščine in raznovrstnih kulturnih dogodkov,
16. izboljšanje dostopnosti kulturnih vsebin v digitalnem okolju,
17. podpora programom s področja knjige in branja v okviru pridobljenega naziva Unescovo mesto literature,
18. zagotovitev ustrezne prezentacije kulturne dediščine MOL za večjo kakovost turistične ponudbe,
19. vpis stavbnih in urbanističnih del arhitekta Jožeta Plečnika v Ljubljani na Unescov seznam svetovne kulturne in naravne dediščine,
20. pridobitev naziva Evropska prestolnica kulture za leto 2025.

Uresničitev zgoraj navedenih splošnih ciljev bo izboljšala zadovoljstvo prebivalcev in prebivalk s kulturno ponudbo ter uvrstila Ljubljano med najboljša kulturna in ustvarjalna mesta na svetu.

8. Podpora javnemu in nevladnemu sektorju v kulturi kot nosilcema kulturnega razvoja MOL

Nosilca kulturnega razvoja MOL sta javni in nevladni sektor v kulturi. Poleg javnih zavodov na področju kulture, ki jih je ustanovila MOL, javni sektor sestavljajo še nacionalni javni zavodi na področju kulture, Javna agencija za knjigo Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: JAK), Slovenski filmski center in Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, ki jih je ustanovila država. Ob upoštevanju dejstva, da se navedeni nacionalni kulturni zavodi ter državne agencije oziroma skladi financirajo pretežno iz državnega proračuna, je podpora MOL njihovim programom omejena zgolj na tiste projekte, za katere se oceni, da obstaja tudi javni interes MOL. Nevladni sektor v kulturi sestavljajo profesionalne NVO s področja kulture, ljubiteljska kulturna društva in samozaposleni v kulturi. Zasebna podjetja v kulturi delujejo predvsem na področju t. i. kulturnih in kreativnih industrij, vendar se ne sofinancirajo neposredno iz proračuna MOL.

Čeprav programi javnih kulturnih zavodov, ki jih je ustanovila MOL, presegajo lokalni pomen, se delež njihovega sofinanciranja iz državnega proračuna iz leta v leto zmanjšuje. Ministrstvo za kulturo pri svojih letnih odločitvah o sofinanciranju izhaja iz ocene, da lahko MOL kot odgovoren ustanovitelj prevzame čedalje večji delež sofinanciranja. Za ljubljanske kulturne zavode to med drugim pomeni nepriznavanje kakovosti njihovih programov in zanemarjanja pomembne vloge, ki jo le-ti imajo ne le v regionalnem in nacionalnem, temveč tudi v mednarodnem prostoru.

Tudi pri sofinanciranju štiriletnih programov NVO s področja kulture stanje ni bistveno drugačno. Medtem ko si MOL prizadeva krepiti število kakovostnih sofinanciranih javnih kulturnih programov (49 programov v obdobju 2016-2019 in 56 programov v obdobju 2020-2023), ker izhaja iz prepričanja, da štiriletno sofinanciranje pomeni zagotavljanje stabilnih pogojev za profesionalno načrtovanje in izvajanje programov, Ministrstvo za kulturo z razpisnimi pogoji in merili omejuje število sofinanciranih javnih kulturnih programov NVO s področja kulture .

Delitev na t. i. »institucionalne« in »izveninstitucionalne« izvajalce kulturnih programov in projektov je danes povsem preživela, ker je za ustvarjanje kakovostnih kulturnih vsebin nujno programsko in organizacijsko povezovanje kulturnih producentov, ne glede na njihov pravni status. V tem smislu je dolgoročni cilj MOL krepitev sodelovanja kulturnih producentov na vseh ravneh, in sicer:

- med javnimi zavodi na področju kulture, ki jih je ustanovil MOL, in javnimi zavodi na področju kulture, ki jih je ustanovila država,
- med javnimi zavodi in NVO,
- med samimi NVO (tako poklicnimi, kot ljubiteljskimi).

Z namenom uresničitve tega dolgoročnega cilja bo MOL v obdobju 2020-2023 izvajal naslednje ukrepe:

- ohranjanje stabilnih finančnih, infrastrukturnih in drugih pogojev za delovanje tako javnih zavodov MOL, kot tudi NVO s področja kulture , ljubiteljskih kulturnih društev in drugih izvajalcev kulturnih programov in projektov, ki se financirajo iz proračuna MOL,
- obogatitev javne kulturne infrastrukture z novimi objekti: Galerija Cukrarna, Palača Cukrarna, Rog, minipleks itn.,
- izboljšanje prostorskih pogojev za delovanje profesionalnih NVO in samozaposlenih v kulturi, vključno s skladiščnimi prostori,
- podpora koprodukcijskim projektom javnih zavodov MOL in nacionalnih javnih zavodov na področju kulture,

- krepitev programskega sodelovanja producentov, ki ustvarjajo kakovostne kulturne vsebine v javnem interesu in imajo sedež na območju MOL, s tovrstnimi producenti znotraj Ljubljanske urbane regije,
- krepitev programskega sodelovanja ljubljanskih kulturnih producentov z evropskimi in svetovnimi kulturnimi ustanovami in drugimi organizatorji kulturnih dogodkov,
- načrtno vključevanje javnih zavodov MOL in državnih javnih zavodov na področju kulture ter profesionalnih in ljubiteljskih NVO s področja kulture v organizirano turistično ponudbo MOL,
- podpora večjemu vključevanju mladih umetnikov in umetnic v programe javnih kulturnih zavodov MOL in NVO s področja kulture, ki jim MOL sofinancira štiriletne programe,
- posodobitev sistema elektronskih prijav (e-razpis) za štiriletne programske in letne projektne razpise, ki ga je MOL začel uvajati leta 2016,
- razvoj sistema sofinanciranja projektov NVO s področja kulture, ki se sofinancirajo iz proračuna EU.

9. Strateški cilji in ukrepi na posameznih področjih kulture

9.1 Uprizoritvene umetnosti

Gledališče in sodobni ples

Ljubljanska kot tudi slovenska ustvarjalnost v okviru uprizoritvenih umetnosti se je znašla v precepu, ki od nje terja, da z omejenimi produkcijskimi sredstvi dela več in bolje. Ustvarjalci so se morda res naučili delati več, a izkazalo se je, da ta več ni premo sorazmeren z boljše. Ujetost v zahteve in pričakovanja so za ustvarjalce pogosto omejujoči. Naloga lokalnih in državnih načrtovalcev politik je skrb za takšne sistemske razmere, da bodo ustvarjalcem med drugim omogočale dovolj študija, premisleka, osredotočenosti in možnosti za vaje in pripravo novih stvaritev. To so predpogoji za presežne rezultate, ki ravno zato tudi lažje nagovorijo širši krog skupnosti in občinstev.

Zato je ob strateškem vlaganju v prostorske zmogljivosti enako pomembno, da je porast produkcije v sozvočju z drugimi ukrepi na področju izobraževanja, kulturno umetnostne vzgoje, oblikovanja občinstev.

Izboljšanje razmer bo imelo več pozitivnih učinkov na umetniške in produkcijske ter postprodukcijske ambicije, ki temeljijo na prepihu med generacijami, med konvencijo in provokacijo, med institucijo, med NVO, društvi ter manjšimi producenti, med digitalizirano resničnostjo in kritiko sodobnosti.

Javni interes na področju uprizoritvenih umetnosti se uresničuje z zagotavljanjem pogojev za produkcijo in postprodukcijo najrazličnejših uprizoritvenih praks javnih zavodov, NVO s področja kulture in posameznikov. Področje uprizoritvenih umetnosti vključuje dramsko in postdramsko gledališče, lutkovno gledališče, fizično gledališče ter performans, ambientalno gledališče, senzorialno gledališče, glasbeno gledališče, plesno gledališče, eksperimentalno oziroma raziskovalno gledališče, sodobni ples, ulično gledališče, organizacijo festivalov, vse vmesne oblike ter vse mejne oblike gledaliških praks, ki črpajo iz preostalih področij ustvarjanja oziroma kreativno uporabljajo nove tehnologije.

MOL je ustanoviteljica treh javnih zavodov na področju uprizoritvenih umetnosti: Slovenskega mladinskega gledališča (v nadaljnjem besedilu: SMG), Mestnega gledališča ljubljanskega (v nadaljnjem besedilu: MGL) in Lutkovnega gledališča Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: LGL).

V obdobju 2016-2019 je MGL gostilo 1.407 dogodke. Izvedli so 45 premier, 4 koncerte, 873 ponovitev premier, 69 naslovov ponovite, 33 gostovanj v tujini in 194 gostovanj po Sloveniji. V tem obdobju se je zvrstilo 375.907 gledalcev. SMG je gostilo 883 dogodkov. Izvedli so 31 premier, 483 ponovitev premier, 32 naslovov ponovitev, 130 gostovanj v tujini in 112 gostovanj po Sloveniji. V tem obdobju se je zvrstilo 172.780 gledalcev. LGL je gostil 4606 dogodkov. Izvedli so 48 premier, 988 ponovitev premier, 130 naslovov ponovitev, 88 gostovanj v tujini in 181 gostovanj po Sloveniji. V tem obdobju se je zvrstilo 506.834 gledalcev.

Čeprav je MOL ustanoviteljica omenjenih zavodov, se le-ti večinsko sofinancirajo iz državnega proračuna. MOL jim sofinancira investicijsko vzdrževanje in skrbi za investicijske cikle. Ker je država njihova večinska sofinancerka, ključne odločitve o sofinanciranju njihovih programov sprejema Ministrstvo za kulturo, predvsem glede SMG in MGL. Pri javnem zavodu LGL pa MOL sofinancira tako del stroškov za plače, kot tudi del stroškov za program. Glede sofinanciranja SMG, MGL in LGL velja opozoriti na trend zmanjšanja sofinancerskega deleža države: delež sofinanciranja SMG iz proračuna Ministrstva za kulturo je bil leta 2016 84 %, leta 2019 pa 80%, delež sofinanciranja MGL je bil leta 2016 78,8%, leta 2019 pa 78%, delež sofinanciranja LGL je bil leta 2016 48 %, leta 2019 pa 47%.

Poleg omenjenih treh javnih zavodov na področju uprizoritvenih umetnosti, del vsebin prispeva tudi javni zavod Center urbane kulture Kino Šiška (v nadaljnjem besedilu: CUK Kino Šiška). Osnovni program CUK Kino Šiška je sicer glasbeni (75% od vsega programa), v celoti programa tega javnega zavoda v letu 2019, ko so izvedli 222 dogodkov, 23% predstavljajo uprizoritvene umetnosti, ostale programske vsebine so predvsem na področju vizualnih in intermedijskih umetnosti.

MOL je v okviru programskega razpisa v obdobju 2016-2019 sofinancirala javne kulturne programe 18 NVO s področja kulture, ki so kot osnovno dejavnost opredelile področje uprizoritvenih umetnosti.

Poleg štiriletnih programov MOL sofinancira tudi posamične, enoletne projekte NVO in samostojnih ustvarjalcev na področju kulture. V letu 2019 je bilo podprtih 35 projektov s področja uprizoritvenih umetnostih.

Za MOL so na področju uprizoritvenih umetnosti posebnega pomena številni festivali v produkciji tako NVO, kot tudi javnih zavodov. V produkciji NVO so bili v okviru štiriletnih kulturnih programov in projektov v obdobju 2016-2019 sofinancirani festivali: Ana Desetnica v produkciji Društva Gledališče Ane Monro, Mladi levi v produkciji zavoda Bunker, Ljubljana, festival Exodos v produkciji Zavoda Exodos Ljubljana, Mednarodni festival sodobnih umetnosti Mesto žensk v produkciji Mesta žensk, Mini poletje mednarodni festival Mini teatra za otroke, Festival Performansa v produkciji zavoda Maska Ljubljana, festival Vzkrík v izvedbi Društvo KUD Krik, Mednarodni gledališko-klovnovski festival Klovnbuf v produkciji Zavoda Bufeto, Festival Spider v produkciji Društva Pekinpah, Festival Goli oder v izvedbi Zavoda Federacija Ljubljana, bienalni festival Gibanica sodobne plesne umetnosti v produkciji Društva za sodobni ples Slovenije, festival Plesna Vesna Zavoda En-Knap, Mednarodni festivala sodobnega plesa CoFestival 2019 v produkciji Umetniškega društva Nomad dance academy Slovenija.

9.1.1 Gledališče

1. cilj: Spodbujati sodelovanje med javnimi zavodi, med javnimi zavodi in NVO in med NVO samimi.

Ukrepi: V okviru enoletnih in štiriletnih javnih razpisov za NVO ter letnih pozivov javnim zavodom se spodbuja sodelovanje med javnimi zavodi in NVO in med NVO samimi. Posebne pozornosti bodo

deležni projekti, ki presegajo okvire zgolj ene produkcije, temveč temeljijo na kontinuiranem programskem sodelovanju.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki:

- večje število kakovostnih in večjih produkcij,
- izboljšanje pogojev za delo NVO in sodelovanja z javnimi zavodi,
- pridobivanje novih izkušenj in uvajanje novih pristopov in idej.

Kazalnika:

- število koprodukcij med javnimi zavodi in NVO in med NVO samimi,
- število večjih produkcij z večjim številom sodelujočih in večjim številom ponovitev.

2. cilj: Povečati obseg postprodukcije in širitev na Ljubljansko urbano regijo.

Ukrepi: V okviru enoletnih in štiriletnih javnih razpisov za NVO se kot prednostni kriterij določi minimalno zahtevano število ponovitev s ciljem, da se poveča obseg postprodukcije in razširi na izvajanje v Ljubljanski urbani regiji (v nadaljnjem besedilu: LUR). V okviru štiriletnih javnih razpisov se kot prednostni kriterij določi večje število projektov v postprodukciji.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki: Zaradi velikega števila produkcij, ki vsako leto nastajajo na področju uprizoritvenih umetnosti, je ob omejenih prostorskih kapacitetah posledično mogoče tudi manjše število ponovitev. S tem ciljem želimo doseči daljši čas uprizorjanja posameznih gledaliških in predstav sodobnega plesa ter tako povečati dostopnost predstav občinstvu in izvajanje v LUR. S tem bo mogoče doseči tudi bolj smotrni izkoristek javnofinančnih sredstev glede na doseženo dostopnost.

Kazalnika:

- število izvedenih ponovitev na območju MOL,
- število izvedenih ponovitev na območju drugih občin LUR.

3. cilj: Krepitev mednarodne prepoznavnosti ustvarjanja javnih zavodov in NVO s področja MOL.

Ukrepa:

- V okviru sporazumov o sodelovanju, ki jih ima MOL podpisane z mednarodnimi partnerji oziroma različnimi mesti v Evropi in širše, omogočiti izmenjavo produkcije javnih zavodov in NVO,
- zagotoviti dodatna finančna sredstva na področju uprizoritvenih umetnosti tako v okviru štiriletnih kakor tudi enoletnih javnih razpisov.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki:

- gostovanja produkcij javnih zavodov in NVO v tujini,
- gostovanja mednarodnih produkcij v Ljubljani,
- seznanjanje domače publike z aktualno, raznoliko sodobno gledališko in plesno produkcijo.

Kazalniki:

- število gostovanj v tujini,
- število gostovanj tujih produkcij v MOL,
- število obiskovalcev.

4. cilj: Pridobiti dodatne skladiščne in servisne prostore za javne zavode in NVO.

Ukrep: Zagotoviti dodatne skladiščne in servisne prostore za javne zavode in NVO z namenom souporabe prostora in za skupne prostore delavnic (šiviljska, mizarska....).

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki:

- zagotovitev boljših pogojev dela in skladiščenja za javne zavode in NVO,
- omogočiti lažjo dostopnost skladišč in delavnic in možnost sodelovanja,
- dostopnost izbranih vrhunskih umetniških dogodkov najširšemu občinstvu.

Kazalnika:

- ureditev in strukturiranje skladiščnih prostorov in delavniških kapacitet,
- dostopnost delavniških kapacitet tudi za NVO.

9.1.2 Sodobni ples

Sodobni ples ima na slovenskem skoraj stoletno zgodovino, je eno najbolj vibrirajočih umetniških področij, prepoznanih tako doma kot v tujini. Žal pa še vedno nima podporne nacionalne strukture v obliki javnega zavoda ali javne agencije, ki bi povezala vse deležnike na področju sodobnega plesa. Menimo, da bi to morala biti ena izmed prednostnih nalog nacionalnih struktur na področju kulturnih politik.

Ne moremo mimo ugotovitve, da navkljub številnim produkcijam nastaja v zadnjih letih vse manj večjih, produkcijsko zahtevnih ter kreativno in izvedbeno vrhunskih uprizoritev sodobnega plesa. Produkcije postajajo manjše, odvijajo se na vse manjših prizoriščih, občinstva je manj. Ker večina produkcij nastaja v prostorsko, terminsko in tehnično izjemno oteženih okoliščinah, se prepogosto soočamo s prisilno minimalističnimi umetniškimi izdelki. Za tehnično in scensko ambiciozne projekte onkraj sodelovanj z velikimi institucijami, ki pa so prav tako podvržena omejitvam zaradi njihovega programa, še ni ustreznega prostora.

V naslednjem strateškem obdobju bomo poskušali zagotoviti vadbene in uprizoritvene prostore za različne nevladne izvajalce na področju sodobnega plesa in drugih uprizoritvenih praks.

Sodobni ples je že zastopan v okviru izobraževalnega sistema na osnovnošolski, srednješolski in tudi visokošolski ravni. Velik del izobraževanja in dela z mladimi izvajajo NVO, društva in posamezniki s področja sodobnega plesa. To je tudi prostor in okolje, kjer dobijo mladi možnost za prve projekte in nastope.

V perspektivi je potrebno na državni ravni obuditi idejo javne institucije za sodobni ples, vse iniciative je treba v konstruktivnem dialogu povezati z NVO in samozaposlenimi.

1. cilj: Zagotoviti nove vadbene in uprizoritvene prostore za nevladne izvajalce na področju sodobnega plesa in drugih nekomercialnih uprizoritvenih praks.

Ukrep: Novi vadbeni prostori v prostorih dograjenega Baragovega semenišča.

Pojasnilo: Nove vadbene prostore bomo poskušali zagotoviti prek javnega razpisa za izbor programskega upravitelja poslovnega prostora. Razpis bo predvideval finančna sredstva programskega upravljanja v predvideni skupni višini 40.000 eurov letno. Programski upravitelj bo moral zagotavljati vadbene prostore za različne nevladne kulturne izvajalce na področju sodobnega plesa in drugih uprizoritvenih praks. Prav tako predvidevamo nove dvorane za produkcijo in vadbo dograjenem Baragovem semenišču, ki ga bosta upravljala Slovensko mladinsko gledališče in Pionirski dom – Center za kulturo mladih.

Čas izvedbe: 2024.

Pričakovani učinki:

- boljši pogoji za ustvarjanje in razvoj,
- bolj racionalen izkoristek javnofinančnih sredstev (izvajalci sofinanciranih programov in projektov veliko denarja namenijo za najem vadbenih prostorov).

Kazalnika:

- novi prostori,
- število ustvarjalcev/uporabnikov, ki delujejo v novih prostorih.

2. cilj: Promocija sodobnega plesa, vzgoja in razvoj umetniške dojemljivosti občinstva.

Ukrep: Festival Junij v Ljubljani bo v svoj program vsako leto vključil produkcijo s področja sodobnega plesa v okviru tematskega dne, namenjenega sodobnemu plesu. V okviru festivala kulturno umetniške vzgoje Bobri bomo še naprej vključevali plesne predstave.

Oba ukrepa sta namenjena k promociji in razumevanju sodobnega plesa, saj sta oba festivala namenjena širšemu občinstvu in mladim ter otrokom.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki:

- promocija sodobnega plesa,
- večja obiskanost predstav s področja sodobnega plesa,
- večja prepoznavnost sodobnega plesa.

Kazalnika:

- izvedene predstave in tematski dan s področja sodobnega plesa na vsakoletnem festivalu Junij v Ljubljani,
- izvedene predstave s področja sodobnega plesa na festivalu kulturno umetnostne vzgoje Bobri.

3. cilj: Zagotovitev pogojev za delo in razvoj za mlade na področju sodobnega plesa.

Ukrep: V okviru štiriletnih javnih razpisov za NVO opredelitev posebnega razpisnega kriterija »Sodelovanje z mladimi manj uveljavljenimi umetniki«.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki:

- kakovostni projekti,
- podpora razvoju področja,
- sodelovanje večjih producentov z mladimi manj uveljavljenimi ustvarjalci,
- večja odprtost prostora.

Kazalnika:

- število projektov mladih manj uveljavljenih ustvarjalcev s področja sodobnega plesa,
- število kakovostnih projektov.

4. cilj: Povečati obseg postprodukcije in širitev na Ljubljansko urbano regijo.

Ukrepi: V okviru enoletnih in štiriletnih javnih razpisov za NVO se kot eden od kriterijev določi minimalno število ponovitev s ciljem, da se poveča obseg postprodukcije in razširi na izvajanje v Ljubljanski urbani regiji (v nadaljnjem besedilu: LUR). V okviru štiriletnih javnih razpisov se kot prednostni kriterij določi večje število projektov v postprodukciji.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki: S tem ciljem želimo doseči daljši čas uprizarjanja posameznih predstav sodobnega plesa ter tako povečati dostopnost predstav občinstvu in izvajanje v LUR. S tem bo mogoče doseči tudi bolj smotrni izkoristek javnofinančnih sredstev glede na doseženo dostopnost.

Kazalnika:

- število izvedenih ponovitev v okviru LUR,
- število obiskovalcev.

9.2 Vizualne umetnosti

Javni interes na področju vizualnih umetnosti se uresničuje z zagotavljanjem pogojev za izvedbo področij, ki spadajo v okvir vizualnih umetnosti: slikarstvo, risba, grafika, ilustracija, strip, kiparstvo, fotografija, video, prepleti naštetega v instalacijah in v (ambientalnih) prostorskih intervencijah ter arhitektura in oblikovanje. Podpora na področju vizualnih umetnosti je namenjena samostojnim in skupinskim umetniškim razstavnim programom in projektom, izvedenim na območju MOL, kot tudi mednarodnem sodelovanju na omenjenih področjih.

V preteklem štiriletnem obdobju je bil javni interes na področju vizualnih umetnosti izkazan skozi delovanja javnih zavodov, kot tudi preko sofinanciranja programskih in projektnih izvajalcev na podlagi javnih razpisov.

MOL je ustanoviteljica dveh javnih zavodov na področju vizualnih umetnosti: Muzej in galerije mesta Ljubljane (v nadaljnjem besedilu: MGML) in Mednarodni grafični likovni center (v nadaljnjem besedilu: MGLC), del programa vizualnih umetnosti pa izvaja tudi CUK Kino Šiška, v največji meri v galeriji Dobra Vaga, kot tudi javni zavod Ljubljanski grad, ki se je uveljavil kot razstavišče z odličnimi vsebinami. Število razstavno vizualnih dogodkov v teh javnih zavodih letno presega 120 dogodkov, ki jih obiše več kot 350.000 obiskovalcev.

MOL v okviru štiriletnega programskega razpisa v obdobju 2020-2023 sofinancira večletne javne programe NVO s področja kulture, ki delujejo na področju vizualnih umetnosti. Število sofinanciranih programov v novem programskem obdobju smo povečali za 2, skupno sofinanciramo 9 izvajalcev na

področju vizualnih umetnosti. Vsi sofinancirani programski izvajalci so s svojim delovanjem bistveno pripomogli k raznovrstnosti kulturne podobe MOL.

Zavod Masa je s svojim programom izstopal z razstavami, ki so področje vizualne umetnosti razširjale v področje interdisciplinarnega in eksperimentalnega delovanja in razširili tudi na področje mednarodnega sodelovanja. Društvo Photon je s svojim delovanjem predstavljal kakovostne razstave domačih in tujih avtorjev s področja fotografije. Forum Ljubljana se vsako leto predstavlja s festivalom Svetlobna gverila, ki ga organizirajo na različnih lokacijah po Ljubljani, ne le v centru mesta ampak tudi izven, in s tem pripomorejo k decentralizaciji kulturne podobe in oživljanju nekaterih mestnih sosesk. Takšni svetlobni festivali so po svetu priljubljen način umetniškega ustvarjanja, ki pa praviloma pritegne večje število obiskovalcev. Velja omeniti tudi delovanje Kulturno umetniškega društva Mreža, ki z galerijo Alkatraz predstavlja ustvarjalce, katere lahko označimo kot alternativne. Njihovo sodelovanje z Akademijo za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani je spodbudilo nastanek pomembne razstave z naslovom Feministična umetnost na UL ALUO. Zavod P.A.R.A.S.I.T.E s svojim programskim delovanjem vsako leto nadaljuje programske usmeritve z naslovom Konvencija Blind Date, ki je posvečena knjigi umetnika in umetniškim publikacijam. Gre za osrednji dogodek v državi in regiji, namenjen produkciji, promociji in popularizaciji knjige umetnika in umetniških publikacij. Društvo likovnih umetnikov Ljubljana izstopa s svojim ciklom Mladi kurator, mladi umetnik, ki je namenjen povezovanju kuratorjev in umetnikov mlajše generacije, sicer pa so njihov program zaznamovale predvsem razstave V Galeriji Društva likovnih umetnikov Ljubljana na Bregu 22. Društvo ŠKUC, kot ena najstarejših in osrednjih neprofitnih organizacij na področju vizualnih umetnosti vsako leto nadaljuje z vpogledom v mlajšo produkcijo poslanstva galerije, kot tudi sodelovanje z drugimi producenti (Mesto žensk). Velja izpostaviti, da v njihovi produkciji in koprodukciji nastajajo nekatere razstave ustvarjalcev kot so Olja Grubić, Iva Tratnik, pa tudi razstave nekaterih uveljavljenih imen slovenske sodobne umetnosti (Igor Anđelić).

Ob štiriletnih programih bo MOL še naprej sofinancirala tudi enoletne projekte NVO in samostojnih ustvarjalcev ter ustvarjalk na področju kulture, v povprečju do 20 projektov letno na področju vizualnih umetnosti.

1. cilj: Izboljšanje pogojev za izvajanje in promoviranje projektov in programov na vizualnem področju.

Ukrep 1: Okrepiti medpodročno sodelovanje: povezati vizualne umetnosti z drugimi sektorji: urbanizmom, okoljem (naravo), socialo, mladimi, turizmom, gospodarstvom.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki: Poudariti pomen povezovanja med področji, v tem primeru vizualnih umetnosti z drugimi področji, saj se na takšen način lažje pride do večje prepoznavnosti in razširjenosti vizualnih umetnosti.

Kazalniki: število programov in projektov, ki v svojem delovanju poudarjajo medpodročno sodelovanje in povezovanje vizualne umetnosti z drugimi sektorji.

Pojasnilo: Povezovanje z različnimi področji lahko dopolnjuje in nadgrajuje vizualne umetnosti. Večina sodobnih umetniških praks se izkazuje z vse večjim povezovanjem z drugimi področji, saj je preplet med ustvarjalnimi disciplinami nagrajen tudi z večjim umetniškim potencialom. Takšna praksa

je opazna tudi pri drugih sodobnih področjih, ker so izrazna sredstva za umetniško ustvarjanje pogosto bolj izrazna s prepletanjem in skupnimi imenovalci.

Ukrep 2: Predstavitev razstavnih projektov v prostorih MOL (Galerija Kresija in atriji Mestne hiše).

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki: Ustvariti pogoje za boljšo prepoznavnost različnih podpodročij vizualnih umetnosti, predvsem pa ustvarjanje boljših tehničnih pogojev za razstavljalce.

Kazalnik: število izvajalcev, ki ustvarjajo na različnih podpodročjih vizualnih umetnosti.

Pojasnilo: Z izboljšanjem tehničnih pogojev za razstavljanje se zagotavlja zmožnosti kompleksnejših razstavnih projektov za vse razstavljalce in manjša odvisnost razstavljalcev od drugih zunanjih producentov ali pokroviteljev.

2. cilj: Okrepitev kakovosti in raznolikosti projektov v javnem prostoru in večji delež vizualne produkcije v MOL.

Ukrep 1: Povečati število sofinanciranih projektov in programskih enot, ki uporabljajo javni prostor kot del svojega izražanja.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki: Produkcijo vizualne umetnosti, najsi gre za programske ali projektne izvajalce, približati večjemu številu obiskovalcev in na takšen način krepiti ne le umetniško, ampak delno tudi edukativno moč vizualnega ustvarjanja.

Kazalniki: Število programov in projektov, ki svoje ustvarjanje predstavljajo v javnem prostoru, dosegljivem za širši krog obiskovalcev.

Pojasnilo: Umetnost v javnem prostoru postaja vse bolj pomemben dejavnik za izražanje ustvarjalcev tudi na področju vizualnih umetnosti, na takšen način se umetniško ustvarjanje bolj približuje občinstvu, ki pogosto klasičen koncept bele kocke oziroma zaprtega galerijskega prostora dojema kot larpurlartistično in hermetično.

Ukrep 2: Razširiti število dovoljenih mest za grafitiranje, in sicer vsako leto predvidoma za dve novi grafitni mesti.

Trenutne obstoječe lokacije dovoljenih mest za grafitiranje:

1. Šiška – podhod pod Celovško cesto, pri Kinu Šiška,
2. Vič / Dolgi most – betonski stebri avtocestnega mostu, na končni postaji avtobusa št. 6,
3. Bežigrad – podvoz pod železniško progo na Drenikovi cesti,
4. Moste – podvoz pod železniško progo na Kajuhovi ulici,
5. Center – Trnovski pristan, betonski zid ob pločniku,
6. Center – Osnovna šola Trnovo, zid ob parkirišču,
7. Šentvid – podhod pred predorom Šentvid,
8. Center – transformatorska postaja pri Osnovna šola Trnovo, na parkirišču ob igriščih,

9. Vič /Rožna dolina – podvoz pod železniško progo na Erjavčevi cesti (smer Prešernova cesta – Večna pot),
10. Vič /Rožna dolina – podhod pod železniško progo (smer Cesta v Rožno dolino – Oražnova ulica),
11. AKC Metelkova – notranji zidovi ob košarkarskem igrišču, na notranji strani kompleksa Metelkova mesto,
12. ROG – Trubarjeva cesta 74, notranji zidovi kompleksa tovarne ROG,
13. Strelišče na Dolenjski cesti (zunanje betonske stene, ki gledajo na parkirišče) pa je posebej namenjeno navijaškemu grafitiranju,
14. Zid parkirišča ob stavbi Pešaki (Metelkova mesto),
15. Zunanji zid pri hostlu Celica.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki: Izboljšanje podobe mesta in odnos meščanov do grafitiranja kot umetniške prakse ter poudarjanje razlike med takšnim načinom ustvarjanja in vandalizmom.

Kazalnika:

- povečanje števila dovoljenih grafitnih mest,
- vsake dve leti izvesti razpis v organizaciji enega naših javnih zavodov (MGML, MGLC) s katerim bi povabili priznane grafitarje, ki bi ustvarjali na izbranih lokacijah.

Pojasnilo: Vizualna podoba vsakega mesta je lahko onesnažena z grafiti, ki so lahko sredstvo izražanja sovražnega govora ali za nekatere prebivalce mest žaljivih podob. Zato je smiselno povečevati število dovoljenih mest za grafitiranje in jih kontrolirati preko razpisov za izvajalce, saj na takšen način krepimo vizualno podobo mesta, ki lahko bistveno pripomore k ozaveščanju meščanov, in jim na takšen način približati segment kulture, ki je sicer vse pre pogosto negativno označevan.

3. cilj: Spodbujanje in krepitev umetniške prakse in kulturnih projektov participatornega značaja.

Ukrep 1: Povečati število sofinanciranih projektov in programskih enot, ki postavljajo v ospredje socialno vlogo kulture.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki: Več projektov in programskih enot, izvedenih na način, ki vključuje participatorni značaj.

Kazalniki: Število prijav na projektnem in programskem razpisu, ki v svojih prijavah transparentno vključujejo projekte in programske enote, izvedene na način, da imajo participatorni značaj.

Pojasnilo: Vizualne umetnosti so ne le v sodobnem času, ampak tudi skozi vso zgodovino pogosto povzemale in tudi spodbujale različne socialne vidike družb in časa v katerem so nastajale. Umetnost ne more preživeti izolirana in brez povezave oziroma prepletenosti s spremembami, ki se dogajajo okrog nje, prav nasprotno, umetnost je velikokrat tista, ki nakaže ali povzame družbene spremembe in je tako kazalnik časa v katerem ustvarja.

Ukrep 2: Razvijati močno mreženje med različnimi avtorji, društvi in ustanovami ter nevladnega sektorja za vzpodbujanje tesnejšega sodelovanja pri kulturnih projektov uporabnikom usmerjenega pristopa.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki: Boljši izkoristek vseh virov in podlag potrebnih za ustvarjanje: prostorski, kadrovski, tehnični itn.

Kazalniki: Število prijav na projektnem in programskem razpisu, ki v svojih prijavah transparentno vključujejo projekte in programske enote, izvedene na način, da vključujejo sodelovanja oziroma mreženja med različnimi društvi in ustanovami.

Pojasnilo: Vse več izvajalcev in ustvarjalcev izpostavlja sodelovanje, ki je produkt mreženja kot enega izmed najbolj pozitivnih vidikov ustvarjanja v sodobni družbi, saj je na takšen način ustvarjanje lažje, ima več učinka in tudi dosega. Pri tem niso pomembni le rezultati, ampak tudi sam proces ustvarjanja, ki se na takšen način bogati in postaja bolj raznovrsten.

4. cilj: Vzpostavljane temeljev za razvoj umetnostnega trga in vzgoje publike.

Ukrep: Spodbujanje platforme za raziskovanje in spodbujanje spoznavnih in praktičnih temeljev za razvoj umetnostnega trga in vzgoje publike.

Pričakovani učinki: Z deležniki, ki se s tematiko profesionalno ukvarjajo, TIAMSA CEE platformo in z raziskovalnim delom skozi le-to, identificirati stanje in akterje na področju umetnostnega trga na področju MOL ter prispevati k preglednosti in poznavanju umetnostnega trga v Ljubljani kot primera dobre prakse za celotno državo. Na podlagi ugotovljenih dejstev spodbujati razvoj trga s podajo manjkajočih znanj. Boljši pogoji za ustvarjanje in razvoj vizualnih ustvarjalcev, dopolnitev zbirke javnih zavodov s sodobnimi vizualnimi umetniškimi deli, vzgoja odrasle publike in krepitev zavesti o kakovostni likovni produkciji, dostopnost programskih vsebin raznolikim družbenim skupinam s poudarkom na osebah s posebnimi potrebami (senzorno, gibalno in intelektualno ovirani), spodbujanje razvoja programov kulturne vzgoje za tretjo triado osnovne šole, ki bodo namenjeni refleksiji likovnih del. Povečanje sofinanciranih programov in projektov, ki vključujejo soudeležbo na mednarodnih umetnostnih sejnih in sodelujejo v drugih oblikah mreženja v mednarodnem tržnem sistemu umetnosti.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Kazalniki:

- število odkupljenih likovnih del za zbirko javnih zavodov,
- število programov za doseganje novega občinstva znotraj raznolikih družbenih skupin,
- število programov, namenjenih kulturno-umetnostni vzgoji in doseženo število obiskovalcev (tretja triada osnovne šole),
- vzpostavitev prepoznavne platforme za strokovnjake na umetnostnem trgu in opravljena raziskava,
- število programov in projektov, ki vključujejo soudeležbo na mednarodnih umetnostnih sejnih in sodelujejo v drugih oblikah mreženja v mednarodnem tržnem sistemu umetnosti.

Pojasnilo: Umetnostni trg v domačem prostoru je pogosto tarča kritik, ker njegovo slabo delovanje odvzema ustvarjalcem veliko možnosti sredstev za delo, obenem pa s slabo organiziranostjo in neaktivnostjo trga in ogroža vez med ustvarjalci in porabniki oziroma kupci likovnih del. Zato je smiselno spodbuditi boljšo organiziranost in tudi učinkovitost umetnostnega trga na način detektiranja glavnih pomanjkljivosti le-tega, kot odpravo teh. Lokalne oblasti imajo sicer pri tem omejen vpliv, saj je potrebno in smiselno spremeniti zakonodajo, ki bi omogočala boljši razvoj umetnostnega trga.

5. cilj: Povečanje števila projektov, ki na prepričljiv način na področju vizualnih umetnosti poudarjajo posamezne avtorske opuse.

Ukrep 1: Spodbuditi ustvarjanje posameznih avtorskih opusov.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki: Več predvsem projektnih izvajalcev s poudarjenimi avtorskimi poetikami, ker so takšni ustvarjalci tisti, ki so pogosto prezrti s strani odločevalcev ali organizatorjev vizualnih dogodkov.

Kazalnik: Kakovost prijav na projektnem in programskem razpisu, ki v svoji prijavah poudarjajo posamezne avtorske opuse.

Pojasnilo: Opaziti je trend, da se posamezne avtorske poetike izgubijo oziroma pogosto ne pridejo do izraza v vse bolj izpostavljenem načinu dela in predvsem razstavljanja vizualnih ustvarjalcev, zato je nujno, da se avtorjem, ki na prvi pogled delujejo zazrti le v lastno estetiko in moč izražanja, ponudi več možnosti za ustvarjanje oziroma predstavljanje svoje estetike.

Ukrep 2: Sofinanciranje in podpora konceptualnim prilagoditvam razstavnih projektov v prostorih MOL (Galerija Kresija in atriji Mestne hiše) izbranih razstavljalcev posameznikov oziroma samozaposlenih v kulturi.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki: zagotoviti kakovostno realizacijo razstavnih projektov glede na dotično razstavišče.

Kazalnik: Število realiziranih razstavnih projektov v prostorih MOL s poudarkom na posameznih avtorskih opusih ustvarjalcev, ki delujejo v MOL.

Pojasnilo: Razstavniki projekti se z naknadnimi konceptualnimi prilagoditvami aktualizirajo in adaptirajo glede na izbrano razstavišče, s čimer je zagotovljena kakovost in nadgradnja primarnega projekta.

9.3 Glasbene umetnosti

Javni interes na področju glasbenih umetnosti se uresničuje z zagotavljanjem pogojev za izvedbo kakovostne glasbene produkcije in postprodukcije na področju praks javnih zavodov, NVO s področja kulture in posameznikov. Področje glasbenih umetnosti vključuje vse zvrsti, prakse in vsebine, ki jih družijo raziskovanje zvoka in glasbeno ustvarjanje, komorna in orkestralna glasba, etn Glasba, zborovsko petje in glasbeno-scenske predstave kot tudi vsi sodobni načini glasbenega izražanja, ki so

se uveljavili v 20. stoletju in so zajeti v naslednjih žanrih ter njihovih izpeljankah: jazz, rock, elektronska glasba, prosta improvizacija, zvočna instalacija, eksperimentalna glasba, hip hop, rap, kantavtorstvo, avdio-vizualni performans ipd.

MOL je ustanoviteljica dveh javnih zavodov na področju glasbenih umetnosti: Festivala Ljubljana in CUK Kino Šiška, v javnem zavodu Ljubljanski grad pa je tudi precej programa namenjenega glasbeni umetnosti. Vsi trije zavodi skupaj letno pripravijo skoraj 400 dogodkov in privabijo več kot 150.000 obiskovalcev letno.

Vse tri javne zavode večinsko sofinancira MOL, precejšen del sredstev pa pridobijo na trgu in na razpisih za evropska sredstva. Sredstev iz državnega proračuna skorajda niso deležni, čeprav njihov program daleč presega lokalne in regionalne meje in so mednarodno prepoznani in cenjeni akterji.

MOL bo v okviru štiriletnega programskega razpisa v obdobju 2020-2023 sofinancirala celoletne javne programe NVO s področja kulture, ki delujejo na področju glasbenih umetnosti, njihovo število pa bo predvidoma ostalo podobno kot v preteklem obdobju.

Poleg štiriletnih programov MOL sofinancira tudi posamične projekte NVO s področja kulture in samostojnih ustvarjalcev na področju kulture (letno 25-40 projektov na področju glasbenega ustvarjanja). Nekaj glasbenih festivalov je sofinanciranih tudi na podlagi javnega razpisa za izbor dvoletnih kulturnih projektov na področju festivali, ki jih sofinancira MOL. Podoben razpis bo podlaga za sofinanciranje glasbenih festivalov tudi v prihodnjem obdobju.

Število sofinanciranih štiriletnih programov bo v obdobju 2020-2023 ostalo enako kot v preteklem obdobju, postopno pa se bo povišalo sofinanciranje posameznih izvajalcev javnega kulturnega programa na področju glasbene umetnosti, s čimer bo omogočena še bolj kakovostna produkcija in tesnejše povezovanje slovenskih glasbenih ustvarjalcev in poustvarjalcev s širšim mednarodnim prostorom.

Javni zavod CUK Kino Šiška se je v preteklem obdobju že precej profiliral svojim programom, s festivalom MENT, ki je bil leta 2019 razglašen za najboljši klubski in najboljši festival manjšega formata v Evropi, je Ljubljano postavil v središče evropskega glasbenega dogajanja.

Vsakoletni mednarodni festival Praznik glasbe že od leta 1982 po celem svetu poteka iniciativa Fête de la musique, ki 21. junija obeležuje svetovni dan glasbe. V ospredje postavlja živo glasbo na javnih, za glasbo manj običajnih prizoriščih, muzicira se v parkih, na ulicah, balkonih, mostovih in vrtov. Na Praznik glasbe se v velikanski oder spremeni celo mesto. Praznik glasbe združuje več kot 120 držav in 700 mest s celega sveta, med katerimi je tudi Ljubljana. Na Prazniku glasbe se predstavljajo tako profesionalni kot ljubiteljski glasbeniki vseh žanrov in vseh generacij.

1. cilj: Zagotoviti pogoje za kontinuirano izvajanje kakovostne glasbene produkcije in postprodukcije.

Ukrepi: Vsakoletni javni razpisi omogočajo doseganje zastavljenih ciljev predvsem zaradi kriterijev, ki od predlagateljev zahtevajo vrhunsko kakovost in dobre reference. Z večletnim sofinanciranjem stremimo k izboljšanju pogojev za vrhunsko slovensko glasbeno produkcijo, ki bo pritegnila domače in tuje občinstvo. Obisk glasbenih dogodkov je sicer precej visok, pogosta ovira za bolj množičen obisk poslušalcev je visoka vstopnina na posameznih glasbenih dogodkih. Okrepljena podpora MOL posameznim projektom bo omogočila večjo dostopnost občinstvu in hkrati dvignila raven že zdaj visoke kakovosti glasbenega ustvarjanja v MOL.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki: Glasbeni dogodki v MOL bodo dobro obiskani in predvsem bo pomembno rasla njihova kakovost.

Kazalnik: Visoka raven glasbenih dogodkov v MOL s povečanim obiskom.

Pojasnilo: Število vrhunskih glasbenih programov in projektov, ki jih bo sofinancirala MOL, bomo ohranili ali celo zvišali in omogočili še bolj raznovrstno in hkrati visokokvalitetno glasbeno produkcijo.

2. cilj: Urediti vadbene prostore za glasbenike, predvsem za sodobno avtorsko, klasično in jazz glasbo (t. i. Black Box – Šiška Hub).

Ukrepi: Urediti funkcionalnost kletnega prostora v stavbi na Trgu Prekomorskih brigad nasproti Kina Šiška, prilagoditi in opremiti prostor, v katerem bodo glasbeniki lahko svoje ideje, ki jih gradijo sami na računalnikih, prevedli tudi v žive zasedbe. Prostori bodo namenjeni umetniškim procesom, refleksijam, eksperimentacijam, vadbam. Prostor bo ustrezno izoliran, v njem pa bi morala biti vsaj osnovna oprema: klavir (pianino), osnovno ozvočenje, mešalna miza, ter morda tudi set bobnov. Poleg omenjenih prostorov bo potrebno iskati tudi dodatne nove rešitve, saj je problematika pomanjkanja vadbenih prostorov za glasbo zelo pereča.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki: Izboljšanje pogojev za delovanje glasbenih ustvarjalcev in poustvarjalcev, močna vzpodbuda za vse sodobne skladatelje, instrumentaliste, dvig ravni glasbe umetnosti, povezovanje in izmenjava idej med glasbeniki.

Kazalnika:

- prenova ustreznega prostora v MOL,
- število vadbenih in produkcijskih prostorov.

Pojasnilo: V stavbi na Trgu Prekomorskih brigad, kjer je ustvarjalni prostor že našlo nekaj kulturnih ustvarjalcev (Šiška Hub), bodo kletni prostori po prenovi in zvočni izolaciji lahko namenjeni glasbenim ustvarjalcem, ki v Ljubljani težko najdejo prostor za vaje.

3. cilj: Vzpostavitev novega prostora glasbenega ustvarjanja in prezentacije.

Dolgoročni cilj je v Ljubljani vzpostaviti prostor, kjer bo predstavljena zgodovina in sodobnost slovenske glasbene ustvarjalnosti. Uresničitev cilja sodi v kontekst kandidature MOL za pridobitev naziva Evropska prestolnica kulture leta 2025. Preučiti se možnost umestitve v prenovljene Križanke. S tem bi nastala nekakšna glasbena četrt, saj bi tak prostor povezal več vodilnih institucij s področja glasbe: Društvo slovenskih skladateljev, SIGIC – Slovenski glasbenoinformacijski center, Festival Ljubljana itn.

Ukrep: Preučiti se možnost umestitve v prenovljene Križanke.

Čas izvedbe: 2021-2025.

Pričakovana učinka:

- predstaviti slovensko glasbeno zgodovino in ustvarjalnost na kreativen in atraktiven način,
- novo glasbeno prizorišče (nova glasbena četrt) v Ljubljani.

Kazalnik: Prenova Križank in vzpostavitev prostora za predstavitev glasbene ustvarjalnosti.

Pojasnilo: Bogata glasbena dediščina in sodobna glasbena ustvarjalnost sta v Sloveniji predstavljeni zelo fragmentarno in razdrobljeno, zato bi Ljubljana kot prestolnica lahko oblikovala prostor, v katerem bodo obiskovalci iz Ljubljane, Slovenije in tujine lahko spoznavali bogastvo slovenske glasbene ustvarjalnosti na zanimiv, inovativen način.

9.4 Intermedijske umetnosti

Področje intermedijskih umetnosti zajema programe in projekte, ki se opisujejo predvsem kot spletna ali (post)internetna umetnost, navidezna oziroma mešana resničnost, multimedijški performans, interaktivna instalacija, robotska umetnost, kibernetična umetnost, digitalno arhiviranje, biotehnoška umetnost, raziskovalna medijska umetnost, digitalne skupnosti, sodelovanje ali hekvizem, oziroma različni prepleti naštetega. Gre za projekte, ki skozi umetnostno prakso uporabljajo in predstavljajo procese, produkte ter vplive tehnologij, znanosti in z njimi povezanih praks, pri čemer sodobne tehnologije uporabljajo na reflektiven, ustvarjalen in raziskovalen način. Na področju intermedijskih umetnostih so za obdobje 2020-2023 v sofinanciranje sprejeti štiri programske izvajalci, letno pa sofinanciramo okrog 10 projektov.

Na področju intermedijskih umetnosti ni ustanovljenih javnih zavodov, so pa bili nekateri odmevni projekti izvedeni v okviru javnega zavoda Muzej in galerije mesta Ljubljane, kot je festival Indigo, ki vsako leto ponudi javnosti obsežen program ne le teoretsko dobro podkovan, ampak tudi z vrsto odmevnih dogodkov, kateri posegajo v socialno strukturo in presega ustaljene okvirje izražanja. Pomembni deli intermedijskega ustvarjanja nastajajo tudi v okviru programa CUK Kino Šiška, predvsem v obliki koprodukcije z drugimi NVO kot so zavod Aksioma, Zavod Projekt Atol oba programske sofinancirana s strani MOL. Preko teh dveh javnih zavodov se sofinancira v povprečju med 35 in 40 intermedijskih projektov letno. Poleg tega pa na področju intermedijskih umetnosti s svojim ustvarjanjem izstopajo tudi programske izvajalce kot so Društvo Cirkulacija 2, s programom, ki temelji na povezovanju znanosti in umetnosti, Zavod Cona z uveljavljenim delovanjem radioCona, in sodelovanje z Botaničnim vrtom, v okviru katerega so v prostoru Rastlinjaka Tivoli začeli projekt Steklenik, s katerim preko zvočnih raziskavah narave in okolja povezujejo umetniške in znanstvene prakse. Zavod Kersnikova je v okviru projekta European ARTificial Intelligence Lab, ki ga izvajajo z Ars Electronico, pripravili mini festival Zemlja brez ljudi, posvečen razmišljanju o planetu brez človeške vrste. Prav tako v njihovi organizaciji velja izpostaviti dogodke oziroma razstave ustvarjalcev kot so Maja Smrekar, Mojca Založnik, Gregor Krpič, Theresa Shubert, Charlotte Jarvis in Betina Habjanič.

1. cilj: Povečati število projektov/programov, ki pri umetniški obravnavi aktualnih znanstvenih in tehnoloških procesov, produktov ter z njimi povezanih praks nagovarjajo družbeno in okoljsko relevantne teme z vključevanjem marginaliziranih družbenih skupin in okoljskih tematik, ki so zaradi hitrega tehnološkega razvoja najbolj ogrožene.

Ukrep: V projektni in programske razpis vnesti dodatne točke za izvajalce, ki v prijavi utemeljijo vključitev ogroženih družbenih in okoljskih tematik ter deležnikov z dotičnih področij npr. raziskovalcev, poklicnih sodelavcev drugih disciplin, raznih skupin civilne sfere, urbanih in neurbanih okolij.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki: Spodbuditi akterje s področja intermedijske umetnosti, tako programske kot projektne, k večji vključitvi ciljnih skupin, okolij in tem, ki nagovarjajo družbeni in okoljski prepad, ki se dogaja ob hitrem informacijsko-tehnološkem razvoju, k vključevanju v prijavljene programe in projekte, ki odražajo odnos do drugačnosti in izključenih. Zastavljene teme odražajo paradigmo umeščenosti človeka s postavljanjem ekonomskih, socialnih, ekoloških in tehnoloških vprašanj.

Kazalnik: Kakovost in število prijav na projektnem in programskem razpisu, ki v svoji prijavi vključujejo ogrožene družbene in okoljske tematike s sodelovanjem deležnikov z dotičnih področij, na primer: raziskovalcev, poklicnih sodelavcev drugih disciplin, raznih skupin civilne sfere, urbanih in neurbanih okolij.

Pojasnilo: Na področju intermedijskega ustvarjanja vse bolj prihaja v ospredje okoljska naravnost, ki na takšen način poudarja relevantne teme z vključevanjem marginaliziranih družbenih skupin in okoljskih tematik, ki so zaradi hitrega tehnološkega razvoja najbolj ogrožene. Veliko večjih intermedijskih festivalov, kot je bila Ars Electronica, izpostavlja takšen način ustvarjanja, poleg tega pa tudi v domačem prostoru obstaja vse več NVO in posameznih avtorjev, ki se lotevajo takšnih projektov.

2. cilj: Povečati širšo zastopanost manj uveljavljenih ali še neveljavljenih umetnic in umetnikov ter drugih deležnikov (npr. raziskovalcev ali poklicnih sodelavcev drugih disciplin) v prijavljenih programih in projektih ter s tem spodbujati raznolikost področja intermedijskih umetnosti.

Ukrep: V projektni in programski razpis vnesti dodatne točke za izvajalce, ki v prijavi kakovostno ter prepričljivo utemeljijo sodelovanje manj uveljavljenih ali še neveljavljenih umetnic in umetnikov ter drugih deležnikov (npr. raziskovalcev ali poklicnih sodelavcev drugih disciplin) v prijavljenih programih in projektih.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki: Spodbuditi predvsem programske, vendar pa tudi projektne izvajalce k večjemu vključevanju manj uveljavljenih ali še neveljavljenih umetnic in umetnikov ter drugih deležnikov (npr. raziskovalcev ali poklicnih sodelavcev drugih disciplin) v prijavljenih programih in projektih.

Kazalniki: Kakovost in število prijav na projektnem in programskem razpisu, ki v svoji prijavi vključujejo manj uveljavljene ali še neveljavljene umetnice in umetnike ter druge deležnike (npr. raziskovalce ali poklicne sodelavce drugih disciplin).

Pojasnilo: Intermedijske umetnosti spadajo med finančno bolj zahteven način ustvarjanja, ki pogosto zahteva veliko tehnične podlage, zato je smiselno, da društva in zavodi v svojih produkcijah ponudijo mlajšim ustvarjalcem možnost sodelovanja še neveljavljenih oziroma mlajših avtorjev.

9.5 Knjiga in knjižnična dejavnost

9.5.1 Knjiga in bralna kultura

Knjiga je temelj javnega interesa vsake kulturne politike. S promoviranjem literature, učinkovitimi modeli podpore knjigi in sodobnimi strokovnimi spoznanji s področja bralnih motivacij poudarjamo pomen branja in uveljavljamo prakse, ki knjigi dajejo vlogo pomembnega dejavnika socialne

kohezivnosti, vse v zavedanju, da sta branje in bralna pismenost ključna dejavnika za duhovni razvoj posameznika, njegove ustvarjalnosti in znanja.

S projektom Ljubljana – svetovna prestolnica knjige 2010 smo na poseben način integrirali področje knjige v življenje in delovanje MOL ter na podlagi bogatega izročila ustvarili novo kakovost v njeni kulturni podobi in prepletli že uveljavljene knjižne prireditve z novimi. Od zaključka letnega prestolovanja knjigi se je Ljubljana še močneje umestila na literarni zemljevid. Uvedli smo nove javne razpise za podporo projektom spodbujanja branja (Knjiga in mesto na letnih razpisih ter Spodbujanje bralne kulture na štiriletnem programskem razpisu), leta 2017 smo zaradi raznolike podpore knjižnemu sektorju prejeli naziv Branju prijazna občina, z vzpostavitvijo pisarne Unescovega mesta literature na Vodnikovi domačiji pa uspešno pričeli s povezovanjem vseh členov knjižne verige na različnih dogodkih (literarni zajtrki, priložnostni knjižni sejni, predstavitev na Slovenskem knjižnem sejmu in na sejmih v tujini,...). Še posebej uspešna je bila predstavitev Ljubljane kot mesta v fokusu na puljskem knjižnem sejmu Sa(n)jam knjige u Istri leta 2016. Preko pisarne Unescovega mesta literature smo vzpostavili spletno stran www.mestoliterature.si, ki je osrednja referenčna točka za literarno življenje v mestu.

Številni programi spodbujanja branja potekajo v Mestni knjižnici Ljubljana, osrednji slovenski knjižnici, v okviru katere delujeta dva pomembna centra: Pionirska – Center za razvoj mladinske književnosti in Trubarjeva hiša literature. Tako v Mestni knjižnici Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: MKL) izvajajo projekte Ciciuhec (za vzgojno-izobraževalne zavode), Poletavci (za otroke od 7 do 12 let), Najpoletavci (za otroke od 13 do 16 let), v sodelovanju z muzeji Megakviz (za starejše osnovnošolce), Mesto bere (za odrasle bralce). Pomemben prispevek k promociji kakovostnega branja je Priročnik za branje kakovostnih mladinskih knjig ter podelitev priznanj zlata hruška za najboljše mladinske knjige.

Na področju bralne kulture od leta 2008 izvajamo projekt Ljubljana bere, s katerim triletnike, prvošolce in četrtošolce obdarimo z brezplačnimi slikanicami in knjigami vrhunskih slovenskih piscev in ilustratorjev, s čimer spodbujamo družinsko branje, branje v osnovnih šolah in predstavljanje slovenskih avtorjev.

Ljubljana je bila leta 2015 kot mesto literature sprejeta v Unescovo mrežo kreativnih mest, ki trenutno šteje 180 mest (od tega 28 mest literature), s čimer se je zavezala k trajnemu delovanju v korist knjige in branja, razvoju in podpori programov spodbujanja branja ter podporo celotni knjižni verigi.

1. cilj: Dvig zanimanja za knjigo in branje pri vseh ciljnih skupinah ter povečanje prisotnosti knjige v mestu.

Ukrepi:

1. do leta 2021 zasnovati kontinuiran program knjižnih sejmov, ki bodo potekali na odprti javni površini,
2. do leta 2022 v sodelovanju z Mestno knjižnico Ljubljana pripraviti predlog za prodajo kakovostne literature v večjih enotah knjižnice,
3. do leta 2023 vzpostaviti sistem Knjižne čestitke – MOL ob polnoletnosti podari kupon za nakup knjige v ljubljanskih knjigarnah,
4. do leta 2023 vzpostaviti sistem spodbujanja nakupovanja knjig (kupon za nakup knjige ob Svetovnem dnevu knjige),
5. do leta 2023 vzpostaviti sistem podpore ustvarjalcem na področju knjige (avtorji, prevajalci) na način imenovanja letnih ambasadorjev knjige in branja,

6. v sodelovanju z Mestno knjižnico Ljubljana zasnovati posebne oddelke v knjižnicah za mlade od 15 do 19 let v tesnem sodelovanju z mladinskimi organizacijami s tega področja,
7. nadaljevati s projektom Ljubljana bere, s katerim spodbujamo družinsko branje in branje med osnovnošolci ter predstavljamo vrhunske slovenske avtorje in ilustratorje ter vzpostaviti programe, s katerimi bomo prejemnike spodbujali k branju in razmisleku o podarjenih knjigah,
8. podpirati izvedbo literarnega festivala Literature sveta z gostujočimi svetovnimi in domačimi pesniki in pisatelji in izdajo cenovno dostopnih prevodov njihovih del, s katerimi bomo spodbujali kakovostno branje in spoznavali literature sveta,
9. podpirati programe in projekte, ki na inovativen način popularizirajo knjigo in branje ter področje literature povezujejo tudi z drugimi umetniškimi področji, in vzpostaviti znamko Ljubljana – mesto literature,
10. v Palači Cukrarna vzpostaviti Palačo knjige in mladih, ki bo živahno literarno-knjižno središče in stičišče ilustratorjev. Palača knjige in mladih bo prostor sistematičnega in izvirnega razvijanja novih vsebin, povezanih s knjigo in mladimi.

Čas izvedbe: 2020-2027.

Pričakovani učinki: Povečanje števila obiskovalcev kakovostnih literarnih prireditev, večanje kupovanja knjig (2 do 3 knjige na leto), prepoznavnost Ljubljane kot mesta literature.

Kazalniki:

- število izvedenih mednarodnih projektov,
- število izvedenih knjižnih sejmov in obisk le-teh,
- število prodanih knjig na podlagi kuponov v ljubljanskih knjigarnah in knjižnicah,
- število imenovanih ambasadorjev knjige in branja,
- število prenovljenih oddelkov za mlade v enotah MKL,
- število obiskov domačih in tujih avtorjev ter število izdanih knjig na literarnem festivalu Literature sveta,
- število vzpostavljenih novih oddelkov za mlade (15–19 let) v MKL,
- število programov in projektov, ki potekajo pod znamko Ljubljana – mesto literature,
- vzpostavitev Palače knjige in mladih v Palači Cukrarna,
- število in obseg novih programov s področja knjige in mladih v Palači knjige in mladih,
- kakovostna nadgradnja obstoječih programov s področja knjige,
- doseganje ciljnih občinstev.

Pojasnilo: Z javnimi razpisi bomo podpirali programe in projekte, ki z novimi pristopi spodbujajo branje v javnih prostorih in bodo z znamko Ljubljana – mesto literature širili zanimanje za literaturo. V letu 2020 smo preko pisarne Unescovega mesta literature izvedli izjemno uspešna knjižna sejma, in sicer Sejem s kavča (spletni knjižni sejem v času epidemije) in Sejem na zraku na vrtu Društva slovenskih pisateljev (takoj po koncu epidemije).

Raziskava o bralnih in nakupovalnih navadah Knjiga in bralci IV, ki jo je naročila JAK (izvajalec raziskave je bilo podjetje UMco d.d, pri njej so sodelovali dr. Miha Kovač, dr. Samo Rugelj, dr. Andrej Blatnik in Patricija Rupar) je pokazala, da v Sloveniji narašča število nebralcev in upada kupovanje knjig. Zato bomo v sodelovanju s knjigarnami, pisarno Unescovega mesta literature in JAK zasnovali sistem postopnega uvajanja vavčerjev za knjige za različne ciljne skupine s posebnim poudarkom na mladih (ob polnoletnosti).

Literarni festival Literature sveta bo predstavljal vrhunske sodobne pesnike in pisatelje z vseh svetovnih celin, z izdajo prevodov njihovih del pa spodbujal kupovanje knjig in spoznavanje svetovnih literarnih tokov. Literarni festival bo spodbujal tudi sodobno slovensko literaturo in kupovanje knjig.

Z izvajanjem dejavnosti, povezanih s knjigo, bomo na ravni MOL, na ravni države Slovenije in v mednarodnem merilu promovirali načela svobode izražanja, objavljanja in širjenja informacij, kot jih zagovarjajo Unesco, Splošna deklaracija o človekovih pravicah in Florentinski sporazum.

Palača Cukrarna bo odpirala vprašanja in pristope h knjigi, literaturi in ilustraciji z vidikov, ki jih obstoječe inštitucije in programi s tega področja ne pokrivajo. Prispevala bo k promociji knjižne kulture: avtorjev, ilustratorjev, založnikov, knjižničarjev, knjigarjev ter ustanov s področja bralne kulture, posebno pozornost pa bo posvečala spodbujanju kritike na vseh področjih umetnosti. V svoji programski dejavnosti bo usmerjena k projektom za mlade. Posebno pozornost bo program namenjal problematiki razvoja občinstva.

2. cilj: Dvigniti prepoznavnost Ljubljane kot Unescovega mesta literature.

Ukrepi:

1. spodbujati in podpirati projekte in programe, ki izhajajo iz kandidature MOL,
2. nadaljevati sodelovanje v mreži ICORN kot izraz širine in svetovljanske odprtosti Ljubljane oziroma MOL nasproti drugim narodom in kulturam,
3. organizirati letno srečanje Unescovih mest literature.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovana učinka:

- povečan mednarodni ugled Ljubljane – mesta literature in kulture v najširšem pomenu besede,
- sodelovanje z mesti, ki nosijo Unescov naslov ustvarjalnih mest.

Kazalniki:

- število izvedenih mednarodnih projektov,
- število sledilcev na družabnih omrežjih in spletnem mestu Ljubljane – Unescovem mestu literature,
- vključevanje ICORN-ovih gostujočih pisateljev v kulturne tokove MOL.

Pojasnilo: Mreža ustvarjalnih mest (*Creative Cities Network*) je projekt, ki poteka pod okriljem Unesca. Ljubljana je bila v mrežo sprejeta decembra 2015. Kot mesto literature se bomo osredotočali na poslanstvo, da je knjiga predmet splošne omike in znanja, trajno in kontinuirano bomo skrbeli za podporo razvoja področja knjige. Povečali bomo mednarodni ugled Ljubljane kot mesta literature in kulture in število kakovostnih dogodkov, ki se nanašajo na literaturo in knjigo ter promovirajo bralno kulturo in dvigajo kakovost literarnega ustvarjanja. Povezovali bomo vse člene knjižne verige: avtorje, ilustratorje, oblikovalce knjig, založnike, tiskarje, knjižničarje, knjigarje in večali možnost razvijanja bralne kulture v vseh generacijah.

Pri tem bomo pozorni na: kakovost, količino in raznovrstnost knjižnih/literarnih objav v mestu; kakovost in količino izobraževalnih programov domače in tuje literature; organizacijo literarnih dogodkov in festivalov, ki spodbujajo domačo in tujo literaturo; obstoj knjižnic, knjigarn ter javnih ali

zasebnih kulturnih središč, ki ohranjajo, spodbujajo in razširjajo domačo in tujo literaturo; aktivno udeležbo tradicionalnih in novih medijev pri promociji literature in krepitvi trga literarnih del.

V izvedbo programa bomo vključili tudi prepoznavne kvalitetne programe in projekte, ki se že odvijajo, zlasti mednarodne literarne festivale, knjižne sejme in projekte, ki so usmerjeni v razvijanje bralne kulture. Tesno bomo sodelovali tudi z drugimi področji kulture in umetnosti (muzeji, gledališči, glasbenimi festivali), ki jih bomo tematsko in v duhu celotne kandidature navezovali na projekt *Ljubljana – mesto literature*.

V svojem delovanju bomo nagovarjali prebivalce tudi prek medijev, saj je pridobljeni naslov *Ljubljana – mesto literature* priložnost za intenzivno širjenje zavedanja, da je knjiga temeljna nosilka znanja, ustvarjalnosti in informacij.

9.5.2 Knjižnična dejavnost

MKL, ki deluje kot javni zavod od leta 2008, zagotavlja knjižnične storitve prebivalcem in prebivalkam MOL. MKL zajema pet knjižnic mestnih območij in 15 krajevnih knjižnic, izvaja pa tudi dejavnost potujoče knjižnice s 47 postajališči. V letu 2019 je imela MKL 83.293 aktivnih članov, od tega se jih je v tem letu na novo vpisalo 14-123.. Knjižnica je izposodila več kot 4.200.000 enot knjig, revij in neknjižnega gradiva, število obiskovalcev knjižnice pa je preseglo 2.500.000. Zaloga gradiva v MKL je skoraj 1.787.931 enot knjižničnega gradiva; prirast v letu 2019 je 77.660 enot. MKL organizira vsako leto okrog 3.500 prireditev, ki se jih povprečno udeleži čez 70.000 obiskovalcev. Povprečna odprtost knjižnic v letu 2019 je bila 61.187 ur. MKL sodeluje v mednarodnih projektih, izvaja različne knjižnične in kulturne dejavnosti, izobražuje prebivalce in prebivalke MOL, spremlja stanje knjižnične mreže ter pripravlja idejne načrte za prenove krajevnih knjižnic, hkrati pa je osrednja območna knjižnica za osrednjeslovensko regijo.

MKL izvaja tudi dejavnost specialne knjižnice: Slovanska knjižnica – Center za domoznansko dejavnost in specialne humanistične zbirke. Trubarjeva hiše literature je referenčni prostor za književnost, knjigo in družbenokritično refleksijo. Pionirska – Center za mladinsko književnost in knjižničarstvo izvaja razvojne programe na področju bralne kulture za otroke. Center za vseživljenjsko učenje izvaja programe na področju vseživljenjskega učenja, Učni center MKL pa programe na področju knjižničnega strokovnega usposabljanja.

MKL bo do leta 2023 v svojem lokalnem okolju uresničevala kulturno, informacijsko, izobraževalno in socialno vlogo ter s tem aktivno sooblikovala kakovost življenja prebivalcev, ob tem pa tudi slovenski knjižnični sistem. Kot osrednja območna knjižnica bo spodbujala sodelovanje splošnih knjižnic v osrednjeslovenski regiji, predvsem s ponudbo dobrih praks za knjižnice območja na področju novih tehnologij in sodobnih storitev v digitalnem okolju ter usklajevanjem domoznanske dejavnosti na območni ravni (portal Kamra, digitalizacija gradiva). V skladu s standardi in zakonodajo s področja knjižničarstva bo vzdrževala in načrtovala uravnoteženo mrežo krajevnih knjižnic in bibliobusnih postajališč in tako zagotavljala najboljšo možno dostopnost knjižničnih storitev. S skrbno nabavo gradiva si bo prizadevala oblikovati obsežno, pestro in aktualno knjižnično zbirko za prebivalce in prebivalke MOL in širšega območja. Svojim uporabnikom bo nudila širok vir informacij o zbirki in omogočila njeno učinkovito uporabo v vseh svojih knjižnicah, z izposojjo e-knjig in informacijami iz podatkovnih zbirk na daljavo pa bo omogočala večjo dostopnost gradiva, ki ni več vezano na fizično lokacijo.

Za lažje vključevanje v družbo bo oblikovala posebne zbirke gradiva in informacij ter razvijala storitve in programe za ciljne skupine uporabnikov (osebe s posebnimi potrebami, osebe z različnimi

oblikami zasvojenosti, različne etnične skupnosti, brezdomci, imigranti).Posebno pozornost bo namenjala mladim med 15. in 20. letom starosti in starejšim.

1. cilj: Krepitev dostopnosti knjižničnih storitev za prebivalce in prebivalke ter obiskovalce in obiskovalce MOL.

Ukrepi:

1. vsebinsko profiliranje in sistematična evalvacija knjižnične zbirke ter njenega upravljanja,
2. spodbujanje bralne kulture in bralne pismenosti,
3. oblikovanje programov vseživljenjskega izobraževanja,
4. naročilo gradiva na izbrano lokacijo (knjižnica, dom, služba),
5. vključevanje ranljivih skupin,
6. izgradnja strateških partnerstev z drugimi knjižnicami ter kulturnimi in izobraževalnimi ustanovami.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Kazalniki:

- izposoja knjižničnega gradiva,
- delež članov knjižnice med prebivalci in prebivalkami MOL,
- obisk prireditev in izobraževanj,
- število projektov v sodelovanju s kulturnimi, izobraževalnimi in drugimi partnerji,
- letna odprtost knjižnice na prebivalca in prebivalko MOL.

Pojasnilo: Cilj in ukrepi upoštevajo osnovno poslanstvo MKL (upravljanje knjižnične zbirke, storitve za uporabnike) ter ga nadgrajujejo v skladu z usmeritvami lokalnega okolja in globalnim spreminjanjem načina življenja, kar ima za posledico tudi spremenjeno dožemanje knjižnice in njeno uporabo.

2. cilj: Digitalizacija storitev in večja ponudba e-vsebin.

Ukrepi:

- priprava strategije razvoja e-vsebin in e-storitev za uporabnike MKL,
- zagotovitev ustrezne omrežne in digitalne infrastrukture za potrebe izobraževanja, raziskovanje in kulture,
- vzpostavitev rešitev za trajno hrambo digitalnih kulturnih vsebin v sodelovanju s partnerskimi organizacijami,
- razvoj in uvajanje digitalnih vsebin in e-storitev,
- izvajanje izobraževalnih dejavnosti na področju digitalne pismenosti za ciljne skupine uporabnikov.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Kazalniki:

- število e-vsebin in e-storitev,
- število udeležencev izobraževanj in e-učilnic,
- zadovoljstvo uporabnikov (anketa).

Pojasnilo: MKL kot splošna knjižnica zagotavlja izvajanje dejavnosti za uporabnike tudi z uvajanjem sodobnih tehnoloških rešitev in omogočanjem dostopa do elektronskih informacijskih virov. Z

ustrezno skrbjo za že obstoječe e-vsebine in e-storitve pa zagotavlja kakovostno ponudbo z zagotavljanjem dolgoročnega ohranjanja in dostopa do digitalnih vsebin, kar je pogoj za hitrejši razvoj digitalne družbe in izrabo priložnosti, ki jih omogočajo informacijsko komunikacijske tehnologije in internet za splošne gospodarske in družbene koristi. Poudarek je načrtovan na večji e-vključenosti in omogočanju dostopa do e-storitev vsem skupinam prebivalstva, še posebej ranljivim.

3. cilj: Razvoj knjižnične mreže za boljši dostop do storitev knjižnice za vse prebivalce.

Ukrepa:

- prenova obstoječih in vzpostavitev novih knjižnic MKL. V obdobju 2020-2023 bodo prednostno obravnavne naslednje knjižnice: izgradnja nove Knjižnice Brdo, izgradnja nove Knjižnice Rog, izgradnja nove Knjižnice Fužine, izgradnja nove Knjižnice Črnuče in izgradnja nove Knjižnice Šmartno. V novem strateškem obdobju je načrtovana izdelava programske zasnove za novo osrednjo knjižnico v središču Ljubljane,
- nakup novega vozila (bibliobus) za Potujočo knjižnico.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Ocena finančnih sredstev: Za načrtovane enote (Brdo, Rog, Fužine, Črnuče in Šmartno) bo mogoče oceniti potrebna sredstva šele potem, ko bo pripravljena projektna dokumentacija.

Kazalniki:

- povečanje članstva/obiska v prenovljenih knjižnicah,
- število knjižnic, ki jih povprečno obiše član MKL,
- število obiskov knjižnice na prebivalca,
- delež včlanjenega prebivalstva.

Pojasnilo: Pri načrtovanju sprememb v mreži MKL izhaja iz predpostavke, da bo nova mreža kot celota delovala bolje od obstoječe mreže. Dobro organizirana, vodena in strateško načrtovana knjižnična mreža je temelj za uspešnost splošne knjižnice v njenem lokalnem okolju.

9.6 Film

Javni zavod Kinodvor je osrednja ustanova za promocijo in krepitev filmske kulture v MOL. V enajstih letih obstoja je z inovativnimi pristopi k filmski vzgoji in raznolikimi oblikami spodbujanja obiskovanja kina naštel preko milijon obiskovalcev, ki so si ogledali preko 2.300 filmov na več kot 19.000 projekcijah. Kinodvor je mestni kino, katerega temeljni program sestavljajo redni filmski program, program za mlada občinstva in festivalski program. Pomembna spremljevalna dejavnost prikazovanja filmov v Kinodvoru je filmska in kulturna vzgoja, zato zavod ohranja poseben poudarek na izvajanju pedagoških programov, programov promocije, strokovnih debat in publikacij ter izobraževalnih programov, ki se nanašajo na področje avdiovizualne kulture.

V Kinodvoru izvajajo številne programe, s katerimi pridobivajo nova občinstva, kot so program Prvič v kino, Kino v plencah za starše z dojenčki, Zajtrk pri Kinodvoru, Zgodnja ptica, Za zamudnike.

V letu 2016 so pričeli z izvajanjem programa za mlade Kinotrip, ki vključuje filmski klub, dogodka v rednem programu, posebne festivalske programe (Animateka in LIFFe) ter *Mednarodni filmski festival Kinotrip*. Glavno izhodišče programa je, da mladim omogoči prostor in čas za soustvarjanje filmskih vsebin, ki so jim namenjene. Na ta način mladi v reproduktivni kinematografiji postanejo aktivni programski in organizacijski člen.

Zaradi prostorske stiske Kinodvor izvaja tudi prireditve izven matične kinodvorane: izjemno uspešen Film pod zvezdami v soorganizaciji z Ljubljanskim gradom, Kinodvorišče in Kino na Kongresnem trgu.

Tudi sicer v Kinodvoru aktivno sodelujejo s številnimi zavodi in izvajalci v MOL, pri čemer gre posebej izpostaviti skupne gledališko-filmske abonmaje z Lutkovnim gledališčem Ljubljana in sodelovanje v KUL abonmaju.

Kinodvor je tudi pomembno festivalsko prizorišče, saj gostijo pomembne filmske festivale: Festival dokumentarnega filma, Festival frankofonskega filma, Kurja polt: festival žanrskega filma, Kino Otok, Festival migrantskega filma, Fekk – Mednarodni festival kratkega filma, Mesto žensk: filmski program, LIFFe, Festival LGBT filma in Animateko.

Javni zavod Kinodvor je v sodelovanju z Oddelkom za kulturo izdal brošuro Ljubljana – filmsko mesto, s katero Ljubljano predstavlja tujim producentom in oglaševalcem. V brošuri slikovno in podatkovno gradivo dopolnjujejo kontakti vseh institucij in drugih organizacij, ki se ukvarjajo s filmom. Oddelek za kulturo je prevzel koordinacijsko vlogo pri izdaji dovoljenj za snemanje in s tem olajšal pridobivanje dovoljenj vsem, ki želijo posneti film na območju MOL, pomaga pa tudi pri iskanju in zagotavljanju začasnih prostorov, ki jih potrebujejo pri snemanju. Pri tem sodeluje s Slovenskim filmskim centrom, v okviru katerega deluje Slovenska filmska komisija.

1. cilj: Zagotoviti dostopnost do kakovostne filmske produkcije in filmske vzgoje za vse ciljne skupine prebivalstva v mestnem središču.

Ukrepi:

1. nadaljevati programsko politiko Kinodvora, razvijati programe filmske vzgoje za vse generacije in inovativne pristope k privabljanju novih občinstev tudi zunaj matične kinodvorane,
2. do leta 2023 pričeti z izgradnjo minipleksa mestnega kina na območju Ajdovščine v središču mesta,
3. zasnovati sistem podpore dokumentarnim in kratkim filmskim projektom, ki se dogajajo v Ljubljani.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki: Zagotavljanje kakovosti in raznolikosti filmske ponudbe v mestu, tako filmov v distribuciji kot filmskih festivalov in drugih kulturnih ter pestrih spremljevalnih programov v sodelovanju z NVO; kontinuiran program filmske vzgoje za vse generacije. Podpora dokumentarnim in kratko filmskim projektom z namenom promocije Ljubljane kot filmu prijaznega mesta.

Kazalniki: Število udeležencev programa filmske vzgoje, število projekcij, število obiskovalcev, število spremljevalnih dogodkov, število podprtih filmskih projektov.

Pojasnilo: Javni zavod Kinodvor je pomembno zaznamoval kulturni razvoj mesta v preteklem desetletju in film znova vrnil v središče Ljubljane. Od ustanovitve leta 2008 si je preko 2.000 projekcij ogledalo več kot milijon obiskovalcev.

Veliko oviro pri dostopnosti programov v Kinodvoru narekuje omejitev na eno kinodvorano, zato zavod izvaja inovativne pristope k ciljnim občinstvom z organizacijo filmskih dogodkov na prostem ali gostuje v prostorih drugih kulturnih ustanov v MOL. Med najodmevnejšimi projekti so Film pod zvezdami na Ljubljanskem gradu, Kino na Kongresnem trgu, Kinodvorišče.

Kinodvor za svoje delovanje v prihodnosti potrebuje vsaj še 560 dodatnih sedežev, zato smo izdelali dokument identifikacije investicijskega projekta (v nadaljnjem besedilu: DIIP) za umestitev minipleksa mestnega kina na območje Ajdovščine v središču mesta. V letu 2020 je predviden zaključek javnega arhitekturnega natečaja, ki bo podlaga za pripravo dokumentacije in izgradnjo minipleksa mestnega kina – kreativno družabno kulturno središče.

2. cilj: Utrjevati podobo Ljubljane, filmu prijaznega mesta.

Ukrep 1: Oživiti Filmsko točko MOL in se tesneje povezati s Slovenskim filmskim centrom, javno agencijo Republike Slovenije ter vzpostaviti učinkovit sistem obveščanja in promocije njunih dejavnosti za končne uporabnike – filmske producente.

Čas izvedbe: 2021-2023.

Pričakovani učinki: Povečanje zanimanja za snemanje filmov v Ljubljani, promocija Ljubljane kot filmske, kulturne in turistične destinacije, večji turistični obisk.

Kazalnik: Število posnetih filmov.

Pojasnilo: Slovenski filmski center s trženjem filmskih lokacij izvaja dejavnosti filmske komisije, ki je namenjena promociji Slovenije kot filmske lokacije. Tujim producentom in režiserjem nudi podporo z informacijami, z iskanjem primernih lokacij za snemanja in pri navezovanju stikov s slovenskimi podjetji in posamezniki. V Ljubljani bi oživili Filmsko točko in z aktivno promocijo mesta in filmskih lokacij povečali število filmskih projektov v mestu.

9.7 Mediji

1. cilj: Spodbuditi nove pristope h kritičkem pregledu na področju kulture.

Ukrep: Sofinancirati izdajanje spletnega portala (že obstoječega ali novoustanovljenega) za aktualne kritiške vpogleda na področju kulture.

Čas izvedbe: 2021-2023.

Pričakovani učinki: Ustvariti boljše pogoje za dvig kritičnega izražanja o kulturnih dogodkih oziroma kulturi sploh.

Pojasnilo: Z izginjanjem kritičnega poročanja o vseh vrstah kulturnih dogodkov oziroma umetniških uprizorjenj in produkcije iz javnih občil se kaže potreba po sistematičnem podpiranju neprofitnega novičarskega in/ali kritiškega kulturnega portala, katerega cilj je predstaviti, analizirati in kontekstualizirati umetniško in kulturno produkcijo v širšem smislu. S predlaganim ukrepom nagovarjamo pomanjkanje celovitega in kontinuiranega vpogleda v dejavnosti in razvoj kulture v MOL in si prizadevamo za povečanje zastopanosti kulture v medijski krajini tako na ravni informacij, kritik, refleksij kot tudi na ravni predstavljanja kakovostne kulturne produkcije.

9.8 Podporni kulturni programi

Cilj: Krepitev podpornih kulturnih programov kot razpisnega področja v okviru štiriletnega programskega razpisa.

Ukrepa:

1. povečanje števila sofinanciranih izvajalcev (s 3 na 7),

2. povečanje sredstev za štiriletne programske izvajalce.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki:

- izboljšani pogoji za delovanje izvajalcev podpornih kulturnih programov,
- boljša informacijska in druga podpora izvajalcem kulturnih programov in projektov, ki delujejo na različnih umetniških področjih,
- povečanje sredstev za štiriletne programske izvajalce.

Kazalniki:

- kakovost in število sofinanciranih programskih izvajalcev,
- obseg sredstev MOL za štiriletne programske izvajalce,
- število ponudnikov na umetniških področjih (uprizoritvene, glasbene, likovne in intermedijske umetnosti), ki so deležni podpore.

Pojasnilo: Podporni kulturni programi so bili prvič uvedeni v okviru programskega razpisa 2013–2015. Na to področje so se lahko prijavi predlagatelji programov, ki delujejo pretežno kot informacijska podpora na enem izmed naslednjih področij: uprizoritvene umetnosti, glasbene umetnosti, likovne umetnosti in intermedijske umetnosti. To področje zajema aktivnosti, kot je na primer posredovanje informacij o področju, arhiviranje in dokumentiranje, organizacija seminarjev, izobraževanje in delavnic. Od sofinanciranih izvajalcev se pričakuje, da s svojo kontinuirano dejavnostjo informativnega, izobraževalnega, teoretskega in/ali kritiško-refleksivnega značaja pomembno prispevajo k raznolikosti in intenziteti kulturnega življenja. V obdobju 2016-2019 so bili sofinancirani programi treh NVO s področja kulture: SCCA, Zavod za sodobno umetnost – Ljubljana, SIGIC – Slovenski glasbenoinformacijski center in Zavod Radio Študent. Glede na dejstvo, da se povečuje število izvajalcev javnih kulturnih programov, ki podpirajo dejavnost drugih kulturnih akterjev, ter glede na pozitiven učinek na delovanje celotnega nevladnega kulturnega sektorja, krepimo to področje znotraj štiriletnega programskega razpisa.

9.9 Transdisciplinarni kulturni programi

Cilj: Spodbuditi delovanje poklicnih NVO s področja kulture, ki izvajajo transdisciplinarne kulturne programe in presegajo tradicionalne delitve med umetniškimi dejavnostmi.

Ukrep: Objava posebnega področja za transdisciplinarne kulturne programe v okviru Javnega razpisa izbor javnih kulturnih programov, ki jih bo v obdobju od 2020 do 2023 sofinancirala MOL.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki: Večje število javnih kulturnih programov poklicnih NVO s področja kulture, ki so preplet različnih umetniških form in praks.

Kazalniki:

- število sofinanciranih izvajalcev transdisciplinarnih kulturnih programov iz proračuna MOL,
- prepoznavnost transdisciplinarnih kulturnih programov v okviru kulturne ponudbe.

Pojasnilo: Iz leta v leto se povečuje število programov profesionalnih NVO s področja kulture, pri katerih so programske enote med seboj tako vsebinsko in produkcijsko povezane, da ni možna njihova delitev po tradicionalnih področjih: uprizoritvene, glasbene, vizualne, intermedijske ali druge umetnosti. Z drugimi besedami, nekatere NVO s področja kulture izvajajo programe, ki so rezultat različnih umetniških form in praks ter jih ni smiselno deliti zgolj iz administrativnega razloga razvrščanja po tradicionalnih razpisnih področjih.

10. Župančičeve nagrade

Župančičeva nagrada je priznanje MOL za izjemne stvaritve na področju umetnosti in kulture, ki trajno bogatijo kulturno zakladnico slovenskega glavnega mesta in s svojo vrhunskostjo odmevajo tudi v širšem nacionalnem in mednarodnem prostoru. Nagrada je poimenovana po Otonu Župančiču (23. 1. 1878 - 11. 6. 1949), ki je s svojim pesniškim delom postavil temelje slovenski moderni poeziji, s svojimi izvirnimi in prevedenimi dramskimi deli, dramaturškim in umetniškim vodenjem osrednjega nacionalnega gledališča pa temelje slovenski gledališki umetnosti in kultivirani odrski slovenščini.

Župančičeve nagrade namenjamo ustvarjalcem z območja MOL za življenjsko delo (1 nagrada) in za stvaritve, ki so bile javnosti predstavljene v obdobju preteklih dveh let pred podelitvijo (3 nagrade). Merila za nagrajevanje zapisuje Odlok o priznanjih MOL.

Cilj: Promocija in dvig zanimanja za vrhunske umetniške stvaritve in umetnike.

Ukrep: Vsakoletna objava razpisa in podelitev nagrad ob najširši promociji prejemnikov nagrad.

Čas izvedbe: Vsako leto ob 11. juniju, na dan smrti Otona Župančiča.

Pričakovani učinki: Povečanje dostopnosti vrhunskih kulturnih dogodkov, večja promocija nagrad, nagrajencev in njihovega ustvarjanja v medijih.

Kazalnika:

- število objav v medijih,
- prepoznavnost Župančičevih nagrajencev.

Pojasnilo: V MOL se zavedamo, da je umetnost darilo ljudi, ki se s svojo ustvarjalnostjo bližajo človeški biti. Umetniki in umetnice s svojim delovanjem bogatijo mesto s sodobnimi umetnostnimi tokovi in vplivajo na mlajše umetnice in umetnike.

11. Javni zavodi s področja kulture

Cilj: Ustvariti še bolj stabilne finančne, infrastrukturne in organizacijske pogoje za delovanje javnih zavodov na področju kulture, ki jih je ustanovil MOL, s programskim poudarkom na krepitvi koprodukcije z drugimi javnimi zavodi in NVO ter spodbujanjem razvoja kulturnega turizma.

Za posamezen javni zavod bomo tudi v obdobju 2020-2023 spremljali poslovanje zavoda na podlagi naslednjih podatkov:

- število zaposlenih,
- obseg programa,

- število obiskovalcev,
- število dogodkov,
- sredstva sponzorjev/donatorjev,
- prihodki,
- odhodki,
- delež lastnih prihodkov,
- število koprodukcij z drugimi javnimi zavodi,
- število koprodukcij z NVO s področja kulture,
- število tujih koprodukcij,
- število kulturno turističnih dogodkov.

Osnova za spremljanje poslovanja javnih zavodov so njihovi podatki o poslovanju iz leta 2019.

12. Profesionalne nevladne organizacije s področja kulture

Cilj: Ustvariti stabilne finančne, prostorske in druge pogoje za delovanje profesionalnih NVO s področja kulture, ki bodo izvajale javne kulturne programe v obdobju 2020-2023, ob proračunski podpori MOL.

Za 56 profesionalnih NVO, ki so bile izbrane na podlagi Javnega razpisa za izbor javnih kulturnih programov, ki jih bo v obdobju od 2020 do 2023 sofinanciral MOL, bomo spremljali:

- obseg programa
- število obiskovalcev,
- število dogodkov,
- prihodki:
 - od tega:
 - sredstva iz državnega proračuna,
 - sredstva iz proračuna MOL,
 - sredstva EU,
- delež lastnih prihodkov,
- odhodki,
- število koprodukcij z javnimi zavodi,
- število koprodukcij z drugimi NVO s področja kulture,
- število mednarodnih sodelovanj (tuje koprodukcije, gostovanja ipd.).

Osnova za spremljanje uspešnosti programskega in poslovnega delovanja bodo letna poročila izvajalcev javnih kulturnih programov in neposredno spremljanje programa na terenu s strani skrbnika pogodbe o sofinanciranju na Oddelku za kulturo.

13. Ljubiteljske kulturne dejavnosti

Od leta 1998 za razvoj in uresničevanje nacionalnega potenciala ljubiteljskih kulturnih dejavnosti skrbi Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: JSKD), od leta 2006 tudi na območju MOL, in sicer območna izpostava JSKD Ljubljana. Ključni nalogi vključujeta tako skrb za obstoječo ljubiteljsko kulturo kot tudi spodbudo razvoju ustvarjalnih kapacitet na področju ljubljanske ljubiteljske kulture. Območna izpostava JSKD Ljubljana zagotavlja strokovno podporo in pomoč kulturnim društvom, skupinam in posameznikom, ki so že vključeni v program izpostave, oziroma si želijo aktivne vključitve. Za programske vsebine območne izpostave je značilna široka dostopnost in možnost vključitve v program slehernemu posamezniku, ki si želi javne

predstavitve in pridobitve strokovnega mnenja glede njegove osebne participacije v ljubiteljsko kulturo.

Območna izpostava JSKD Ljubljana izvaja triletni javni poziv za izbor kulturnih programov. V obdobjih od leta 2010-2019 je bil na podlagi poziva sofinanciran program Šentjakobskega gledališča Ljubljana.

Uradna baza podatkov iz leta 2015 kaže, da je v MOL-u registriranih 453 društev kulturno umetniškega področja. S strani MOL je zagotovljeno redno sofinanciranje celoletnih dejavnosti posameznih društev in skupin (145 kulturnih društev in skupin v letu 2019), v katere je vključenih preko 5.000 posameznikov. Na podlagi sofinanciranja letno izvedejo okrog 800 kulturnih dogodkov, njihovo produkcijo si ogleda okrog 100.000 obiskovalcev.

1. cilj: Ohranitev in nadaljevanje zagotavljanja stabilnih pogojev in uveljavljenih standardov za delovanje ljubiteljskih kulturnih društev in podpora novim vsebinam na področju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti.

Ukrepi:

1. Skrb za obstoječo aktivno ljubiteljsko kulturo, spodbuda, podpora, svetovanje pri oblikovanju in nastajanju novih skupin/zasedb.
2. Vključitev akterjev ljubiteljske kulture v aktualne programe kulturnega turizma.
3. Vključitev novih vsebin v obvezni program JSKD.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki: Ohranitev števila kulturnih društev, povečanje interesa posameznikov za aktivno vključitev v polje ljubiteljske kulture in povečanje števila občinstva.

Pojasnilo: Ljubljanska kulturna društva imajo za svoje delovanje in izvedbo svojih produkcij v obliki priložnostnih nastopov, rednih letnih samostojnih produkcij in preglednih srečanj/revij JSKD zagotovljeno stabilno organizacijsko, finančno in tehnično podporo. Vsako leto je vsem akterjem ljubiteljske kulture v okviru Tedna ljubiteljske kulture omogočena dodatna prepoznavnost tako z možnostjo dodatnih spodbud in raznih olajšav (ZDRUŽENJE SAZAS k. o.,...) za nastope na javnih površinah, kot tudi iz vidika nepogrešljivega člana socialne kohezije, ki nudi slehernemu posamezniku možnost vključitve v kulturne vsebine JSKD.

2. cilj: Približati kakovostne produkcije ljubiteljske kulture širši javnosti in razširitev dostopnosti.

Ukrepi:

1. oblikovanje vsebin Abonmaja ljubiteljske kulture v posameznih četrtinskih skupnosti in vključitev lokalnih kulturnih društev v organizacijo izvedbe v posameznih četrtinskih skupnosti,
2. zagotovitev dostopnosti ranljivim skupinam (tehnične ovire, socialno izključeni...),
3. usposabljanje animatorjev za vključitev socialno izključenih oseb v občinstvo,
4. dodatna medijska podpora.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki: Samovzdržna realizacija programa Abonmaja ljubiteljske kulture in doseganje širšega občinstva, povečanje povezovanja kulturnih društev v posameznih četrtinskih skupnosti, povečanje zavedanja širšega družbenega pomena glede prisotnosti ljubiteljske kulture v posameznih

četrtnih skupnostih, ureditev tehničnih ovir v kulturnih domovih za dostopnost gibalno oviranim osebam (klančine, stranišča itn.), vključitev ranljivih skupin v občinstvo, krepitev skupnosti.

Pojasnilo: V letu 2019 se je na pobudo Oddelka za kulturo MOL oblikoval projekt vključitev abonmaja ljubiteljske kulture v programe četrtnih skupnosti. Vsebina projekta je pripravljena v sodelovanju Šentjakobskega gledališča Ljubljana - društvo, Zveze kulturnih društev Ljubljana in OI JSKD Ljubljana. Izvajalsko funkcijo projekta je prevzelo Šentjakobsko gledališče Ljubljana - društvo, ki so mu bila preko sofinanciranja OI Ljubljana zagotovljena zagonska sredstva. V letu 2020 se projekt nadaljuje in nadgrajuje z dodatnimi vsebinami v četrtnih skupnosti: vključitev aktivnega kulturnega društva na območju posamezne četrtne skupnosti v soorganizacijo abonmaja v njihovem lokalnem okolju, kar pomeni tudi dodano vrednost krepitvi socialnih skupnosti. Iz naslova doseganja širšega občinstva so potrebne načrtovane investicije za premagovanje tehničnih ovir za gibalno ovirane in dodatni angažma pri konkretizaciji uporabe znakovnega jezika, dodatne informacije o fizični dostopnosti kulturnih domov v četrtnih skupnosti.

3. cilj: Ohranitev, nadaljevanje in dodatna podpora krepitvi sodelovanja ljubiteljskih NVO in profesionalnih kulturnih organizacij na področju kulturno-umetnostne vzgoje.

Ukrepi:

1. dodatna podpora vključitvi instrumentalnih vsebin za mlade,
2. dodatna krepitev podpore lutkovni dejavnosti,
3. podpora razvijanju intermedijskih vsebin,
4. oblikovanje dodatnih vsebin v skladu s spodbudami in potrebami okolja.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki: Instrumentalne vsebine za mlade vključiti v obvezni program JSKD, povečanje števila lutkovnih skupin za vključitev otrok in mladih, oblikovanje intermedijskih vsebin in vključitev v obvezni program JSKD, priprava in oblikovanje dodatnih vsebin v skladu z povpraševanjem terena.

Pojasnilo: Nastop najstniških instrumentalnih zasedb na novih urbanih lokacijah (na primer: Prekmurski trg). Vključitev lutkovnega animatorja v šolski prostor kot pomoč mentorju lutkovnih skupin pri nastajanju novih lutkovnih produkcij. Tehnična in medijska podpora inovativnim vsebinam tudi na polju ljubiteljske kulture. Dodatno oblikovane kulturne vsebine, ki so posledica povpraševanja iz okolja in podpirajo kreativno ustvarjalnost kulturno umetnostne vzgoje.

4. cilj: Povečati prepoznavnost ljubljanske ljubiteljske kulture.

Ukrepi:

1. dodatna uporaba in podpora s strani sodobnih komunikacijskih omrežjih za promocijo ljubiteljske kulture,
2. realizacija mednarodno odmevnega projekta,
3. dodatne investicije v promocijo.

Čas izvedbe: 2020- 2023.

Pričakovani učinki: večja prepoznavnost JSKD, vključitev v mednarodni projekt in sodelovanje s sorodnimi zasedbami mednarodnega prostora (Europa Cantat 2021), uspešna vključitev na področje kulturnega turizma.

Pojasnilo: Realizacija dodatne kadrovske podpore za realizacijo boljše promocije in prepoznavnosti JSKD preko sodobnih komunikacijskih omrežij. Realizacija projekta Europa Cantat 2021 – največji evropski koncertno – izobraževalni dogodek, največji glasbeni dogodek v zgodovini Slovenije, festival z udeleženci iz celega sveta nagovarja tako različne starostne skupine kot tudi skupine različnih zahtevnosti in zvrsti. Tristopenjski piramidni sistem JSKD (območni, regijski, državni) na različnih umetnostnih področjih zagotavlja kakovostno ljubiteljsko produkcijo, ki se lahko suvereno vključi v dogodke kulturnega turizma in prispeva tudi k krepitvi samozavesti o visoki ravni izvedbe ljubljanske ljubiteljske produkcije. OI JSKD Ljubljana bo v okviru Strateškega načrta JSKD 2023-2023 sledila načrtovanim ciljem. S dodatno medijsko prepoznavnostjo preko sodobnih medijskih omrežij bo utrdila aktivno navzočnost in prisotnost na področju kulturnega turizma v Ljubljani. Kontinuirano zagotavlja široko dostopnost programskih vsebin, z možnostjo aktivne participacije zainteresiranega posameznika v polje ljubiteljske kulture.

14. Varstvo kulturne dediščine

Kulturna dediščina so dobrine, podedovane iz preteklosti, ki jih opredeljujemo kot odsev in izraz vrednot, identitet, etnične pripadnosti, verskih in drugih prepričanj, znanj in tradicij. Vključuje vidike okolja, ki izhajajo iz medsebojnega vplivanja med ljudmi in prostorom skozi čas.

Kulturna dediščina se deli na materialno, premično in nepremično, ter nesnovno dediščino. Zakon o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg; v nadaljnjem besedilu: ZVKD-1) določa načine varstva kulturne dediščine ter pristojnosti pri njenem varstvu z namenom, da se omogoči celostno ohranjanje dediščine.

Javna korist varstva dediščine obsega:

- identificiranje dediščine, njenih vrednot in vrednosti, njeno dokumentiranje, preučevanje in interpretiranje,
- ohranitev dediščine in preprečevanje škodljivih vplivov nanjo,
- omogočanje dostopa do dediščine ali do informacij o njej vsakomur, še posebej mladim, starejšim in invalidom,
- predstavljanje dediščine javnosti in razvijanje zavesti o njenih vrednotah,
- vključevanje vedenja o dediščini v vzgojo, izobraževanje in usposabljanje,
- celostno ohranjanje dediščine,
- spodbujanje kulturne raznolikosti s spoštovanjem različnosti dediščine in njenih interpretacij,
- sodelovanje javnosti v zadevah varstva.

MOL uresničuje javno korist varstva tako, da organizira in podpira dejavnosti in ravnanja iz prejšnjega odstavka in izvaja ukrepe na podlagi ZVKD-1.

V skladu z 21. členom Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 79/09, 51/10, 40/12 – ZUJF, 14/15 – ZUUJFO, 11/18 – ZSPDSL-1, 30/18 in 61/20 – ZIUZEOP-A) sodi varstvo kulturne dediščine med naloge MOL; varstvo zajema upravljanje s premoženjem in skrb za kulturno dediščino na svojem območju v skladu z zakonodajo.

Pri izvajanju nalog varstva kulturne dediščine MOL sodeluje z Zavodom za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območne enote Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: ZVKDS, OE Ljubljana), ki je strokovno pristojen na območju MOL. Na območju MOL je razglašeni 365 enot kulturne dediščine, ki imajo status kulturnega spomenika lokalnega ali državnega pomena.

Za MOL je izjemnega pomena Plečnikova dediščina, ki ima status kulturnega spomenika državnega pomena (Odlok o razglasitvi del arhitekta Jožeta Plečnika v Ljubljani za kulturne spomenike državnega pomena (Uradni list RS, št. 51/09, 88/14, 19/16, 76/17 in 17/18)). S tem aktom je zaščiten 107 enot kulturne dediščine, od tega 30 objektov, 22 javnih spomenikov in 40 grobov.

Varstvo premične dediščine v MOL je zagotovljeno prek javnih zavodov MGML, MGLC in Lutkovnega muzeja, ki deluje kot enota v okviru javnega zavoda LGL.

Varstvo arhivskega gradiva, ki nastaja pri delovanju MOL se zagotavlja s stalnim sodelovanjem z Zgodovinskim arhivom Ljubljana, pa tudi z Arhivom Republike Slovenije.

1. cilj: Nadgradnja upravljanja z arheološko dediščino na širšem območju MOL.

Ukrep 1: Vzpostavitev arheološkega centra v okviru MGML.

Vzpostavitev centra za obdelavo arheološkega gradiva MGML, ki bo izvedena v skladu s Pravilnikom o arheoloških raziskavah (Uradni list RS, št. 3/13), bo omogočila osnovno poterensko obdelavo arhivov arheoloških najdišč (gradiva in spremljajoče dokumentacije) ter hrambo gradiva in dokumentacije. Center oziroma na novo pridobljeni procesno-depojski prostori bodo omogočili organizacijske, kadrovske in stroškovno optimizirane izvedbe tekočih po-terenskih postopkov ter obdelave arhivov najdišč in sodelovanje s službami in institucijami na ravni MOL. Center bo oblikovan na podlagi koncepta odprtega depoja s prostori za študijsko obdelavo. Zaradi narave dela in logistične podpore z izkopavanji je potreben nemoten dostop za vozila, upoštevati pa je treba tudi ustrezen prostor za večja dostavna in tovorna vozila.

Čas izvedbe: 2020-2021.

Pričakovani učinki:

- poterensko obdelani arhivi arheoloških najdišč,
- urejena hramba gradiva in dokumentacije v skladu z muzeološkimi standardi,
- nadzor stanja gradiva in dokumentacije v skladu z muzeološkimi standardi,
- popularizacija in ozaveščanje širše javnosti o arheološki dediščini Ljubljane.

Kazalniki:

- število obdelane dokumentacije prostorskih izmer, vizualno-grafične in pisne dokumentacije,
- število vizualno-grafičnega dokumentiranja najdb,
- število konserviranih-restavriranih najdb,
- število izvedenih analiz osteoloških, paleobotaničnih in geoloških ostankov,
- število izdelanih strokovnih poročil/študij.

Pojasnilo: V skladu z Zakonom o varstvu kulturne dediščine pristojni muzej na podlagi stvarne in območne pristojnosti hrani arhiv arheološkega najdišča, ki je rezultat raziskave posameznega arheološkega najdišča skupaj z vsemi arheološkimi najdbami, vzorci in celotno dokumentacijo, ki spremlja arheološko raziskavo in poizkopavalno oziroma poterensko obdelavo in mora biti trajno hranjena kot zbirka tako, da je omogočen dostop strokovni in širši javnosti.

Arheološki center za obdelavo gradiva MGML je trenutno lociran v najetih prostorih, ki ne nudijo optimalne obdelave gradiv. Trenutna velikost je cca 450 m², za potrebe nemotene delovanja bi potrebovali skupaj cca 1.250 m² "operativno-depojske površine" in dvorišče. Center se financira s sredstvi iz arheoloških raziskav. Glede na izdana kulturnovarstvena soglasja Ministrstva za kulturo od

leta 2001 do leta 2018, naj bi v trajno hrambo prejeli še okoli 1.432 arhivov najdišč izvedenih arheoloških raziskav drugih izvajalcev (gradivo in dokumentacijo). Dejstvo je, da manipulacija s tako velikim količinami gradiva, ki prihaja v obdelavo iz arheoloških (tekočih in zaključenih) raziskav ter njihova muzealizacija znotraj obstoječih kapacitet muzeja fizično ni izvedljiva.

Ukrep 2: Presentacija Severnih emonskih vrat z vzpostavitvijo izobraževalne točke za obdobje Emone.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki: S predlaganim ukrepom bomo poskrbeli za obnovo prezentiranih Severnih emonskih vrat, saj je prišlo v procesu izgradnje stanovanjskega objekta v neposredni bližini do nekaterih poškodb. Hkrati bomo v sodelovanju s Slovenskim Arheološkim društvom poskrbeli za informacijsko točko in izobraževalni program o rimski Emoni, s čimer bomo pripomogli k ozaveščanju in popularizaciji arheološke dediščine Ljubljane. Dediščini Emone, prezentirane na območju Kongresnega trga, bomo zagotovili javno funkcijo in jo ponovno vključili v življenje mesta, jo naredili zoper opazno in lažje dostopno – prezentacija je namreč samo začetna faza v okviru predstavitve spomenika, oživitve predstavljajo vsi nadaljnji procesi, s katerimi bomo poleg turistov dosegli predvsem lokalno prebivalstvo.

Kazalniki:

- kakovost prezentirane dediščine,
- število obiskovalcev Severnih emonskih vrat,
- število izvedenih dogodkov in izobraževalnih delavnic.

Pojasnilo: Vloga dediščine postaja v zadnjih desetletjih vedno bolj pomembna, predvsem v mednarodnem okolju, saj s procesom pretirane globalizacije narašča pomen lokalnih identitet. Dediščina rimske Emone je del zgodovine in identitete Ljubljančanov, o kateri pa je potrebno z javnostjo komunicirati in jo ozavestiti. Danes se prezentirani ostanki Emone večinoma nahajajo na območju znotraj nekdanjega mestnega obzidja. Severna emonska vrata se nahajajo v jugozahodnem kotu današnjega Kongresnega trga, na vhodu v Chopinov prehod. Z vzpostavitvijo gradbišča v neposredni bližini je dostop do rimskih ostalin delno onemogočen, prišlo je tudi do poškodb vodov, zato se je pojavila potreba po obnovitvi in oživitvi območja.

Ukrep 3: Vzpostavitev kulturne poti z informacijskimi točkami o urbanem razvoju mesta Ljubljane.

V sklopu »Kulturne poti z informacijskimi točkami o urbanem razvoju mesta Ljubljane« je Emona (iEmona) že prezentirana, predvidevamo pa še nadgradnjo prezentacije srednjeveške Ljubljane na Krekovem trgu (ostaline v tlaku na območju stare Ljubljane - Mačkova ulica, Vicedomska vrata – so že prezentirana) ter vzpostavitev informacijske točke na Špici s prezentacijo prazgodovinske dediščine v Ljubljani, predstavitve poselitve Ljubljane in Ljubljanskega barja, kot kulturne dediščine, vpisane na Unescov seznam. Kulturna pot se bo zaključila z informacijsko točko na Livadi, kjer bo prezentiran pomen Ljubljanice, kot plovne poti od prazgodovine do danes.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki: predlagani ukrep bo osnova za strateško upravljanje arheološke dediščine v mestu in bo omogočal trajnostni razvoj mestnega središča. Z vzpostavitvijo vsebin bodo dani pogoji za ohranjanje in boljše varovanje kulturne dediščine v mestu, hkrati pa bodo na voljo številni vzgojni in izobraževalni potenciali dediščine ter obogatena turistična ponudba glavnega mesta in države

Slovenije. Kulturna pot bo vzpostavljena preko oblikovno poenoteni informacijskih točk na širšem mestnem območju, in se zaključila na Livadi, kjer bodo kulturne vsebine nadgradile predviden program vodnih športov na tem območju.

Kazalniki:

- kakovost prezentacije dediščine,
- število novih produktov kulturnega turizma,
- število pedagoških in andragoških programov.

Pojasnilo: Območje današnje Ljubljane je bilo poseljeno že od prazgodovine dalje, o čemer pričajo arheološke najdbe na različnih mestih po Ljubljani. Kulturna pot oziroma informacijska mreža z uporabo najnovejših načinov interpretacije dediščine (informacijske table in situ, multimediji, spletna stran, virtualne rekonstrukcije ...) bo vzpostavljena s ciljem meščanom in obiskovalcem približati bogato arheološko dediščino Ljubljane. Vsebine bodo zasnovane tako, da bodo aktivno vključevale lokalno prebivalstvo, krepile identiteto prebivalcev mesta ter ustvarjale povezavo med življenjem v prostoru v preteklosti in sedanjosti. Hkrati pa bo potrebno dediščino obogatiti s primernimi pedagoškimi programi in programi za animacijo širše javnosti.

2. cilj: Povečati stopnjo varovanja dediščine in izboljšati njeno upravljanje.

Cilj se nanaša na obnovo in revitalizacijo kulturne dediščine z novimi vsebinami, ki so pomembne za razvoj kulturne dejavnosti MOL.

Mednarodni grafični likovni center (Grad Tivoli)

S postopno obnovo Gradu Tivoli bi objekt, v katerem deluje MGLC, postal dostopen, prijazen, sodoben, mednarodno relevanten muzej grafične umetnosti sedanjosti in prihodnosti ter živahen kulturno-izobraževalni center. Prenova bo izboljšala prepoznavnost muzeja in posodobila njegovo delovanje.

Grad Tivoli je najstarejši objekt na območju današnjega Tivolskega parka in ima bogato zgodovino, ki sega vse do 13. stoletja. Gre za nekdanji primestni dvorec, ki je skozi stoletja postal del mestnega parka, danes pa je del samega središča mesta. Arhitektura zunanjsčine gradu kaže čas 19. stoletja, v notranjščini so vidne sestavine iz baročnega časa, ki se spajajo s sestavinami in arhitekturno členitvijo 19. stoletja. Visokega estetskega pomena je ohranjeno zgodovinsko stavbno pohištvo.

S predlaganimi ukrepi se bo zaradi novih površin v mansardi povečala uporabna površina objekta na 1.990 m². MGLC bo pridobil večje razstavne prostore, kar bo omogočilo postavitve stalne razstave. Z umestitvijo dvigala se bo bistvo povečala tudi dostopnost za obiskovalce.

Ukrepi:

1. zagotovitev dostopnosti gibalno oviranih,
2. prenova sanitarij, sanacija vlage v kleti, prezračevanje v 2. nadstropju in mansardi,
3. vzpostavitev pisarn.

Čas izvedbe: 2020-2022.

Ljubljanski grad

Na lokaciji Ljubljanskega gradu so nedokončani še naslednji projekti: parkirna hiša, druga kabina tirne vzpenjače z izogibalnim tirom ali tunel in dvigalo na dvorišče, sanacija vstopnega mosta, Kazemate, dvigalo na razgledni stolp, srednjeveško obrambno obzidje, cisterna.

Ukrep 1: Dokončna ureditev Bastije.

Izdelana je idejna zasnova v sodelovanju z MGML-jem in Ljubljanskim gradom. V prvi fazi se izvajajo arheološke raziskave, za nadaljevanje je predvidena izdelava DIIP, pridobitev gradbenega dovoljenja (v nadaljnjem besedilu: PGD) in projektna dokumentacija za izvedbo gradnje (v nadaljnjem besedilu: PZI). Pred izkopavanji bomo zagotovili statično sanacijo zidanih struktur. V izredno slabem stanju so zidovi vhodnega stolpa (Stolp piskačev), zato bomo naročili konservatorski načrt za ogrožene ostanke zidnih struktur ter nato čim prej izvedli nujna konservatorska dela.

Ukrep 2: Projekt Ljubljanski grad za vse.

Izvedba projekta obsega ureditev prehoda iz trakta G v Galerijo S, ki bo omogočil gibalno oviranim dostop do Galerije in Grajskega gledališča (izdelava PZI, DIIP, IP).

Ukrep 3: Šance - širitev dejavnosti Javnega zavoda Ljubljanski grad na celoten kompleks grajskega griča.

Gre za prezentacijo Plečnikove dediščine, ki povezuje Ljubljanski grad z nekdanjim gradom Padav, odstranitev antene, izvedbo amfiteatra na prostem (načrtovan že leta 1968 z natečajem sedanjega projektivnega biroja Ambient d.o.o.), ureditev sprehajališča, otroških igral in prostora za dodatna druženja.

Ukrep 4: Obnova Stolbe z namenom pridobitve dodatnih upravnih prostorov za Javni zavod Ljubljanski grad, ki jih v spomeniško varovanem kompleksu ne moremo pridobiti.

Čas izvedbe: 2020- 2023.

Križanke

Križanke imajo status kulturnega spomenika državnega pomena (Odlok o razglasitvi Samostana Križanke v Ljubljani za kulturni spomenik državnega pomena; Uradni list RS, št. 58/16). Pred izdelavo dokumentacije za obnovo je potrebno izdelati konservatorski načrt obnove.

Objekt Križanke je potreben celovite obnove. MOL je delna lastnica celotnega kompleksa, zato bo pri pripravi celovitega konservatorskega načrta sodelovala z drugimi lastniki. Ker so Križanke še vedno v postopku denacionalizacije, je v tem strateškem obdobju predvidena izdelava konservatorskega načrta.

Ukrepi:

1. izdelava konservatorskega načrta,
2. izdelava investicijske dokumentacije,
3. projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja in projekt za izvedbo obnove Križank.

Čas izvedbe:

- 2020-2021 (izdelava konservatorskega načrta),
- 2022-2023 (izdelava investicijske dokumentacije, projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja ter projekta za izvedbo obnove Križank).

Mestna galerija Ljubljana

Ukrep: Obnova Mestne galerije Ljubljana z namenom vzpostavitve sodobnih predstavitev prostorov za izvedbo likovnih projektov.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki: Predlagani ukrep bo zagotovil izboljšanje pogojev za izvedbo projektov in razstav s področja likovne umetnosti, saj lokacija galerije v središču starega mestnega jedra predstavlja temeljno infrastrukturo za izvedbo likovnih projektov. Vizija Mestne galerije Ljubljana je usmerjena predvsem v predstavitev domače in tuje produkcije, ki je druge podobne inštitucije v Ljubljani ne pokrivajo, predvsem s področja slikarstva in male plastike ter ostalih zvrsti, ki so v našem prostoru zapostavljene. Osredotočenost bo posvečena predstavitvi opusov posameznih umetnikov in umetniških smeri iz preteklosti ter tekoče produkcije. Program Mestne galerije Ljubljana bo komplementarno dopolnjeval program Cukrarne in bo lahko predstavljal tudi predstavitev projektov iz bogatih likovnih zbirk MGML.

Kazalniki:

- število izvedenih razstav in dogodkov,
- število vodstev po razstavah,
- število obiskovalcev.

Pojasnilo: Stavba Mestne galerije Ljubljana je doživela svoje zadnje prenovitvene posege v šestdesetih letih prejšnjega stoletja in nujno potrebuje osnovno infrastrukturno osvežitev. Objekt prav tako potrebuje dvigalo za obisk ljudi s posebnimi potrebami, prenovo stavbne opreme (oken, vrat) ter ustrezno prenovo elektrifikacije objekta in varnostnih mehanizmov. Zaradi zastarele tehnične infrastrukture je prirejanje razstav močno oteženo.

Galerija Cukrarne

Prostor Cukrarne bo namenjen izvajanju programov in projektov sodobne vizualne umetnosti. Gradbena dela so v teku in potekajo nemoteno. Datum odprtja je predviden v prvi polovici leta 2021. Razstave in programi bodo namenjeni prirejanju večjih in odmevnejših razstav mednarodnih in domačih avtorjev ter izvedbi večjih koprodukcij z mednarodnimi institucijami.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki: Galerija Cukrarne bo zapolnila vrzel, ki je nastala odsotnosti večjih razstavnih projektov v MOL, zaradi neustreznih prostorskih in infrastrukturnih kapacitet. Na ta način bo zavod MGML pridobil ustrezno galerijsko infrastrukturo ter referenčni prostor, ki bo MOL umestil na mednarodni zemljevid sodobne likovne produkcije. Z galerijo Cukrarne se bo dodatno izboljšala ponudba, ki bo zanimiva za domačo in tujo publiko, kar bo dodatno oplemenitilo kulturni turizem glavnega mesta.

Vila Zlatica

Na objektu Vila Zlatica, domovanju legendarnega ljubljanskega župana Ivana Hribarja, so se dela celovite prenove pričela v letu 2019. Prenova pomeni pomemben infrastrukturni projekt, ki bo obenem poklon enemu najbolj pomembnih županov mesta Ljubljane.

Ukrep: vzpostavitev muzejske predstavitve, posvečene delu župana Ivana Hribarja.

V hiši bo poleg zbirke originalnega pohištva postavljena tudi stalna razstava z zgodbo o Ivanu Hribarju in času, v katerem je soustvarjal podobo našega glavnega mesta. Ker je bil župan Ivan Hribar velik zagovornik panslavizma, začetnik slovanske knjižnice, prejemnik večjega števila odlikovanj s strani slovanskih držav, veleposlanik Kraljevine Jugoslavije na Češkoslovaškem, bo v hiši Vile Zlatica svoj domicil pridobil Forum slovanskih kultur, ki danes neguje to pomembno tradicijo. S tem bo hiša postala živa ustanova, ki bo svojo bogato tradicijo oplemenitila s sodobnim poslanstvom zблиževanja slovanskih kultur, narodov in držav.

Čas izvedbe: 2020-2021.

Pričakovani učinki: S predlaganim ukrepom bomo Ljubljančanom in drugim obiskovalcem približali prelomne čase v razvoju mesta v prvi polovici 20. stoletja in poskrbeli za popularizacijo meščanske dediščine in pomen meščanstva. Pri obiskovalcih iz Ljubljane in Slovenije bomo z razstavo spodbudili tudi večanje samozavesti in ponosa na lastno zgodovino. Razstava bo namenjena vsem ciljnim skupinam, od najmlajših, do najstarejših, z njo pa se bo povečala tudi vpetost MGML v socialno dogajanje v mestu.

Kazalniki:

- število obiskovalcev,
- število izvedenih delavnic in dogodkov,
- število vodstev po razstavi.

Vodnikova domačija

Od leta 2015 se v Vodnikovi domačiji izvaja program, ki je posvečen knjigi, branju in pripovedovanju. Je eden od najmočnejših literarnih centrov v Sloveniji, s številnimi prireditvami tekom celega leta. Literarni dogodki, galerijska dejavnost, možnosti uporabe prostora za ustvarjalne aktivnosti, hkrati pa pestra ponudba kakovostnih knjižnih del - vse to je Vodnikovo domačijo preobrazilo v stičišče, kjer se srečujejo ljubitelji branja in kakovostne literature. Ljubljana je leta 2015 postala tudi Unescovo mesto literature. Pisarna tega projekta se nahaja v Vodnikovi domačiji. Objekt se nahaja v programskem upravljanju, tako da je hkrati tudi skrbnik projekta Unescovo mesto literature.

Ukrep: Vodnikovo domačijo postopoma prenavljamo od leta 2012 in jo redno opremljamo s sodobno avdiovizualno opremo. Zaradi statičnih razlogov bo v obdobju 2020-2021 izvedena celovita prenova, ki vključuje statično sanacijo vseh treh objektov, izgradnjo požarnih stopnic in dvigala za gibalno ovirane, preuredite podstrehe stavbe Pri kamniti mizi v pisarne, ureditev zunanjega paviljona za prireditve, ureditev dvorišča in odvoda meteorne vode, ureditev strojnih in elektro inštalacij.

Čas izvedbe: 2020-2021.

Kazalniki:

- število obiskovalcev,
- število izvedenih prireditev, delavnic in dogodkov,
- število vodstev po Vodnikovi domačiji.

Center kulture Španski borci

Center kulture Španski borci (v nadaljnjem besedilu: CK Španski borci) v Mostah je objekt zgrajen leta 1980 in je od leta 2009 namenjen vsem plesnim zvrstem, predvsem sodobnemu plesu. Programskemu upravitelju so zagotovljena sredstva za stalno plesno skupino in splošno delovanje.

Program se izvaja v smeri oblikovanja odprte in dinamične kulturne institucije, ki nadomešča manjkajočo javno institucijo za sodobni ples ter si prizadeva predstaviti vrhunsko slovensko in mednarodno produkcijo s tega področja. Delovanje tovrstne institucije obenem presega zgolj vrhunsko umetniško ustvarjanje, kajti programski upravitelj Zavod EN-KNAP zagotavlja pogoje za izvedbo partnerskih programov na različnih umetnostnih področjih, in sicer v sodelovanju s kulturnimi organizacijami in posamezniki, ki nimajo lastnih odrov. Poleg tega v sodelovanju z lokalno skupnostjo in lokalnimi pobudami sooblikuje nov (kulturni) habitat - »Kulturno četrt Moste«.

Ukrep: do sedaj je v celoti prenovljena klet, prezračevanje, vse sanitarije, stavbno pohištvo, streha in oder. V letu 2020 bomo prenovili fasado, v letu 2021 pa avditorij, kar bo zadnje večje investicijsko vzdrževanje za nekaj let. Center kulture Španski borci v Mostah redno opremljamo z najsodobnejšo avdiovizualno opremo.

Čas izvedbe: 2020-2021.

Kazalniki:

- število obiskovalcev,
- število izvedenih plesnih prireditev in drugih dogodkov,
- število gostovanj profesionalnega ansambla sodobnega plesa po Sloveniji in v tujini.

Vzdrževanje javnih spomenikov in spominskih obeležij

Varstvo in vzdrževanje javnih spomenikov v MOL obsega zagotavljanje njenega celostnega ohranjanja v skladu z Zakonom o varstvu kulturne dediščine. Na območju MOL se nahaja preko 290 javnih spomenikov, obeležij in spominskih plošč, od česar jih je preko 140 v lasti MOL. Letno lahko zagotovimo sredstva za obnavljanje, vzdrževanje, čiščenje ipd. le za dobrih 26 % spomenikov/obeležij v lasti MOL.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Kazalnik: število vzdrževanih spomenikov/obeležij.

Pričakovani učinki: redno vzdrževanje zagotavlja ohranjanje spomenikov/obeležij.

Vzpodbijanje, ohranjanje in prezentacija starih obrti

Pomemben del kulturne dediščine in identitete, tako lokalne kot nacionalne, predstavljajo stari poklici in tradicionalne obrti, zato je opazen trend oživljanja izumirajočih poklicev. Oživljanje starih obrti je pomembno iz turističnega vidika, hkrati pa predstavlja dragocen uvid v življenje v Ljubljani skozi čas. Osvetlitev ljubljanskih obrtnikov bo bistveno prispevala k ozaveščanju lokalnega prebivalstva o pomenu ohranjanja kulturne in obrtne dediščine, nosi pa tudi širši potencial vključevanja mladih v nadaljevanje starih obrti in njeno prezentacijo ter tudi razvoj turistične ponudbe.

Ukrepi:

1. izdelava študije o prisotnosti in dejavnosti poklicev v Ljubljani od srednjega veka do danes,
2. povezave z javnim zavodom Turizem Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: Turizem Ljubljana), Slovenskim etnografskim muzejem in MGML za vzpostavitev turističnega produkta na temo starih obrti v Ljubljani,
3. promocija starih obrti kot turističnega produkta.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovana učinka:

- ozaveščanje javnosti o starih obrteh,
- ohranjanje in prezentacija starih obrti.

Kazalniki:

- študije o prisotnosti in dejavnosti poklicev v Ljubljani od srednjega veka do danes,
- vzpostavitev prezentacij obrti in situ skupaj z digitalnimi informacijskimi točkami in kontinuirano predstavljanje obrti z izbranimi muzejskimi predmeti v namenskem prostoru,
- število prezentacij starih obrti,
- promocija starih obrti kot turistični produkt.

3. cilj: Povečanje stopnje varovanja Plečnikove dediščine.

Plečnikov opus v Ljubljani je obsežen in raznovrsten in predstavlja kulturno dediščino izjemne vrednosti, ki je kulturni spomenik državnega pomena. Poleg arhitekturnih dosežkov je Plečnik oblikoval številne parke, ulice in druge javne površine, ki značilno zaznamujejo današnjo podobo MOL. MOL mora skladno z zakonskimi obveznostmi zagotoviti javno korist varovanja kulturne dediščine, ki jo uresničuje tudi in predvsem s fizično ohranitvijo dediščine in preprečevanjem škodljivih vplivov nanjo. Poskrbeti je potrebno za usmeritve za ohranjanje in varovanje spomenikov, pri tem pa paziti na uskladitev z mednarodnimi konservatorskimi standardi, ki sledijo ohranjanju materialne substance spomenikov v čim večji meri in s čim manjšimi posegi, s poudarkom na rednih preventivnih in vzdrževalnih posegih.

Ukrep: Izdelava konservatorskih načrtov.

Z namenom ohraniti ustvarjalno delo arhitekta Jožeta Plečnika kot dragoceno kulturno vrednoto bomo poskrbeli za izdelavo konservatorskih načrtov obnove za Pokopališče Navje in Levstikov trg, s katerimi bodo določene usmeritve za ohranitev in varovanje posameznega spomenika. Kjer je to potrebno, bodo določene tudi sestavine spomenika, ki jih je potrebno ohraniti oziroma obnoviti.

Čas izvedbe: 2020-2022.

Pričakovani učinki: predlagani ukrep bo osnova za zmanjšanje grožnje nevarnosti uničenja Plečnikove dediščine. Konservatorski načrti bodo podlaga za sistematičen pristop k obnavljanju in vzdrževanju dediščine, skladno z zakonom. Ljubljana bo posledično kulturna prestolnica z visoko stopnjo varovanja kulturne dediščine in urejeno zunanjo podobo.

Avditorij Tivoli

Arhitekt Jože Plečnik je leta 1933 v osi sprehajališča po grških vzorih uredil tudi poletno gledališče z avditorijem. Od konca druge svetovne vojne pa vse do sredine šestdesetih let je na tem prostoru deloval poletni kino, ki so ga nato odstranili in zatravili. V luči ohranjanja Plečnikove ideje in zaokrožitve kulturnega programa v parku Tivoli skupaj z MGLC in Švicarijo smo na lokaciji nekdanjega avditorija obudili prostor za poletne kulturne prireditve na prostem.

Ukrep: Vzdrževanje parkovne površine Avditorija.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki: promocija Ljubljane z učinkovitejšim razvojem kulturnega turizma ter povezovanjem kulturnih dobrin z naravnim okoljem parka Tivoli. Izvedba kulturnih dogodkov v

poletnih mesecih v Avditoriju Tivoli bo preusmerila občinstvo in tudi turiste iz centra Ljubljane, kar bo posledično razbremenilo središče mesta.

4. cilj: Unescova dediščina v Ljubljani.

V Ljubljani bo poleg Ljubljanskega barja, ki je bilo že vpisano na Unescov seznam svetovne kulturne dediščine, do konca leta 2020 na ta seznam predvidoma vpisana tudi arhitekturna dediščina Jožeta Plečnika. Nominacijo vpisa koordinira Ministrstvo za kulturo, vključenih je več deležnikov, ki so lastniki oziroma upravljalci Plečnikove dediščine. Za vso vpisano dediščino bo potrebno izdelati celosten sistem upravljanja, označevanja in informiranja. V ta namen bo MOL uredila informacijsko točko v sklopu obstoječih informacijskih centrov (Turistično informacijski center Ljubljana ali Slovenski turistični informacijski center), ali v sklopu novega enotnega informacijskega centra na Adamič – Lundrovem nabrežju.

Unescova svetovna dediščina ima veliko prepoznavno vlogo, pomembno vpliva tudi na kulturni turizem. Namen prezentacije kulturne dediščine Ljubljanskega barja je omogočiti bolj kakovostno turistično ponudbo, tudi izven strogega mestnega jedra, doseči večje povezovanje lokalnega prebivalstva in učinkovitejšo promocijo kulturne dediščine čim širši javnosti. Posebno poglavje pa namenjamo tudi promociji Plečnikove arhitekturne dediščine.

Plečnikova arhitekturna dediščina – celostna valorizacija, popularizacija in upravljanje

Ukrep: Nominacija arhitekturne dediščine Jožeta Plečnika v Ljubljani na Unescov seznam svetovne kulturne dediščine.

Čas izvedbe: 2020-2021.

Pričakovani učinki: Povečanje vidnosti arhitekturne dediščine Jožeta Plečnika v mednarodnem prostoru in s tem vpliv na kulturni turizem ter prispevek k ozaveščanju in promociji kulturne dediščine. Dodana vrednost vpisa na Unescov seznam svetovne kulturne dediščine je umeščanje slovenske kulturne dediščine v svetovno družino najbolj izjemnih spomenikov in spomeniških območij, katerih ohranitev je izjemnega pomena za celotno mednarodno skupnost in presega lokalni ter nacionalni pomen.

Kazalniki:

- vpis arhitekturne dediščine Jožeta Plečnika na Unescov seznam svetovne kulturne dediščine,
- število turističnih obiskov Plečnikove dediščine,
- število strokovnih srečanj, raziskav in razstav na temo Plečnikovega dela v tujini.

Pojasnilo: V teku je priprava nominacije »Brezčasna humanistična arhitektura Jožeta Plečnika v Ljubljani« za Unescov seznam svetovne kulturne dediščine. Nominacijo koordinira Ministrstvo za kulturo z več deležniki, ki so ali lastniki ali upravljalci Plečnikove dediščine ter s strokovnimi organizacijami (ZVKDS, MGML, Muzej za arhitekturo in oblikovanje). V okviru tega se MOL zavezuje sodelovati pri nominaciji, upravljanju in varovanju izjemne univerzalne vrednosti nominiranih nepremičnin, ki jih ima v lasti. MOL v okviru svojih in z upravljavskim načrtom dodeljenih pristojnosti zagotavlja potrebna finančna sredstva v sorazmerju s svojimi zmožnostmi in ravna kot dober gospodar kulturne dediščine. Nominirane enote, katerih lastnica/upraviteljica je MOL, so:

- Ljubljana - Regulirana struga Ljubljanice (EŠD 386), vključuje samostojne enote: Ljubljana – Tromostovje (EŠD 398), Ljubljana – Čevljarški most (EŠD 5642), Ljubljana – Trnovski pristan (EŠD 22826),
- Ljubljana - Trg francoske revolucije in Vegova ulica (EŠD 5635),
- Trnovski most (EŠD 5648),
- Kongresni trg in park Zvezda (EŠD 368),
- Rimski zid na Mirju (EŠD 22658).

Arheološka in etnološka dediščina Ljubljane

Ukrep 1: Vstopna točka za Ljubljansko barje – izleti peš ali s kolesi.

Južno od izvoza AC-Center (Mestni park Rakova Jelša) bomo vzpostavili vstopno točko za Ljubljansko barje, ki bo vezni člen med mestom ter kulturno dediščino in naravo Krajinskega parka barje. S tem bo omogočena združitev kulturne ponudbe mesta s specifično krajino barja. Lokacija info točke Centra Barje bo omogočila dobro dostopnost za vse obiskovalce. Info točko bomo združili s ponudbo ogledov in izletov na Ljubljansko barje peš ali s kolesi.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pojasnilo: Ljubljansko barje poleg svojih naravnih danosti predstavlja tudi zibelko kulture Ljubljanske kotline. Prazgodovinska kolišča so vpisana na Unescov seznam svetovne kulturne dediščine. S tem jim je po najstrožjih mednarodnih standardnih priznana izjemna univerzalna vrednost, prispevek k poznavanju prazgodovinskih koliščarskih civilizacij, ki so se raztezale v zaokroženem geografskem območju več kot 4500 let.

Kot spomenik državnega pomena je razglašena tudi struga reke Ljubljanice predvsem zaradi izjemnih najdb iz različnih arheoloških obdobij od prazgodovine do novega veka, še posebej pa iz rimskega obdobja. Posebno vrednost predstavlja tudi etnološka dediščina Ljubljanskega barja, ki ji želimo v prihodnje posvetiti več pozornosti. Strategija razvoja kulturne dediščine in njene prezentacije na Ljubljanskem barju se dopolnjuje s predvidenimi programi prezentacije kulturne dediščine sosednjih občin ter s Strategijo trajnostnega razvoja in trženja Krajinskega parka Ljubljansko barje kot turistične destinacije.

Ukrep 2: Info točka Plečnikove cerkve sv. Mihaela in razstava etnološke dediščine Ljubljanskega barja v Črni vasi.

Čas izvedbe: 2020-2022.

Pričakovani učinki: S postavitvijo razstave o etnološki dediščini Ljubljanskega barja v stari šoli v Črni vasi (Center Barje) bomo spodbudili lokalno prebivalstvo k tesnejšemu povezovanju, obenem pa bomo odstrili nova vedenja o zgodovini tega področja. Vzpostavitev nove kulturne točke na obrobju mesta bo pomembno vplivala na razpršitev kulturne ponudbe na širše območje mesta ter preusmeritev obiskovalcev Ljubljane izven strogega mestnega jedra.

Kazalniki:

- število obiskovalcev razstave etnološke dediščine Ljubljanskega barja,
- število obiskovalcev cerkve sv. Mihaela,
- število spremljevalnih dogodkov razstave,
- število organiziranih vodstev po razstavi.

Pojasnilo: Ljubljansko barje je bilo do kolonizacije leta 1830 skoraj nenaseljeno. Šele konec 19. stoletja lahko govorimo o večjem poseljevanju in zidanju hiš na kolih. Iznajdljivost ljudi in življenje v okolju močvirnatih področij in pogostih poplav je prispevala k zelo samosvoji etnološki dediščini tega območja. S postavitvijo razstave o etnološki dediščini Ljubljanskega barja v stari šoli v Črni vasi (Center Barje) bomo spodbudili lokalno prebivalstvo k tesnejšemu povezovanju, obenem pa bomo odstrli nova vedenja o zgodovini tega področja. Razstava pomeni tudi pomembno turistično dopolnitev, saj je v neposredni bližini Plečnikove cerkve sv. Mihaela in bosta tako skupaj tvorili dragoceno kulturno točko s področja dediščine na obrobju mesta.

5. cilj: Dokumentiranje in vzpostavitev arhiva javnih spomenikov MOL.

Skrb za ohranjanje javnih spomenikov je ena ključnih nalog MOL na področju kulturne dediščine. Vzpostavitev digitalnega arhiva javnih spomenikov v lasti MOL sledi javnemu interesu varstva kulturne dediščine, in sicer dostopnosti in trajnemu hranjenju digitalnih vsebin kulturne dediščine. S pomočjo sodobnih tehnologij lahko ohranjamo, 3D arhiviramo in digitaliziramo spomenike na območju MOL. Poleg 3D digitalizacije za potrebe arhiviranja, je na podlagi pridobljenih podatkov v primeru hujših poškodb na javnih spomenikih mogoče izvesti popravilo oziroma v primeru odtujitve spomenika izdelati kopijo.

Ukrep: izvedba 3D skeniranja javnih spomenikov v lasti MOL in vzpostavitev arhiva na podlagi pridobljenih podatkov.

Čas izvedbe: 2020 – 2023. V letu 2020 priprava projekta in izvedba pilotnega skeniranja na vzorčnih primerih, v letu 2021 javno naročilo ter v letih 2022 in 2023 izvedba.

Pričakovana učinka:

- zagotavljanje kakovosti varstva in ohranjanja kulturne dediščine,
- zmanjšanje tveganja izgube podatkov o javnih spomenikih.

Kazalnik: število 3D skeniranih spomenikov.

15. Kultura v javnem prostoru

Javne skulpture in kultiviranje javnih površin s kakovostnimi umetniškimi posegi

Cilj: Dvig kakovosti javnih skulptur v javnem prostoru.

Ukrep: Vsa v javni prostor umeščena dela, ki jih financira MOL, se izvedejo v sodelovanju vseh organov Mestne uprave MOL z Oddelkom za kulturo.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki: Spodbujanje kakovosti umetniškega ustvarjanja, večanje raznovrstnosti javnih plastik, kultiviranje javnega prostora.

Kazalniki:

- število novih javnih skulptur,
- kakovost javnih spomenikov in njihovih umeščenosti v prostor,
- število novih javnih natečajev za spomenike in skulpture v javnem prostoru .

Pojasnilo: Kultivirani, estetski, programsko živahni in za prebivalce in obiskovalce privlačni javni prostori so z vidika kakovosti življenja v mestu ključnega pomena, ki tudi navzven sooblikujejo

podobo Ljubljane. Vloga kulture je tu ključna. V ta namen se bodo na javnih površinah, v parkih in novih naseljih postavljale javne plastike vrhunskih likovnih ustvarjalcev in povezale arhitekturo, krajinsko arhitekturo in likovno umetnost. S povečanjem kakovosti likovne opreme javnega prostora in vključevanjem prebivalcev v njegovo sooblikovanje skrbimo za kultiviranje podobe mesta s kakovostnimi umetniškimi posegi.

16. Medpodročno sodelovanje

16.1 Kulturno-umetnostna vzgoja

Kulturno-umetnostna vzgoja je področje na presečišču vzgoje in izobraževanja ter kulture in je temeljna pravica posameznika. Skrb za dostopnost kakovostne kulturno-umetnostne vzgoje v otrokovem prostem in šolskem času sodi v javni interes MOL. Področje zajema tako vzgojo in izobraževanje o umetnosti in kulturi, kot izražanje lastne ustvarjalnosti v vseh življenjskih obdobjih in na vseh področjih kulture in umetnosti.

V javnem interesu je skrb za kakovostne kulturno-vzgojne programe in projekte na vseh področjih kulture, omogočanje čim širšega dostopa do teh programov in projektov ter povezovanje med vzgojno-izobraževalnimi, socialnovarstvenimi in kulturnimi ustanovami.

MOL je ustanoviteljica javnega zavoda Pionirski dom – Center za kulturo mladih, katerega osnovno poslanstvo je izvajanje programov kulturno-umetnostne vzgoje. Zavod razvija širok nabor raznolikih programov kulturno umetniške vzgoje za otroke in mlade, s čimer kakovostno zapolnjuje primanjkljaje v formalnejših oblikah izobraževanja ter jih predvsem dopolnjuje z metodami, ki temeljijo na osebnem pristopu, spodbujanju posameznikove ustvarjalnosti in podpori pri iskanju lastnega izraza. Ob temu udeležencem ponuja prostor, kjer lahko raziskujejo, se osebnostno razvijajo, povezujejo z vrstniki in odpirajo v širše okolje. V zadnjih letih zavod krepi interdisciplinarnost znotraj programov, posebno pozornost namenja izobraževanju zaposlenih in strokovnih sodelavcev v vzgojno-izobraževalnih zavodih, v svoje programe vključuje profesionalne umetnike z različnih področij ter se povezuje z ostalimi akterji na tem področju. V okviru festivalov, ki jih izvajajo, nadaljujejo z uspešnim izobraževanjem mentorjev ter na ta način omogočajo dvig kakovosti izvedenih gledaliških produkcij ter likovnih, filmskih in literarnih izdelkov.

V MOL od leta 2009 prirejamo festival kulturno-umetnostne vzgoje Bobri, ki otrokom, staršem, vzgojiteljem in učiteljem omogoča brezplačen ogled kakovostnih gledaliških, filmskih in glasbenih prireditev ter obisk delavnic v knjižnicah, muzejih in galerijah. Bobri so največji festival kulturno-umetnostne vzgoje v državi, v letu 2019 je dogodka v okviru festivala obiskalo preko 15.000 otrok in njihovih spremljevalcev.

Javni zavodi, katerih ustanoviteljica je MOL, in NVO s področja kulture izvajajo prepoznavne in kakovostne programe kulturno-umetnostne vzgoje: Kinobalon, projekt MOL generacije v Kinodvoru in Kinotrip, festivala Lutke in Zlata paličica v LGL, program Muzej v malem MGML, programi in projekti Pionirskega doma – Centra za kulturo mladih, Špil liga v CUK Kinu Šiška, programi MGLC, MKL in programi NVO s področja kulture.

1. cilj: Vzpostaviti dolgoročnejša sodelovanja med javnimi zavodi, katerih ustanoviteljica je MOL, NVO s področja kulture in vzgojno-izobraževalnimi ustanovami.

Ukrepi:

1. javne zavode spodbuditi, da do leta 2022 oblikujejo strategijo kulturno-umetnostne vzgoje, v katero so vključeni vzgojno-izobraževalni zavodi na območju MOL ter strategijo razvoja programov za družine, ki jih izvajajo strokovno izobraženi kadri,
2. do leta 2021 vzpostaviti sistem gostujočih umetnikov v vzgojno-izobraževalnih zavodih,
3. vzpostaviti kontinuirano usposabljanje koordinatorjev kulturno-umetnostne vzgoje v vzgojno-izobraževalnih zavodih in kulturnih ustanovah po posameznih področjih,
4. v letu 2020 pričeti z mesečnim e-novičnikom o kulturnih dogodkih za otroke (vrtci in OŠ) na območju MOL za koordinatorje kulturno-umetnostne vzgoje,
5. vzpostaviti kontinuirana izobraževanja za starše o pomenu kulturno-umetnostne vzgoje za otroke, ki bi se izvajala v vzgojno-izobraževalnih zavodih.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki: S pripravo strategij posameznih zavodov, ki bodo nastajale v sodelovanju z vzgojno-izobraževalnimi zavodi in družinami bo vzpostavljena platforma za premišljeno in dolgoročno načrtovanje programov kulturno – umetnostne vzgoje, kar bo pomembno prispevalo k vzgoji občinstva. Z novičnikom in izobraževanji za koordinatorje kulturno-umetnostne vzgoje bomo dosegli večjo obveščenost ključnih partnerjev pri načrtovanjih in izvedbah programov kulturno-umetnostne vzgoje .

Kazalniki:

- število strateških dokumentov na področju kulturno-umetnostne vzgoje,
- število partnerstev med kulturnimi in vzgojno izobraževalnimi ustanovami,
- število gostovanj umetnikov v vzgojno izobraževalnih ustanovah.

Pojasnilo: Za uspešno izvajanje programov kulturno umetnostne vzgoje je ključno sodelovanje področja kulture in izobraževanja, saj zajema tako izobraževanje o umetnosti kot izražanje ustvarjalnosti. Kulturno umetnostna vzgoja je vpeta v vsa področja dejavnosti, učne predmete in šolske dejavnosti, njen osnovni cilj pa je v otroku spodbuditi potrebo po lastnem ustvarjanju.

2. cilj: Dvigniti delež mladih obiskovalcev kulturnih dogodkov (15-29 let).

Ukrep 1: Javne zavode MOL in NVO spodbuditi k oblikovanju strategije oziroma vsaj enega kontinuiranega programa za mlade in k razvoju projektov, ki bi omogočali večje vključevanje mladih v pripravo, izvedbo in obisk kulturnih prireditev.

Ukrep 2: Povečati število abonentov KUL abonmaja za 30%.

Javni zavodi in NVO so na pobudo LGL v letu 2014 pričeli z izvajanjem KUL abonmaja, ki je mestni abonma za mlade od 15. do 25. leta. KUL abonma združuje produkcije različnih ljubljanskih javnih kulturnih zavodov in zajema različne veje umetnosti, od gledališča prek filma do glasbe in vizualnih umetnosti. Namen abonmaja je mladim omogočiti obisk čim bolj raznolike umetniške produkcije po dostopni ceni 25 evrov. V sezoni 2014/15 je imel KUL abonma 198 abonentov, v sezoni 2015/16 214, v sezoni 2016/17 228, v sezoni 2017/18 218, v sezoni 2018/19 232. Z okrepljeno promocijo in iskanjem mladim zanimivih dogodkov ima abonma zagotovo večji doseg.

Ukrep 3: Opraviti raziskavo o kulturnih preferencah mladih.

Raziskava bi zajela reprezentativen vzorec mladih, z njo pa bi skušali ugotoviti, na kakšen način se mladi vključujejo v kulturno življenje in kakšne so njihove preference.

Kulturno-umetnostna vzgoja spodbuja in prispeva k razvoju domišljije, kreativnosti, estetskih kompetenc, iniciativnosti, inovativnosti, svobodnega, samostojnega in kritičnega razmišljanja, krepi avtonomijo ter zavest o kulturni identiteti in tako omogoča celosten razvoj posameznika. Je pomemben dejavnik socialne kohezivnosti med mladimi, zato je ključno, da kulturne ustanove in izvajalci oblikujejo programe in projekte, s katerimi bi dosegli mlade, predvsem pa skušajo mlade pritegniti že k snovanju le-teh. V Ljubljani poteka precej kulturnih programov in projektov, ki so prednostno namenjeni mladim (Kinotrip, festival Itn., KUL abonma, abonma Trasferzala, Šiškafejest ...).

Pojasnilo: Kulturno-umetnostna vzgoja spodbuja in prispeva k razvoju domišljije, kreativnosti, estetskih kompetenc, iniciativnosti, inovativnosti, svobodnega, samostojnega in kritičnega razmišljanja, krepi avtonomijo ter zavest o kulturni identiteti in tako omogoča celosten razvoj posameznika. Je pomemben dejavnik socialne kohezivnosti med mladimi, zato je ključno, da kulturne ustanove in izvajalci oblikujejo programe in projekte, s katerimi bi dosegli mlade, predvsem pa skušajo mlade pritegniti že k snovanju le-teh. V Ljubljani poteka precej kulturnih programov in projektov, ki so prednostno namenjeni mladim (Kinotrip, festival Itn., KUL abonma, abonma Trasferzala, Šiškafejest ...).

16.2 Kulturni turizem

Kulturni turizem je v MOL v obdobju zadnjih štirih let doživel intenziven razvoj. Mesto se kot turistična destinacija strateško usmerja v kulturni turizem v širšem pomenu. Ta vključuje široko paleto zvrsti od dediščinskega, filmskega in festivalskega do kulinaričnega in vinskega turizma, opredeljuje pa tudi doživetja, povezana z načinom življenja lokalnega prebivalstva. Kultura je izjemno pomemben del turizma, zato se MOL tržno vzpostavlja kot mesto kulture in umetnosti. Kulturo je smiselno ovrednotiti in ponujati turistom še naprej, vendar na osnovi trajnostnega razvoja, ne da bi je izpostavili tveganjem.

Stanje: glavni motiv za obisk Ljubljane v letu 2018 je po podatkih javnega zavoda Turizem Ljubljana ogled splošnih turističnih znamenitosti. Dve tretjini obiskovalcev sta prišli z namenom okušanja lokalne hrane in pijače ter ogleda arhitekture. Zaradi kulturnega dogodka (ogleda razstave, muzeja, galerije, obiska koncerta ali predstave) je Ljubljano obiskalo 17,9 % tujih obiskovalcev. Iz izkušenj in merjenj zadnjih let ugotavljamo, da je prav kultura najpogostejši motiv za obisk Ljubljane, v skladu s širšim razumevanjem kulturnega turizma.

Z namenom povečanja obsega kulturnih turistov in njihovega deleža v celotni strukturi turistov, so bile pripravljene Strateške smernice kulturnega turizma v Ljubljani (2017-2020). Dva glavna cilja dokumenta sta povečati delež domačih in tujih obiskovalcev, ki v Ljubljano prihajajo z motivom obiska kulturnih znamenitosti (arhitektura, muzeji in galerije) ter dogodkov in prireditev (koncerti, predstave, festivali) in dvig deleža tujih turistov med obiskovalci kulturnih dogodkov, zavodov in institucij oziroma zmanjšanje razkoraka med številom prihodov tujih turistov in deležem tujih obiskovalcev kulturnih dogodkov ter galerij in muzejev.

1. cilj: Povečati delež domačih in tujih turistov, ki Ljubljano obišejo zaradi kulturne ponudbe.

Ukrepi:

1. Nadaljevanje letnih srečanj širše delovne skupine za kulturni turizem in Oddelka za kulturo, ki je namenjeno evalvaciji že izvedenih aktivnosti, načrtovanju nadaljnjih aktivnosti in izobraževanju ter predstavitvi trendov v (kulturnem) turizmu,

2. nadaljevanje oblikovanja dveh rednih pozivov k predložitvi kulturnih programov za javne zavode in NVO, s katerimi se izbere do 10 vrhuncev leta v redni kulturni ponudbi Ljubljane, do 7 tradicionalnih mednarodnih festivalov/dogodkov v Ljubljani in do 3 specializirane (profilirane) mednarodne festivale/dogodke v Ljubljani,
3. nadaljevanje izvedbe vsakoletnega javnega razpisa za izvajanje kakovostnih kulturno-turističnih dogodkov na javnih površinah,
4. spodbujanje kulturnih institucij, zavodov, programskih izvajalcev in NVO, da redno in pravočasno sporočajo podatke o kulturnih vsebinah,
5. digitalizacija Plečnikove arhitekture (virtualni sprehod) z namenom, da se arhitekturno dediščino še bolj valorizira in naredi dostopnejšo za vse,
6. vzajemno trženje turističnih in kulturnih ponudnikov preko povezovanja med turističnimi in kulturnimi ponudniki z namenom povečati prepoznavnost Ljubljane kot evropske prestolnice s kakovostno kulturno ponudbo,
7. nadaljevanje zbiranja in analiziranja podatkov o številu in izvoru tujih turistov v galerijah in muzejih z namenom učinkovitejše promocije,
8. oblikovanje priporočil za trženje kulturne ponudbe tujim turistom, ki bodo kulturnim ustanovam v pomoč pri komuniciranju s tujimi turisti.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Kazalniki:

- število turistov, ki prihajajo v Ljubljano zaradi kulturnih dogodkov,
- podaljšan čas bivanja turistov,
- število dogodkov, ki jih organizirajo javni zavodi in NVO MOL na področju kulture in so vključeni v organizirano turistično ponudbo,
- aktivna in ažurirana spletna stran s kulturnimi vsebinami/zgodbami na spletnem mestu Visit Ljubljana,
- oblikovana priporočila za trženje kulturne ponudbe tujim turistom.

Pojasnilo: Turizem Ljubljana ima že vzpostavljeno partnersko sodelovanje s številnimi kulturnimi zavodi in NVO. Institucije redno sporočajo podatke za spletno mesto Visit Ljubljana. Turizem Ljubljana z določenimi institucijami že sodeluje na sejnih in borzah v tujini oziroma jih trži s pomočjo turistične kartice. Skladno s Strateškimi smernicami kulturnega turizma v Ljubljani (2017-2020), so se vzpostavili mehanizmi sistematičnega partnerskega sodelovanja med ponudniki kulturnih vsebin in turističnim sektorjem ter učinkovit sistem obveščanja o kulturni ponudbi Ljubljane in komunikacije preko rednega kanala e-naslova kulturniturizem@visitljubljana.si. V okviru strategije se razvija in prilagaja obstoječa kulturno-turistična ponudba za tuje turiste, kar obsega razvoj integralnih turističnih produktov, razvoj kulturno-turističnih doživetij (vodenja, sprehodi, ture), ki so prilagojeni potrebam in pričakovanjem sodobnega turista, izvajajo se vsakoletni javni razpisi za sofinanciranje kulturno-turističnih prireditev na javnih površinah, oblikuje redne pozive k predložitvi kulturnih programov, ukrepi pa predvidevajo še tesnejše sodelovanje med Turizmom Ljubljana, kulturnimi zavodi, NVO in spodbujanje sodelovanja med zasebnim sektorjem ter ponudniki kulturnih vsebin.

2. cilj: Promovirati privlačno kulturno-turistično ponudbo izven ožjega centra, razširiti gibanje turistov v druge predele Ljubljane in vključiti lokalno prebivalstvo v organizirano turistično ponudbo.

Ukrep: Razvoj Ljubljanskih kulturnih četrti.

Čas izvedbe: 2019-2022.

Kazalnik: merjenje gibanja turistov.

Pojasnilo: Raziskava Analiza turistične potrošnje obiskovalcev Ljubljane (Ninamedia, 2018) kaže, da je prevladujoče gibanje turistov po Ljubljani omejeno na ožji center mesta (nabrežje Ljubljanice od Zmajskega mostu do Karlovške oziroma Zoisove ceste, Kongresni trg, Čopova ulica, Slovenska cesta in Ljubljanski grad). Cilj je razširitev območja gibanja turistov na druge predele Ljubljane. Dodatna kulturna ponudba in oblikovanje prepoznavnih kulturno umetniških četrti je eden od ukrepov, ki lahko doprinesejo k uresničevanju tega cilja. Kulturne institucije, zavodi, programski izvajalci, NVO in drugi subjekti se že povezujejo v kulturne, ustvarjalne in muzejske četrti. Četrti so za turiste zanimive, saj so obvladljive in na dosegu koraka, hkrati pa združujejo možnosti različnih doživetij in dajejo poseben utrip mestu. Namen razvoja kulturnih četrti je tudi vključevanje lokalnega prebivalstva in s tem spodbujanje razvoja lokalnih dogodkov in produktov, ki bodo turistu ponudili pristno, avtentično doživetje.

3. cilj: Razvoj integralnih turističnih produktov s kulturnimi vsebinami.

Ukrep 1: Oblikovanje priročnika za razvoj delnih in integralnih produktov s kulturno vsebino.

Čas izvedbe: 2021-2022.

Kazalnika:

- število novih integralnih turističnih produktov oziroma delnih turističnih produktov s prevladujočo kulturno vsebino,
- število domačih in tujih turistov, ki Ljubljano obiščejo zaradi kulturne ponudbe.

Pojasnilo: Raziskava na terenu je pokazala, da je trenutno na voljo izjemno malo integralnih turističnih produktov s kulturno tematiko in vsebinami. Tudi ko govorimo o mednarodno uveljavljenih festivalih v Ljubljani, večinoma ni mogoče kupiti paketnega programa, ki bi vključeval tako vstopnice kot nastanitev in/ali katero drugo turistično storitev. Zato so razvojni koraki v smeri spodbujanja tovrstnih turističnih produktov zelo pomembni. Konceptualna zasnova in vsebina pisnih priporočil so v prvem delu namenjena kulturnim institucijam (kako naj pripravijo vsebine, ki so privlačne za hotelirje in agencije), v drugem delu pa turističnim agencijam ter organizatorjem tur/potovanj. Priporočila vključujejo povezovanje organizatorjev mednarodnih festivalov in razstav s turističnim potencialom za turiste, da s ponudniki kulinarike (Okusi Ljubljane), nastanitev in turističnimi agencijami pripravijo skupne pakete in vzajemno trženje; povezovanje javnih zavodov in NVO, ki so organizatorji posamičnih dogodkov z mednarodnim potencialom (koncerti, razstave, predstave) s prevozniki, nastanitvami in/ali turističnimi agencijami; povezovanje agencij in ponudnikov kulturnih doživetij z namenom priprave programov za ustvarjalne počitnice in drugih oblik kreativnega turizma; povezovanje bližnjih gledališč in agencij z namenom oblikovanja mednarodnih abonmajev; povezovanje kulturne in gastronomske ponudbe.

4. cilj: Razvoj kulturno-turistične ponudbe, povezane z Unescovo svetovno kulturno dediščino v Ljubljani.

Ukrep: Ljubljansko barje in reka Ljubljanica: priprava programa doživljajskega vodenja na temo koliščarjev v Ljubljani.*

Čas izvedbe: 2021-2022.

Kazalnika:

- število obiskovalcev na vodenih ogledih na temo Ljubljanskega barja in Ljubljanice,
- prepoznavnost Ljubljanskega barja in Ljubljanice kot turističnih znamenitosti.

Pojasnilo: Reka Ljubljanica povezuje Ljubljansko barje s središčem Ljubljane. Kolišča Ljubljanskega barja so že vpisana na Unescov seznam svetovne kulturne dediščine. Na Ljubljanici je razvita ponudba turističnih voženj. Zgodbo Ljubljanice na privlačen način predstavlja razstava Moja Ljubljanica v doživljajskem razstavišču Ljubljanica na Vrhniki. Ogled lahko združuje eksponate, ki so povezani s koliščarji in so del zbirk v Mestnem muzeju Ljubljana in Narodnem muzeju Slovenije. Zgodbo najdenih predmetov lahko oplemenitimo z doživljajskimi elementi, ogledom prezentacije prazgodovinske civilizacije na Špici in vožnjo z deblakom (oz. barko).

* Izvajanje ukrepov na temo Ljubljanskega barja je vezano na vzpostavitev infrastrukture (interpretacijski center) in osnovnih pogojev (plovnost Ljubljanice, urejene kolesarske poti po Barju), ki so predpogoj za razvoj teh ukrepov.

16.3 Mladi v kulturi in umetnosti

Stanje

Kultura in umetnost sta tisti področji, kjer lahko mladi razvijajo svoj raznolike ustvarjalne zmožnosti in bistveno prispevajo h kakovosti življenja. Kultura je pomemben dejavnik socialne kohezivnosti, obenem pa tudi področje, kjer lahko ustvarjalni mladi najdejo priložnosti za svoje profesionalno udejstvovanje. Še posebej je danes to intenzivno v segmentu kreativnih industrij, se pravi, arhitekture in oblikovanja, kjer se pojavljajo tudi alternativne oblike organiziranja in poslovnih modelov. Kljub temu je ravno populacija mladih tista, ki jo je s kulturo izmed vseh najtežje doseči, saj opažamo, da je srednješolsko obdobje tisto, kjer izrazito upade interes za branje in obiskovanje kulturnih ustanov. Dijaki in študentje predstavljajo tako v Mestni knjižnici Ljubljana le 25,6 % vsega članstva, prav tako pa upad mladih v strukturi obiskovalcev opažajo v gledališčih. MKL se je leta 2010 v dokumentu *Da bodo še naprej obiskovali knjižnico: Oddelek za mladostnike v MKL*, posvetila kompleksnejšim pristopom pridobivanja mladih uporabnikov knjižnice, zlasti fantov, prednostno skozi igranje in videoigre. Dva javna zavoda imata za svoje poslanstvo izključno delo z otroki in mladimi, in sicer LGL in Pionirski dom – Center za kulturo mladih. Ciljni pristopi za mlade so zelo pomembni. *KUL abonma*, ki nagovarja srednješolce in študente s posebno ponudbo na področju gledališča, sodobnega plesa in filma, je odličen primer pravilnega pristopa skozi povezovanje več producentov, ki delujejo na omenjenih področjih tako v javnem kot nevladnem sektorju. Pomemben dejavnik pri kulturnem opismenjevanju mladih je CUK Kino Šiška, ki z različnimi programi nagovarja mlade: Špil liga povezuje dijaške glasbene skupine, Šiškafejš in Šiška freestyle sta festivala urbane kulture mladih, izvedena v sodelovanju z Javnim zavodom Mladi zmaji, mlajše občinstvo pa najde program tudi v Indeksu. Močno izstopa tudi MGL, ki se pridobivanja mladega občinstva loteva sistematično in angažirano, rezultat pa je izjemno visok delež mladih abonentov, česar v drugih gledališčih ni. Tudi MGLC in MGML sta v zadnjem času razvila številne projekte, namenjene srednješolcem. Med projekti NVO pa velja kot primer dobre prakse izpostaviti Šilo, šolsko imprologo, ki srednješolce spodbuja h gledališkemu ustvarjanju.

Kulturna strategija MOL ustrezno umešča izboljšanje položaja mladih v razvoj umetnosti in kulture, pri čemer se na področju kulture osredotočamo na mlade do 20 let, saj je to tista ciljna publika, ki jo je najtežje nagovoriti. Pri mladih po 15. letu zanimanje za kulturo začne upadati, obenem pa so mladi

med 15. in 20. letom vendarle tako opredeljena skupina, da jo je mogoče nagovarjati z enakimi vsebinami. Strategijo se bo v naslednjem obdobju nadgradilo s tremi prednostnimi vidiki kulturnega udejstvovanja mladih:

- večjim poudarkom na tistih vsebinah, ki z vidika dostopnosti dosegajo boljše rezultate in nagovarjajo širši krog mladih (knjižnica, glasba, film),
- sistematičnim pristopom k oblikovanju občinstva, ki posebej upošteva ciljno skupino mladih med 15. in 20. letom,
- projekti, ki omogočajo mladim umetnikom zaposlitve ali stalnejše oblike angažiranja, med njimi tudi projekte s področja oblikovanja in kreativnih industrij, ki omogočajo razvitje ustvarjalnega potenciala mladih in obenem predstavljajo možnost za njihovo karierno pot.

Pomemben akter na tem področju je tudi Javni zavod Mladi zmaji, katerega poslanstvo je odpiranje prostora za kakovostno, aktivno in ustvarjalno preživljanje prostega časa mladih in deluje po načelih mladinskega dela. V okviru tega deluje neformalna akademija Basement. Ta nudi okolje za razvoj glasbene, gledališke in plesne dejavnosti z izvrstnimi tehničnimi pogoji, usposobljenim kadrom in mentorsko podporo. Mladi vstopajo v program s svojimi idejami in se skozi proces učijo dela s tehnično opremo, vsebinsko pripravo, izpeljave kreativnih idej in končne produkcije. Pomemben del je tudi učenje poštenega kulturnega managementa in promocije. Basement je prostor za vadbo glasbenih skupin, koncerte, okrogle mize, delavnice, nastope gledaliških ali plesnih skupin in produkcijo avdio izdelkov. Prav tako je učna baza za mnoge neformalne tehnične poklice s področja kulture (tonski tehnik, producent, lučkar, multimedijec, ...). Basement poleg uporabe sodobnih spletnih omrežij vodi tudi lastni internetni radio, ki bo postal osrednji medij Javnega zavoda Mladi zmaji in obveščevalec za dejavnosti Mreže MC Ljubljana. Skozi delo na radijskem mediju mladi spoznavajo poklice in pridobivajo izkušnje in kompetence za delo na večjem mediju.

Javni zavod mladi zmaji je tudi partner projekta Kreativne Evrope BITE of Art - Naj te ugrizne umetnost, ki predstavlja podporo kandidaturi za Evropsko prestolnico kulture (v nadaljnjem besedilu: EPK) 2025. Gre za predstavitev novega poslovnega modela evropskim izvajalcem kulturnih dejavnosti sodobne umetnosti za vzgojo mladega občinstva. V okviru projekta "Naj te ugrizne umetnost." bodo z uporabo novih orodij za privabljanje nove, mlade publike v sodobno umetnost razvili inovativni poslovni model. Le ta predstavlja skupno vizijo kulturnih in umetniških organizacij, ki prihajajo iz Španije, Slovenije in Srbije. V projektu združujejo sodobno tržno, poslovno in komunikacijsko strokovno znanje z inovativnimi umetniškimi dogodki ter ustvarjajo paket, katerega bistven namen je na novo definirati pristop sodobne umetnosti do trga in je namenjen mladim kot novemu občinstvu sodobne umetnosti. Z njim bodo prispevali k zagotavljanju finančne stabilnosti izvajalcev kulturnih in umetniških dejavnosti. V današnji hitro spreminjajoči se družbi, ki jo oblikujejo hiter razvoj tehnologije, nove ideje, spremembe v komunikaciji in navadah ljudi, se različne panoge soočajo s ključnim izzivom – ali zavrniti prilagajanje novim razmeram okolja ali jih sprejeti in izkoristiti za lasten napredek. To danes velja tako za organizacije, kakor tudi za kulturo in umetnost, ki sta obkroženi s spreminjajočimi pogoji delovanja in postajata vedno bolj oddaljeni od navadnih državljanov, predvsem mladih. Izziv je na dveh ravneh:

1. način komunikacije med kulturnimi subjekti in mladimi ter
2. inovacija v smislu ponujene vsebine.

Cilj: Povečati število mladih v MOL, ki so uporabniki kulture, za vsaj 10 % letno, za vsaj 2 % letno povečati število mladih v MOL, ki se dejavno vključujejo v kulturno ustvarjanje.

Cilj je odpiranje prostora mladim umetnikom v različnih kulturnih zavodih, zlasti v javnih zavodih s področja kulture, katerih ustanoviteljica je MOL, ter spodbujanje mladih k večjemu obiskovanju kulturnih prireditev, branju knjig, večanju njihove bralne in medijske pismenosti ipd.

Ukrep 1: Javni zavodi MOL s področja kulture oblikujejo razvojni projekt, ki se osredotoča na večanje dostopnosti kulturnih dobrin za mlade in povečuje delež mladih, ki najdejo zaposlitev na področju kulture.

Sredstva Evropske finančne perspektive 2014-2020 se v več ciljih izrecno osredotočajo na izboljšanje položaja mladih in večanje njihovih kompetenc ter zaposlitvenih možnosti. Področje kulture ima v MOL glede uresničevanja tega cilja izjemen potencial. Javni sektor v kulturi na ta način dobiva potrebno notranjo kadrovsko dinamiko, ki je upočasnjena zaradi omejevanja zaposlovanja in starostne strukture zaposlenih na umetniških delovnih mestih. Iz naslova zaposlitev mladih za čas trajanja projektov in iz naslova opredelitve določenega števila delovnih mest, ki so vezana na zaposlovanje mladih ustvarjalcev, lahko zavodi dobijo pomemben razvojni zagon in okrepijo svoje programe. Drugi del ukrepa se nanaša na oblikovanje pristopov, ki bodo na vseh področjih kulture in umetnosti v MOL spodbujati razvoj občinstva, različnih ciljnih skupin, med katerimi imajo posebno mesto mladi med 15. in 20 letom. Pri me je še posebej ključna vloga javnih zavodov s področja kulture in upravljalcev javne kulturne infrastrukture ter JSKD. Ukrep predvideva, da takšen projekt izpelje nekaj akterjev mestne kulture skupaj in tako zagotovi večjo uspešnost projekta ter morebiti njegove trajnejše učinke.

Ukrep 2: Do leta 2023 povečati število abonentov KUL abonmaja« za vsaj 30 %.

Potencial KUL abonmaja je bistveno večji od trenutnega števila abonentov (198 v letu 2014). Sodelovanje 11 kulturnih inštitucij, od mestnih do državnih javnih zavodov ter NVO, je izvrsten primer dobre prakse in zavedanja teh inštitucij, kako pomembno je nagovoriti mlade med 15. in 20. letom in jim omogočiti, da postanejo kritični in razgledani obiskovalci kakovostnih kulturnih dogodkov. V letu 2014 so si za ceno 23 eurov mladi abonenti lahko ogledali 12 dogodkov s področja gledališča, glasbe, kina in razstavne dejavnosti, v letu 2015 pa za enako ceno 13. Vse to govori o tem, da je potrebno ta projekt močneje promovirati in ga tudi oblikovati po željah in potrebah mladih. Eden od ključnih razvojnih preskokov projekta bo intenzivno vključevanje mladih že v nastajanje programa, tj. v vse faze izvedbe projekta in ne le v fazo njegove promocije.

Ukrep 3: Povečati delež mladih vseh starostnih skupin k obiskovanju MKL in večanje deleža bralcev med mladimi, zlasti v starostni skupini 15-20 let, tako z rednim obiskovanjem s strani vseh osnovnih šol in vrtcev kot z izvedbo ciljnega promocijskega projekta Mladi obiskujemo MKL!, ki ga knjižnica zasnuje skupaj z mladimi.

Navajanje na obiskovanje splošnih knjižnic je izredno pomembno za oblikovanje trajnih bralnih navad, zato je ključno, da otroci že v času predšolske vzgoje, zlasti pa skozi devetletko poleg šolskih knjižnic obiskujejo tudi splošne knjižnice, saj bodo tako ostali njihovi uporabniki tudi po zaključku šolanja. Pomembno je to navado širiti tudi na raven družinskega branja in družinskega obiskovanja knjižnic. Do leta 2017 bo MKL oblikovala sklop storitev, ki bodo namenjene ciljni skupini mladih (večinoma srednješolcem) z namenom povečati aktivno vključenost mladih v knjižnico. Pri pripravi in izvajanju storitev za ciljno skupino mladih bo MKL vključevala ideje, sposobnosti in znanja mladih pri oblikovanju vsebin, vodenju in izvajanju vsebin. Pri pripravi in izvajanju storitev za ciljno skupino mladih bo MKL sodelovala in oblikovala partnerstva z različnimi izvajalci s področja mladinskega sektorja.

Ukrep 4: Mladi v NKL dostopajo do znanja in informacij.

MKL je med ciljno skupino mladih vzpostavljena kot fizični in virtualni prostor za dostop do neformalnega in priložnostnega učenja. Delavnice, tečaji, e-učilnica, spletne vsebine kot oblike posredovanja znanja in informacij vključujejo različne oblike opismenjevanja mladih: informacijska, digitalna, finančna, zdravstvena, avdio in vizualna, medijska pismenost. Vsebine so oblikovane na različnih stopnjah zahtevnosti glede na raznoliko strukturo ciljne skupine mladih med 15. in 20. letom starosti. Ciljni projekt bo MKL pričela izvajati do konca leta 2016.

Ukrep 5: Javni zavodi s področja kulture v MOL in upravljavci javne kulturne infrastrukture od leta 2016 naprej najmanj en cilj v svojem letnem programu usmerijo izrecno v populacijo mladih med 15. in 20. letom, pri čemer se povezujejo z inštitucijami, ki delujejo na področju mladinskega sektorja, in v načrtovanje teh aktivnosti vključijo mlade.

Javni zavodi s področja kulture imajo enega izmed najpomembnejših ciljev v kulturni strategiji MOL večanje dostopnosti kulture in pridobivanje novega občinstva. V tem smislu so mladi obiskovalci in potencialni mladi ustvarjalci njihov strateški in dolgoročni cilj. Javni zavodi bodo v obdobju 2020-2023 svoje cilje glede mladih umestili v svoje srednjeročne razvojne dokumente.

Palača Cukrarna

Ukrep: Do leta 2023 v središču mesta vzpostaviti večji mladinski center znotraj mreže Mladinskih centrov Ljubljana.

Posebno pozornost se bo pri oblikovanju mreže Mladinskih centrov Ljubljana posvetilo možnosti, da znotraj mreže vzpostavimo večji in glede na programsko strukturo kompleksnejši center, ki bi poleg zagotavljanja programov za mlade v središču Ljubljane nastopal tudi kot stičišče vseh, ki se profesionalno ukvarjajo z izboljšanjem položaja mladih in delujejo v mladinskem sektorju. Tak center bo koordiniral tiste dele programa znotraj mreže centrov, ki bodo skupni vsem članom in bodo tvorili prepoznavnost mreže. Center je previden v Palači Cukrarna in bo dejavnost mladinskih centrov vsebinsko povezoval z dejavnostjo knjige in literature.

16.4 Participativni (skupnostni) projekti v četrtih skupnostih MOL

Cilj: Krepitev občutka povezanosti in pripadnosti lokalni skupnosti med prebivalci sedemnajstih četrtih skupnosti MOL prek t. i. »skupnostnih projektov«.

Ukrep: Nov ciljni razpis za projekte, nastale na podlagi pobud prebivalcev in prebivalk MOL, ki krepijo občutek medsebojne povezanosti in pripadnosti lokalnemu okolju.

Čas izvedbe: 2021-2023.

Pričakovani učinki:

- bogatejše kulturno in družabno življenje v četrtih skupnostih MOL,
- okrepljena identiteta prebivalcev in prebivalk MOL z lokalnimi okolji, v katerih živijo,
- večja kulturna prepoznavnost posameznih naselij in četrtih skupnosti MOL,
- izmenjava znanj in izkušenj o skupnostnih projektih na celotnem območju MOL in LUR.

Kazalniki:

- število prijav,
- število realiziranih projektov na podlagi ciljnega razpisa,
- število aktivno vključenih prebivalcev in prebivalk MOL v izvedbo izbranih projektov.

Pojasnilo: MOL se urbanistično razvija kot policentrično mesto. V skladu s to vizijo želimo okrepiti lokalna središča znotraj sedemnajstih četrtnih skupnosti MOL, in sicer kot središča kulturnega in družabnega življenja. Z namenom spodbujanja t. i. »skupnostnih projektov« bomo uvedli nov ciljni razpis, ki bo omogočil prebivalcem in prebivalkam vseh 17 četrtnih skupnosti, da sami predlagajo projekte, vključno z lokacijami za njihovo izvedbo, za katere menijo, da lahko izboljšajo kakovost življenja. Cilj je ustvariti mrežo novih ustvarjalno-skupnostnih žarišč na celotnem območju MOL. Še več, v kontekstu regionalnega kulturnega sodelovanja se bodo ljubljanska lokalna središča povezovala z drugimi lokalnimi središči znotraj 25 občin LUR, in sicer prek skupnih projektov, ki slonijo na kulturi. Pojem kulture se pri tovrstnih projektih uporablja v širšem pomenu besede in vključuje razne prakse, ki so značilne za sodobni način življenja v mestu, kot so na primer urbani skupnostni vrtovi, urbani športi ipd.

16.5 Kulturni programi za večjo socialno vključenost pripadnikov ranljivih družbenih skupin

Cilj: večja socialna vključenost pripadnikov ranljivih družbenih skupin s pomočjo kulture.

Ukrep: Nov ciljni razpis za projekte, ki krepijo udeležbo oseb iz ranljivih družbenih skupin v kulturnem življenju.

Čas izvedbe: 2021-2023.

Pričakovana učinka:

- povečanje števila projektov NVO s področja kulture, ki dosegajo socialno kohezivne učinke kulture,
- večja dostopnost kakovostnih kulturnih in umetniških vsebin pripadnikom ranljivih skupin.

Kazalnika:

- število realiziranih projektov na podlagi ciljnega razpisa,
- število pripadnikov ranljivih družbenih skupin, ki bodo vključeni v izbrane projekte.

Pojasnilo: Udeležba v kulturnih in umetniških dejavnosti je pomemben vidik vključenosti v družbeno življenje. Pripadniki ranljivih skupin lahko imajo omejen dostop do kulturnih in umetniških vsebin, in sicer zaradi različnih okoliščin, kot so na primer: neugodne gnotne razmere, geografska izoliranost, invalidnost itn. Da bi presegli tovrstne omejitve, bomo uvedli nov ciljni razpis kot podporo participativnim kulturnim projektom, ki krepijo socialno kohezijo in vključenost pripadnikov ranljivih skupin v družbeno življenje. Namen razpisa je spodbujanje pripadnikov ranljivih skupin, da se aktivno vključijo v kulturno življenje. Z razpisom bomo hkrati okrepili kompetence NVO, ki izvajajo aktivnosti s pripadniki ali za pripadnike ranljivih skupin.

17. Kreativna Ljubljana

17.1 Kulturne in kreativne industrije

V MOL so se zadnja leta razvile številne nove organizacije, pobude, prostori in iniciative na področju kreativnih industrij, ki pomembno prispevajo k razvoju ljubljanske kreativne mreže. MOL je na področju javno-zasebnega partnerstva v zadnjih desetih letih redno identificirala razvojni potencial v četrtnih skupnostih ter spodbudila in podprla razvoj številnih partnerskih projektov, kot so na primer: Knjižnica REČI, Vodnikova domačija, CK Španski borci. Vzporedno MOL izvaja dolgoročni načrt

širjenja kulturnega dogajanja izven mestnega središča tudi z lastnimi ustanovami: Ustvarjalni Center Švicarija, Kino Šiška, Tobačna 001, RogLab, Galerija Cukrarna in Palača Cukrarna. Nenazadnje kreativni sektor podpira tudi z neprofitnim oddajanjem preko sto pisarniških in delovnih prostorov za NVO.

1. cilj: Zagotovitev trajnejših in stabilnih pogojev za razvoj področja kreativnih industrij v MOL ter večja prepoznavnost dejavnosti in akterjev.

Ukrepi:

1. spodbujanje dialoga z organizacijami s področja kulturnih in kreativnih industrij (v nadaljnjem besedilu: KKI),
2. podpora pri reševanju prostorskih potreb za produkcijo, promocijo in distribucijo izdelkov ustvarjalcev,
3. spodbujanje partnerstva z obstoječimi organizacijami, iniciativami in kreativnimi vozlišči ter podpora nadaljnjemu razvoju kreativnih četrti izven mestnega središča,
4. spodbujanje souporabe v javni kulturni infrastrukturi,
5. spodbujanje mednarodnega sodelovanja in črpanja evropskih sredstev,
6. sistematično povezovanje z vladnimi strategijami.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki:

Skozi dialog z akterji s področja KKI se bo lahko MOL učinkoviteje odzivala na izzive in potrebe kreativnega sektorja ter jih vključevala v svoje strateške načrte. Sodelovanje med ustvarjalnimi vozlišči bo privedlo do povezovanja programov in s tem kvalitetnejše in bolj raznolike kulturne ponudbe. S spodbujanjem souporabe javne kulturne infrastrukture bo MOL učinkoviteje zapolnila prostorske kapacitete svojih kulturnih ustanov, obenem pa bodo te pridobile bolj raznolika in številčnejša občinstva. S sofinanciranjem programov, podprtih iz evropskih sredstev, bo MOL spodbujala povezovanje lokalnih akterjev z mednarodnim prostorom ter s tem dostop do relevantnih mednarodnih trendov, idej in partnerskih mrež. S sistematičnim povezovanjem lokalnih aktivnosti z vladnimi strategijami bosta prestolnica in država omogočili razvoj relevantnih programov in močnejših finančnih vzvodov za spodbujanje kreativnega okolja.

Kazalniki:

- vsaj en razpis letno za uporabo prostorov za potrebe produkcije in promocije izdelkov ustvarjalcev,
- leta srečanja s predstavniki kreativnih vozlišč,
- ena nova oblika souporabe prostora letno v kulturnih ustanovah,
- nadaljevanje razpisa za sofinanciranje programov, ki so financirani iz evropskih sredstev na področju kreativnih industrij.

2. cilj: Nadaljevanje dejavnosti pilotnega projekt RogLab.

Ukrepa:

1. nadaljnja podpora delovanju RogLaba v upravljanju MGML in spodbujanje črpanja evropskih sredstev,
2. sinhronizacija partnerskih programov.

Čas izvedbe: 2020- 2023.

Pričakovani učinki: Pilotni projekt RogLab bo nadaljeval svoje dejavnosti in jih v prihodnjih letih nadgradil s sinhronizacijo partnerskih programov. Na področju izobraževanja bo vzpostavil nova partnerstva z lokalnimi visokošolskimi ustanovami. Na področju razvojnih in družbeno koristnih projektov bo zasledoval cilje trajnostnega razvoja, ki so navedeni v Agendi 2030. Na področju mednarodnega sodelovanja bo RogLab kandidiral v evropskih programih, skupaj s sorodnimi organizacijami (Program Srednja Evropa, Erasmus + ...), vzpostavil tesnejša sodelovanja z evropskimi in globalno mrežo izdelovalnic ter nadaljeval s prakso mednarodnih natečajev. Nacionalno mreženje bo RogLab okrepil z izvajanjem programa mobilnega laboratorija FabBox.

Kazalniki:

- število uporabnikov in obiskovalcev,
- število partnerjev in financerjev,
- število novih razvojnih projektov,
- število (mednarodnih) koprodukcijskih projektov.

Pojasnilo: Pilotni projekt RogLab deluje od leta 2012. Deluje kot mini vozlišče ustvarjalnih dejavnosti s poudarkom na dostopnosti produkcijskih orodij za mala in srednja podjetja, samostojne ustvarjalce, NVO in druge partnerske organizacije. Njegov namen je v malem merilu razvijati in v praksi preskušati vsebine, partnerstva in načine delovanja, ki bi po prenovi nekdanje tovarne lahko našli svoje nadaljevanje in nadgradnjo v novem Centru Rog. Deluje na področjih arhitekture, oblikovanja in sodobne umetnosti, vendar se intenzivno spodbuja medsektorsko sodelovanje, tako z izobraževalnimi in znanstvenimi institucijami kot z gospodarstvenim, okoljskim in prostorskim sektorjem. Omogoča zgodnje vključevanje domačih in mednarodnih deležnikov v proces razvoja Centra Rog ter preverbo interesa za sodelovanje pri programu in njegovem prihodnjem delovanju. Glavne dejavnosti RogLaba so upravljanje digitalnega proizvodnega laboratorija ter ponudba strokovne in tehnične podpore ustvarjalcem in producentom s ciljnih področij; vzpostavljanje javno-javnih, javno-zasebnih in javno-civilnih partnerstev s poudarkom na meddisciplinarnem in medsektorskem povezovanju ter upravljanje partnerske mreže; izvajanje programov kulturno umetnostne vzgoje in programov usposabljanj z namenom ozaveščanja strokovne in splošne javnosti o pomenu kreativne uporabe novih proizvodnih tehnologij; izvajanje družbeno koristnih razvojnih projektov, ki odgovarjajo na izzive 21. stoletja. Vzpostavlja nacionalna in mednarodna sodelovanja z namenom dolgoročnega oblikovanja mednarodne mreže partnerstev za bodoči Center Rog. MOL je leta 2018 za RogLab prejela mednarodno nagrado za inovativnost Eurocities Innovation Award.

17.2 Center Rog

Center Rog bo javni prostor s sodobno infrastrukturo, visoko usposobljenim kadrom in mednarodnimi povezavami omogočil ustvarjalcem, organizacijam, podjetjem in posameznikom ustvarjalno podporno okolje za razvoj inovativnih projektov, ki bodo prispevali k trajnostnemu in družbeno odgovornemu razvoju.

Vizija

Z oživitvijo tovarne Rog v Center Rog bomo vzpostavili povezavo mestnega središča z novo nastajajočim kulturnim središčem in Galerijo Cukrarna. Revitalizacija območja Roga obsega pre novo in preureditev tovarne Rog, izgradnjo nujno potrebnih parkirišč v kleti in preureditev tovarniškega

dvorišča v večnamenski park.

Organizacijska struktura

Center Rog bo nepridobitna organizacija, ki bo s svojim delovanjem omogočila razvoj prostora za sodelovanje in povezovanje med kulturnimi, izobraževalnimi in znanstvenimi ustanovami, gospodarstvom, NVO ter posamezniki iz Slovenije in tujine. Deloval bo kot proizvodni, izobraževalni, predstavitveni in družabni prostor z vsebinskim poudarkom na družbeni odgovornosti.

Družbeno koristne strokovne vsebine

Vzpostaviti želimo nov model produkcijskega prostora, ki bo omogočal infrastrukturno in programsko podporo malim in srednjim podjetjem, NVO in samostojnim ustvarjalcem iz t. i. kreativnega sektorja ter spodbujal meddisciplinarno sodelovanje, ki je potrebno za spopadanje z izzivi, ki jih prinaša hitro spreminjajoče se tehnološko, kulturno, ekonomsko in politično okolje v času 4. industrijske revolucije. Vsebinsko bo center namenjen podpori družbeno koristnih projektov, sledil bo načelom varovanja okolja, krožne ekonomije in družbene pravičnosti. Glede na sedanje stanje okolja in vse večje zahteve mlajših generacij za okoljsko in družbeno pravičnost bodo produkti in družbene inovacije, ki bodo sledili zgornjim načelom, v kratkem na trgu dragocenejše kot klasične potrošne dobrine.

Prostor namenjen souporabi

V štirih etažah na 8.500 m², bodo v pritličju proizvodni prostori in skupne delavnice, in sicer od izdelovalnih delavnic s sodobnimi računalniško vodenimi tehnologijami in zelenega laboratorija do lesarskih in tekstilnih delavnic pa tudi takšnih, ki temeljijo na tradicionalnejših metodah in tehnikah. V prvem nadstropju bo večnamenska razstavna in družabna dvorana, v drugem bodo individualni delovni prostori, v mansardi pa administracija centra. V lokalih s pogledom na Ljubljano bo prostor za komercialno oddajo kavarnicam in trgovinam, s čimer bo zagotovljena delna finančna podpora za izvajanje neprofitnih programov. S to programsko zasnovano stavbo tovarne ohranili v njeni prvotni funkciji, saj bo tudi v prihodnje delovala kot tovarna, vendar decentralizirano in z novimi sodobnimi vsebinami, ki jih zahteva naš čas.

Povezava s sosesko in okoliškim prebivalstvom

V življenje Centra Rog želimo vključevati tudi okoliško prebivalstvo. Skupne delavnice ne bodo namenjene le profesionalnim ustvarjalcem, saj bodo s programi omogočale ustvarjanje tudi ljubiteljem, študentom in otrokom. Del prostorov bo namenjen javni knjižnici, da ponudi dodatne storitve, ki podpirajo vključevanje vseh generacij uporabnikov. Ta knjižnica bo vključevala tudi specializirano zbirko gradiv s področja arhitekture, oblikovanja in kreativnih industrij. Nenazadnje bo vsem prebivalcem in obiskovalcem MOL namenjen tudi novi javni park, ki bo nastal na nekdanjem tovarniškem dvorišču.

Mednarodna vpetost in referenčnost

Ambicija centra Centra Rog je postati referenčna organizacija v regiji na področju spodbujanja družbeno koristnih idej, produktov in storitev. V ta namen bo nova institucija v sodelovanje pritegnila referenčne strokovnjake in mednarodno priznan kader. Center Rog bo vpet v mednarodno mrežo podobnih centrov.

1. cilj: Izboljšanje infrastrukturnih pogojev za ustvarjalce in producente na področju kulturnega in kreativnega sektorja s ciljem, da se poveča produkcija na teh področjih in zviša kakovost projektov.

Ukrepi:

1. prenova stavbe nekdanje tovarne Rog in ureditev njenega območja,
2. zagotavljanje novih produkcijskih prostorov,
3. dostopnost do različnih sodobnih tehnologij,
4. zagotavljanje informacijske, kadrovske, strokovne in tehnične podpore po meri uporabnika,
5. zagotavljanje finančne podpore ustvarjalcem in producentom s ciljnih področij v obliki ciljnih razpisov in koprodukcij,
6. zagotavljanje knjižnične mreže v centru mesta s specializirano strokovno literaturo,
7. povezovanje z lokalnimi in mednarodnimi deležniki s področja KKI,
8. povezovanje z nacionalnimi strategijami in programi.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki: S kakovostno ponudbo in dostopnostjo produkcijske infrastrukture in storitev bo Center Rog postal živahno meddisciplinarno ustvarjalno središče; bistveno bo spodbudil razvoj ciljnih področij tako v kvalitativnem kot kvantitativnem smislu. Ponudba rezidenčnih delovnih prostorov bo omogočala dvosmerno izmenjavo slovenskih in tujih umetnikov, ustvarjalcev in raziskovalcev.

Kazalniki:

- število družbeno koristnih projektov na ciljnih področjih arhitekture in oblikovanja,
- število koprodukcijskih projektov,
- število uporabnikov,
- število obiskovalcev,
- usklajenost z nacionalnimi strategijami,
- prepoznavnost Centra Rog na mednarodnem prizorišču.

2. cilj: Sistematična podpora in razvoj kreativnih industrij.

Ukrepi:

1. zagotovitev strokovnega pokrivanja področja kreativnih industrij na nivoju MOL,
2. ustanovitev Centra Rog kot žarišča razvoja na ciljnih področjih,
3. zagotovitev visoko usposobljenih kadrov s strokovnimi, poslovnimi in upravljavskimi znanji ter medpodročnimi in medkulturnimi kompetencami,
4. vzpostavitev prožnega upravljaljskega modela s sistematičnim vključevanjem mednarodnih in domačih deležnikov s ciljnih področij ter gospodarstva, izobraževanja in raziskovanja v delovanje Centra Rog; spodbujanje partnerstev z zasebnimi podjetji, NVO in javnimi ustanovami za povezovanje znotraj kulturnega sektorja in kulture z drugimi sektorji,
5. spodbujanje meddisciplinarnega in medpodročnega obravnavanja tem, ki se kažejo kot ključni družbeni izzivi sodobnega časa,
6. zagotavljanje pogojev za izvajanje kakovostne produkcije s ciljnih področij,
7. spodbujanje vseživljenjske ustvarjalnosti s ponudbo pedagoških in andragoških programov ter spodbujanje strokovnega razvoja z zagotavljanjem izobraževalnih programov in podpore teoretski refleksiji,

8. sistematična promocija dejavnosti Centra Rog v domači in mednarodni javnosti s ciljem, da se vzpostavi pomembno regionalno kreativno središče,
9. sistematično povezovanje z relevantnimi vladnimi strategijami za promocijo kreativnega sektorja, medpodročnega povezovanja, izobraževanja itn.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki: Center Rog bo bistveno prispeval k dvigu kakovosti in obsegu dejavnosti na ciljnih področjih, prispeval k oblikovanju novih ustvarjalnih partnerstev in postal referenčna točka podpore ustvarjalnosti v regionalnem merilu. Vključeval bo posameznike, javne ustanove, NVO, mala in srednja podjetja, gospodarske družbe, izobraževalne ter raziskovalne ustanove z namenom, da se ustvarijo medsektorska sodelovanja, ki lažje odgovarjajo na kompleksne izzive 21. stoletja. Center Rog bo ozaveščal in izobraževal profesionalno in splošno javnost o sodobnih družbenih problematikah in pristopih k njihovem reševanju. S sistemsko podporo in promocijo ciljnih področij bo Center Rog vstopil v mednarodno mrežo primerljivih centrov v Evropi. Sistematično povezovanje z vladnimi strategijami bo omogočilo potrebne pogoje za sodobni razvoj kreativnega sektorja: orodja spodbujanja medpodročnega projektne povezovanja, zgodnje izobraževanje na področju oblikovanja, umetnosti in novih proizvodnih tehnologij, finančna sredstva za podporo razvojnih projektov.

Kazalniki:

- število partnerstev z zasebnimi podjetji, NVO, javnimi izobraževalnimi ter raziskovalnimi ustanovami,
- število (mednarodnih) koprodukcij projektov,
- število uporabnikov,
- število obiskovalcev,
- mednarodna prepoznavnost Centra Rog in kot trajnostne in družbeno koristne naravnane institucije.

18. Regionalno kulturno sodelovanje

Cilj: Krepitev sodelovanja MOL z 25 občinami Ljubljanske urbane regije na področju kulture

Ukrepi:

1. podpora projektom, ki vključujejo regionalne partnerje,
2. podpora javnim kulturnim zavodom MOL za tesnejše sodelovanje s kulturnimi, izobraževalnimi in turističnimi organizacijami, ki delujejo na območju LUR,
3. možnost za izvajalce štiriletnih javnih kulturnih programov, da določene programske enote izvedejo na območju drugih občin LUR in ne nujno na območju MOL,
4. podpora projektom kulturno-umetnostne vzgoje, ki prispevajo k razvoju občinstev na regionalni ravni,
5. podpora projektom, ki prispevajo k večji mobilnosti umetnikov in umetnic znotraj LUR.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki:

- okrepljeno sodelovanje kulturnih producentov na regionalni ravni,
- povečanje števila obiskovalcev kulturnih prireditev,
- nova regionalna kulturna identiteta,

- večja mobilnost umetnikov in umetnic znotraj LUR,
- ustvarjanje novih občinstev.

Kazalniki:

- število kulturnih projektov, ki bodo realizirani v koprodukciji z regionalnimi partnerji,
- število seminarjev, delavnic in drugih projektov s področja kulturno-umetnostne vzgoje, ki jih bodo ljubljanski kulturni producenti izvedli na območju drugih občin LUR,
- število projektov za večjo mobilnost umetnikov in umetnic,
- število obiskovalcev kulturnih dogodkov v okviru regionalnih koprodukcij,

Pojasnilo: Kulturno življenje Ljubljane ni omejeno zgolj na administrativne meje MOL, temveč je v številnih ozirih tesno povezano z njenim zaledjem. To navsezadnje potrjuje tudi podatek o povečanju številna delovnih migrantov, ki se je od leta 2000, ko je v Ljubljano prihajalo na delo 70.660 delovnih migrantov, povečalo na zdajšnjih 127.660 delovnih migrantov. Največ delovnih migracij poteka znotraj LUR, povečuje pa se število delovnih migracij tudi iz drugih središč izven regije: Kranja, Novega mesta, Celja, Postojne itn. Iz Ljubljane se v druge občine na delo vozi 22.000 zaposlenih, predvsem v Domžale, Kranj in Trzin. Od leta 2000 se je število dnevnih migrantov iz MOL v druge občine podvojilo. V Ljubljano dnevno ali tedensko prihaja tudi približno 40.000 dijakov in študentov. Polovica študentov v Ljubljani je iz LUR. Enako kot prebivalci in prebivalke MOL so tudi dnevni migranti in migrantke, skupaj z drugimi obiskovalci, deležni bogate kulturne ponudbe MOL.

Kandidatura MOL za naziv EPK 2025 je spodbudila bolj intenzivno sodelovanje MOL z 25-imi občinami LUR na področju kulture, kakor tudi na drugih področjih, ki so tesno povezana s kulturo kot so na primer: turizem, izobraževanje, kreativne industrije in prometna povezanost. Svet LUR je 11. julija 2019 soglasno sprejel Sklep podpora h kandidaturi MOL za pridobitev naziva EPK 2025. Na podlagi tega sklepa so župani in predstavniki 26 občin LUR dne 13. 9. 2019 podpisali sporazum o sodelovanju pri skupnem projektu kandidature MOL za naziv EPK 2025. S tem je kandidatura MOL postala skupna kandidatura vseh 26 občin LUR: MOL, Občine Borovnica, Občine Brezovica, Občine Dobropolje, Občine Dobrova - Polhov Gradec, Občine Dol pri Ljubljani, Občine Domžale, Občine Grosuplje, Občine Horjul, Občine Ig, Občine Ivančna Gorica, Občine Kamnik, Občine Komenda, Občine Litija, Občine Logatec, Občine Log – Dragomer, Občine Lukovica, Občine Medvode, Občine Mengeš, Občine Moravče, Občine Škofljica, Občine Šmartno pri Litiji, Občine Trzin, Občine Velike Lašče, Občine Vodice in Občine Vrhnika. Ne glede na usodo skupne kandidature za naziv EPK 2025, želimo intenzivirati sodelovanje vseh kulturnih subjektov znotraj regije.

Glavni cilj je okrepiti sodelovanje javnih zavodov s področja kulture, NVO s področja kulture in ljubiteljskih kulturnih društev, ki imajo sedež na območju MOL, s kulturnimi producenti, izobraževalnimi ustanovami in turističnimi organizacijami, ki delujejo na območju 25-tih občin LUR.

19. Mednarodno kulturno sodelovanje

19.1 Sodelovanje z evropskimi mesti in mednarodnimi organizacijami na področju kulture

Cilj: Krepitev mednarodne vloge MOL na področju kulture s ciljem globalne prepoznavnosti Ljubljane kot mesta kulture.

Ukrepi:

1. podpora mednarodnim koprodukcijam javnih kulturnih zavodov MOL in NVO, zlasti s kulturnimi producenti iz mest, ki so pobratena z Ljubljano: Reka, Chemnitz, Skopje itn.,
2. sklenitev najmanj sedmih bilateralnih sporazumov o dolgoročnem kulturnem sodelovanju z izbranimi tujimi mesti,
3. krepitev vloge Ljubljane v okviru Kulturnega foruma mreže Eurocities in drugih mednarodnih organizacijah in mrežah,
4. krepitev sodelovanja s tujimi kulturnimi inštituti, ki delujejo na območju MOL,
5. vzpostavitev odnosov z izbranimi mesti z drugih celin (Azija, Afrika, Latinska Amerika).

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovana učinka:

- večja prepoznavnost Ljubljane v mednarodnem prostoru kot mesta z vrhunsko kulturno ponudbo, razvitim kulturnim managementom in napredno kulturno politiko,
- krepitev navzočnosti ljubljanskih umetnikov in umetnic, kakor tudi ljubljanskih institucionalnih in neodvisnih kulturnih producentov v Evropi in svetu.

Kazalniki:

- število mednarodnih koprodukcij,
- število sklenjenih sporazumov o dolgoročnem sodelovanju na področju kulture z izbranimi tujimi mesti,
- izvedba aktivnosti v skladu s sklenjenimi bilateralnimi sporazumi o kulturnem sodelovanju,
- imenovanje predstavnika MOL za podpredsednika oziroma predsednika Kulturnega foruma mreže Eurocities.

Pojasnilo: V okviru kandidature za naziv EPK 2025 smo mednarodno sodelovanje MOL na področju kulture povzdignili na višjo raven. EPK 2025 je priložnost za svež pristop k ustvarjanju novih mednarodnih kulturnih povezav in mobilnosti umetnikov. Naš temeljni strateški cilj na področju mednarodnega sodelovanja je razvijati lastno kulturno diplomacijo, kar je v skladu z našo dolgoročno vizijo, da se Ljubljana umesti kot eno vodilnih mest na svetu na področju kulture. Z izbranimi evropskimi mesti, zlasti z našimi pobratenimi mesti, smo začeli sklepati dolgoročne kulturne sporazume. Z Reko (EPK 2020) smo tako 22. oktobra 2019 podpisali sporazum o desetletnem sodelovanju na področju kulture in umetnosti. Podoben sporazum smo 11. novembra 2019 podpisali z nemškim Chemnitzem. Tudi z drugimi izbranimi evropskimi mesti, kot na primer Leeuwarden, Reykjavik, Nürnberg, Košice, Novi Sad, Skopje itn., nameravamo skleniti sporazume o sodelovanju na področju kulture.

MOL je leta 2012 začela aktivno sodelovanje s Kulturnim forumom organizacije Eurocities (Eurocities Cultural forum; v nadaljnjem besedilu: Kulturni forum). Člani Kulturnega foruma se sestajajo dvakrat letno, mesto gostitelj na teh srečanjih predstavi aktualno kulturno problematiko

mesta, kot tudi mednarodne primere različnih praks. Leta 2015 je MOL gostila redno srečanje Kulturnega foruma, v okviru katerega so bili člani seznanjeni z aktualnimi kulturnimi dogajanjem in s kulturno zgodovino mesta. V letu 2020 bomo predvidoma oddali vlogo za mesto podpredsednika Kulturnega foruma, čez dve leti pa vlogo za mesto predsednika. Še naprej bomo aktivno sodelovali pri delu Kulturnega foruma, ki je sicer deljen na splošni del in posamezne delovne skupine.

19.2 Kandidatura MOL za pridobitev naziva Evropska prestolnica kulture za leto 2025

Cilj: Pridobitev naziva EPK za leto 2025.

Ukrepa:

1. angažiranje vseh ljubljanskih in regionalnih kulturnih subjektov ter drugih deležnikov s ciljem priprave čim boljše prijavnice in pridobitve naziva EPK 2025 (v letu 2020),
2. vzpostavitev organizacijske strukture, ki bo samostojno vodila projekt EPK 2025 skozi celoten projekt realizacije (v prvi polovici leta 2021).

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinki:

- boljša dostopnost kulture prebivalcem in prebivalkam mesta in regije,
- obogatitev kulturne ponudbe z novimi vsebinami, še posebej z vrhunskimi mednarodnimi programi,
- posodobitev kulturne infrastrukture,
- večja mednarodna prepoznavnost Ljubljane,
- spodbuda razvoju lokalnega in regionalnega gospodarstva,
- povečanje števila obiskovalcev in obiskovalk kulturnih prireditev,
- povečanje števila turistov.

Kazalnika:

- uspešnost kandidature,
- vzpostavitev organizacijske strukture, ki bo strokovno usposobljena za izvedbo projekta EPK 2025 na najvišji profesionalni ravni.

Pojasnilo: Dvanajstčlanski »Strokovni svet za izbor EPK za leto 2025 v Republiki Sloveniji« je 27. 2. 2020 objavil svojo odločitev o uvrstitvi Ljubljane, Nove Gorice, Pirana in Ptuja v ožji izbor slovenskih mest kandidatov za naziv EPK 2025. Vsa štiri mesta morajo do začetka novembra 2020 oddati svoje dopolnjene prijave. Do konca leta 2020 bo znano, katero slovensko mesto bo nosilo naziv EPK 2025.

Naziv EPK 2025 je strateškega pomena za razvoj ljubljanskega kulturnega in ustvarjalnega sektorja, ker bi pridobitev tega naziva močno obogatila kulturno in umetniško življenje, okrepila mednarodno prepoznavnost Ljubljane kot kulturne prestolnice ter imela številne druge dolgoročne pozitivne učinke kulturološkega, ekonomskega in družbenega značaja. Naziv EPK 2025 je izjemna priložnost ne le za MOL, temveč tudi za preostalih 25 občin LUR, da pospešijo tako razvoj kulture, kakor tudi razvoj turizma, gospodarstva, mednarodnih odnosov itn. Še več, projekt EPK 2025 snujemo ne le kot regionalni, temveč kot vseslovenski projekt. Če bo Ljubljana pridobila ta naziv, bodo vanj vključeni tudi kulturni producenti, umetniki in umetnice ter ustvarjalci in ustvarjalke iz vse Slovenije. Pri tem izhajamo iz stališča, da ima Ljubljana kot glavno mesto države posebno odgovornost do zagotavljanja kulturnih dobrin za vse prebivalce Slovenije.

Velja poudariti, da naziv EPK 2025 ni končni cilj sam na sebi, temveč odlična spodbuda za še hitrejše uresničevanje strateške vizije, ki sloni na kulturi kot pomembnem stebru trajnostnega razvoja mesta in regije. V ospredju ni zgolj kakovost kulturnega programa v letu 2025, temveč tudi dediščina, ki jo bo projekt EPK 2025 pustil za sabo. Z dolgoročno dediščino imamo v mislih tako posodobljeno kulturno infrastrukturo kot uvedbo novih programskih vsebin, ki bodo živele tudi po letu 2025. Jamstvo za ohranjanje pozitivnih učinkov EPK 2025 vidimo v tesnejši povezanosti kulturnih politik mesta in regije s prostorskimi, okoljskimi, socialnimi, gospodarskimi, turističnimi in drugimi politikami.

19.3 Podpora kulturnim projektom, ki so sofinancirani iz proračuna EU

Cilj: Letno sofinanciranje najmanj petih kulturnih projektov, ki so sofinancirani iz proračuna EU.

Ukrep: Izvedba letnih javnih pozivov za sofinanciranje projektov, ki so podprti tudi s strani EU.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovana učinka:

- povečanje števila bolj ambicioznih projektov NVO s področja kulture, ki nastajajo kot mednarodne koprodukcije,
- večja prepoznavnost Ljubljane v mednarodnem prostoru kot mesta, v katerem delujejo odlični mednarodni koproducenti.

Kazalnik: število sofinanciranih kulturnih projektov, ki jih sofinancira EU.

Pojasnilo: Število ljubljanskih NVO, ki se vsako leto potegujejo za sredstva EU, iz leta v leto narašča. Podpora Ministrstva za kulturo za tovrstne projekte ne zadostuje več. Zato smo leta 2018 prvič izvedli Javni poziv za sofinanciranje projektov, izbranih na razpisih programa EU Ustvarjalna Evropa, podprogram KULTURA. Ukrep sofinanciranja je namenjen spodbujanju mednarodnega povezovanja NVO na področju kulture. Na ta način hkrati spodbujamo NVO, da za svoje projekte pridobivajo sredstva iz različnih virov.

19.4 Mobilnost umetnikov in kulturnih delavcev v evropskem prostoru

Cilj: Okrepiti mobilnost ljubljanskih umetnikov in umetnic prek mednarodnih programov »Artist in Residence«.

Ukrep: Širitev mreže ljubljanskih umetniških rezidenc z novimi prostornimi kapacitetami.

Čas izvedbe: 2021-2023.

Pričakovani učinki:

- povečanje števila prostorov, ki so namenjeni bivanju in ustvarjanju tujih umetnikov v Ljubljani,
- večja prepoznavnost Ljubljane v mednarodnem prostoru kot odprtega mesta za tuje ustvarjalce,
- nova, mednarodna umetniška sodelovanja in produkcije.

Kazalnika:

1. število gostujočih umetnikov in umetnic v okviru programa umetniških rezidenc, ki se sofinancira iz proračuna MOL,
2. število ljubljanskih umetnikov in umetnic, ki bivajo in ustvarjajo v tujih umetniških rezidencah.

Pojasnilo: Eden najbolj ambicioznih projektov, ki so zasnovani v okviru kandidature MOL za naziv EPK 2025, je projekt »27+27 mestnih rezidenc«. Osnovna ideja tega projekta je, da bi vsaka država EU v letu 2025 v Ljubljani lahko imela svojo umetniško rezidenco. Na ta način bi v polnem pomenu besede predstavili evropsko kulturno raznolikost. Hkrati bi lahko ljubljanski umetniki in umetnice imeli svoje rezidence v 26 državah EU tekom leta 2025. Ne glede na to, ali bo mednarodni strokovni svet izbral Ljubljano kot slovensko mesto, ki bo skupaj z nemškim mestom nosilo naziv EPK 2025, želimo še naprej širiti programe »Artist in Residence« in na ta način krepiti mobilnost ljubljanskih umetnikov in umetnic. Eden izmed naših splošnih ciljev je mednarodna promocija Ljubljane kot mesta umetniških rezidenc, ki je prijazno za umetnike in umetnice z vsega sveta.

20. Digitalna preobrazba v kulturi

Cilj: Večja dostopnost kulturnih vsebin v digitalnem okolju.

Ukrepi:

1. kontinuirana digitalizacija in digitalno arhiviranje umetniških del in drugih kulturnih vsebin, ki nastajajo ob finančni podpori MOL,
2. posodobitev spletnih strani javnih kulturnih zavodov, ki jih ustanovila MOL,
3. prenova spletnega mesta Mesto literature, da bo bolj pregledno za uporabnike.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinek: povečanje števila umetniških del in drugih kulturnih vsebin, ki so prosto dostopne javnosti prek spleta.

Kazalnika:

- število obiskovalcev spletnih strani javnih kulturnih zavodov MOL in Mesta literature,
- število kulturnih vsebin, sofinanciranih iz proračuna MOL, ki so brezplačno dostopne prek spleta.

Pojasnilo: Kakovostne kulturne vsebine so danes dostopne tako v fizičnem prostoru kot v digitalnem okolju. Kriza, ki jo je povzročil koronavirus, je postavila v ospredje vprašanje dostopnosti kulturnih vsebin prek spleta. V času fizične distance, ko ni mogoče obiskovati kulturnih prireditev, je spletna dostopnost digitalnih in digitaliziranih vsebin še posebej pomembna. Izkušnja je pokazala, da so se vsi, tako NVO kot javni zavodi v popolnosti preselili na splet in ustvarili paralelni kulturni prostor, ki je bil v času izolacije eden od najbolj učinkovitih sredstev za soočanje s stanjem.

Vse vsebine so bile brezplačne. Na podlagi navedenega je potrebno z izvajalci sofinanciranih kulturnih programov in projektov doseči dogovor o povečanju števila sofinanciranih umetniških del in drugih kulturnih vsebin, ki so prosto dostopni prek spleta. Pri tem je potrebno upoštevati avtorske pravice v zvezi z dajanjem umetniških del na voljo javnosti.

21. Investicijski projekti MOL na področju kulture 2020-2023

Zap. št.	Naziv projekta	Začetek projekta	Zaključek projekta	vsebinska predstavitev na strani
1.	Galerija Cukrarna	2018	2022	47
2.	Križanke	2021	2026	46
3.	CK Španski borci	2018	2021	48-49
4.	Vila Zlatica	2019	2021	47-48
5.	Severna emonska vrata	2020	2021	44
6.	Vodnikova domačija	2020	2021	48
7.	Center Rog	2016	2024*	65-68
8.	Minipleks	2019	2023	35-36
9.	Palača Cukrarna	2019	2023	30-31, 62
10.	Baragovo semenišče	2020	2024	18
11.	Ljubljanski grad	2020	2023	46
12.	Grad Tivoli	2020	2023	45
13.	Kulturne poti	2021	2023	44-45

*odvisno od izpraznitve s strani začasnih uporabnikov

Stanje in faznost investicijskih projektov:

Zap. št.	Naziv projekta	Stanje marec 2020	Predvidene aktivnosti 2020/2021	Predvidene aktivnosti 2022/2023
1.	Galerija Cukrarna	V izvedbi	V izvedbi	Začetek delovanja
2.	Križanke	Urejanje lastniških razmerij	Priprava dokumentacije	Izdelava projektne dokumentacije in pridobitev gradbenega dovoljenja
3.	CK Španski borci	Priprava razpisa za prenovno fasade	Prenova fasade, prenova avditorija	-
4.	Vila Zlatica	V fazi obnove	Zaključek investicije	-
5.	Severna emonska vrata	Priprava projektne dokumentacije	Zaključek investicije	-
6.	Vodnikova domačija	Objavljen razpis za izdelavo projektne dokumentacije	Celovita prenova	.-
7.	Center Rog	Začasno ustavljeno zaradi postopkov na sodišču	Novelacija projekta za izvedbo (PZI)	Gradnja
8.	Minipleks	Odprt je javni	Izdelava projektne	Začetek in zaključek

		natečaj	dokumentacije in pridobitev gradbenega dovoljenja	gradnje
9.	Palača Cukrarna	Novelacija programske naloge	Izdelava projektne dokumentacije in pridobitev gradbenega dovoljenja	Začetek in zaključek gradnje
10.	Baragovo semenišče	Programska zasnova	Izvedba javnega natečaja za izbiro arhitekturne rešitve, izdelava projektne dokumentacije	Izdelava projektne dokumentacije in pridobitev gradbenega dovoljenja ter začetek investicije
11.	Ljubljanski grad	V fazi obnove	V fazi obnove	V fazi obnove
12.	Grad Tivoli	Priprava projektne dokumentacije	Fazna izvedba investicije	Fazna izvedba investicije
13.	Kulturne poti	Iskanje primernih EU projektov	Priprava dokumentacije	Izvedba investicije

22. Statistika kulturnega dogajanja, spremljanje in poročanje

22.1 Statistika kulturnega dogajanja

Cilj: vzpostavitev sistema zbiranja in analize podatkov o kulturnem življenju na območju MOL.

Ukrepi:

1. vzpostavitev enotne metodologije zbiranja in analize statističnih podatkov s področja kulture, v sodelovanju z Referatom za statistiko, ki deluje v okviru Službe za razvojne projekte in investicije Mestne uprave MOL,
2. krepitev sodelovanja z Ministrstvom za kulturo na področju izmenjave podatkov o sofinanciranju javnih kulturnih zavodov in NVO s področja kulture, ki imajo sedež na območju MOL,
3. krepitev sodelovanja z drugimi občinami LUR z namenom zbiranja kvalitetnih podatkov o kulturnem življenju v celotni regiji.

Čas izvedbe: 2020-2023.

Pričakovani učinek: kakovostni statistični podatki kot podlaga za boljše spremljanje učinkov kulturne strategije MOL.

Kazalniki:

- vzpostavljen sistem statistike kulture na območju MOL z jasno definiranimi kazalniki,
- uspešnost sodelovanje z Ministrstvom za kulturo in drugimi občinami LUR,

- sodelovanje kulturnih zavodov, NVO s področja kulture in drugih izvajalcev kulturnih programov in projektov,
- kakovost pridobljenih podatkov.

Pojasnilo: Med pripravo kandidature za naziv EPK 2025 se je pokazalo pomanjkanje določenih statističnih podatkov o kulturnem življenju na območju MOL, še posebej pa na območju LUR. Glavna razloga za to sta veliko število različnih pravnih subjektov, ki izvajajo kulturne dejavnosti, ter pomanjkljivo sodelovanje med ustanovitelji javnih kulturnih zavodov (MOL, država, druge občine LUR). Statistični urad zbira podatke na nacionalni ravni in javno ne objavlja podatkov samo za območje MOL. Podatki s področja kulture, s katerimi razpolaga MOL, se včasih razlikujejo od podatkov Statističnega urada RS tudi ko gre za kulturne ustanove, ki se sofinancirajo iz proračuna MOL. Podatki, s katerimi razpolaga MOL, so sicer omejeni predvsem na kulturne programe in projekte pravnih in fizičnih oseb, ki se vsako leto sofinancirajo iz proračuna MOL. Kakovostni statistični podatki so podlaga za spremljanje učinkovitosti kulturne politike.

22.2 Spremljanje in poročanje

Oddelek za kulturo vsako leto najpozneje do konca aprila pripravi poročilo o izvajanju strategije v preteklem letu za obravnavo na Mestnem svetu MOL. Poročilo vsebuje oceno rezultatov za vsak cilj posebej, vključno z navedbo razlogov zaradi morebitnega odstopanja od načrtovanih ciljev in ukrepov. Pri pripravi letnega poročila obvezno sodelujejo tudi pristojne strokovne komisije za kulturne dejavnosti s svojimi strokovnimi mnenji, predlogi in pripombami.

V okviru letnega poročila se lahko predlagajo Mestnemu svetu MOL spremembe in dopolnitve posebnih ciljev in ukrepov, če se ugotovi, da zaradi bistveno spremenjenih finančnih ali drugih okoliščin posameznega cilja ali ukrepa ni mogoče uresničiti na predviden način. Omenjene spremembe in dopolnitve lahko vključujejo tudi možnost predlaganja novega posebnega cilja oziroma ukrepa, pod pogojem, da le-ta ni v nasprotju s splošnimi strateškimi cilji ter temeljnimi vrednotami in načeli kulturne politike MOL.